

ΝΟΜΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Π.Μ.Σ.: ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΕΤΟΣ: 2018-2019

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

της Ξένης Γεωργίου Λυμπεροπούλου
Α.Μ.: 7340010218015

**Ο ρόλος του εισαγγελέα κατά την απονομή της δικαιοσύνης και η
προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα**

Επιβλέποντες:

- α) Ε. Πούλου- Οικονομίδου, Επίκουρη Καθηγήτρια
- β) Μ. Αυγουστιανάκης, Καθηγητής
- γ) Γ. Γεωργιάδης, Αναπληρωτής Καθηγητής

Αθήνα, 30/9/2019

Copyright © [Ξένη Λυμπεροπούλου, 2019]

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση και διανομή της παρούσας εργασίας, εξ ολοκλήρου ή τμήματος αυτής, για εμπορικό σκοπό. Επιτρέπεται η ανατύπωση, αποθήκευση και διανομή για σκοπό μη κερδοσκοπικό, εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης και να διατηρείται το παρόν μήνυμα.

Οι απόψεις και θέσεις που περιέχονται σε αυτήν την εργασία εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν πρέπει να ερμηνευθεί ότι αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών.

Περιεχόμενα:

Εισαγωγή.....	6
Κεφάλαιο Πρώτο: Το δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων	7
1.1. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στην ελληνική έννομη τάξη.....	7
1.2. Οι βασικές έννοιες του δικαίου προστασίας προσωπικών δεδομένων.....	9
1.2.1. Τα προσωπικά δεδομένα και η επεξεργασία τους.....	9
1.2.2. Αντικειμενικό και υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής.....	10
1.2.3. Οι θεμελιώδεις αρχές της επεξεργασίας και τα δικαιώματα του υποκειμένου	12
Κεφάλαιο Δεύτερο: Το νέο πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων στην ποινική διαδικασία και ο εισαγγελέας	14
2.1 Η θέση του εισαγγελέα στην ελληνική έννομη τάξη.....	14
2.2. Οι αρμοδιότητες του εισαγγελέα	16
2.2.1. Ο ρόλος του εισαγγελέα στην ποινική διαδικασία και τα προσωπικά δεδομένα	17
2.2.2. Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Οδηγίας 2016/680 και του Ν.4624/2019	18
2.2.3. Η υπαγωγή του εισαγγελέα στο νέο ρυθμιστικό πλαίσιο	21
Κεφάλαιο Τρίτο: Η εισαγγελική διάταξη για δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες.....	22
3.1 Η δημοσιοποίηση στοιχείων από δημόσιους φορείς ως μέσο επίτευξης σκοπών δημοσίου συμφέροντος.....	22
3.2. Ειδικά η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων υπόπτων και κατηγορουμένων.....	24
3.3. Η εισαγγελική διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β' εδαφ. β' του Ν.2472/1997	25
3.3.1. Η ρύθμιση υπό το πλαίσιο της Οδηγίας 2016/680 και του Ν.4624/2019.....	27
3.3.2. Κριτική της ρύθμισης:	28
3.3.2.1. Η ρύθμιση ως περιορισμός του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων	28
3.3.2.2. Ο ρόλος των εισαγγελικών αρχών στη δημοσιοποίηση δεδομένων και η σύγκρουση με τις αρμοδιότητες της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	31
3.3.2.3 Η δημοσιοποίηση της σύλληψης ως παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας.....	33
3.3.3. Η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων οροθετικών γυναικών και η απόφαση 128/2012 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα	35
3.3.3.1. Η επίκληση της δημόσιας υγείας ως λόγος περιορισμού του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων	37
Κεφάλαιο Τέταρτο: Η εισαγγελική παραγγελία για πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα.....	39
4.1. Το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα.....	39
4.2. Η εισαγγελική παραγγελία του Ν.1756/1988	40
4.2.1. Η διαδικασία έκδοσης της εισαγγελικής παραγγελίας.....	41
4.2.2. Νομική φύση και δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας.....	42
4.2.2.1. Η δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας ως δικαστικής διάταξης.....	43

4.2.2.2. Η μη δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας.....	44
4.2.2.3. Η σχετική δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας.....	45
4.2.3 Η εισαγγελική παραγγελία και το σύστημα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα.....	46
4.3 Η σύγκρουση του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων με το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα	48
4.3.1 Η θέση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.....	49
4.3.2. Η θέση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.....	50
4.3.3. Η πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα με τον Κανονισμό 2016/679	51
4.3.4 Οι σχετικές ρυθμίσεις του Ν.4624/2019	53
Κεφάλαιο Πέμπτο: Συμπεράσματα	54
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	58

Συντομογραφίες:

ΑΠΔΠΧ	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
ΑΔΑΕ	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων
Βλ.	Βλέπε
ΓΚΠΔ	Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων
ΔιΜΕΕ	Δίκαιο Μέσων Ενημέρωσης και Επικοινωνίας
ΕΔΔΑ	Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕισΑΠ	Εισαγγελία Αρείου Πάγου
ΕισΕφΘεσ	Εισαγγελία Εφετών Θεσσαλονίκης
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΕφημΔΔ	Εφημερίδα Διοικητικού Δικαίου
ΚΔΔιαδ	Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
ΚΟΔΚΔΔ	Κώδικας Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών
ΚΠΔ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
ΜΜΕ	Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης
ΝΣΚ	Νομικό Συμβούλιο του Κράτους
ΣΛΕΕ	Συνθήκη για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΥΠΔ	Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων
ΧΘΔΕΕ	Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων Ευρωπαϊκής Ένωσης

Εισαγωγή

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας αποτελεί η εξέταση του ρόλου που αναλαμβάνει ο εισαγγελέας στο σύστημα προστασίας προσωπικών δεδομένων κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων του. Η δράση των εισαγγελικών αρχών δεν είναι αποκλειστικά προσανατολισμένη στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η δράση της Ανεξάρτητης Αρχής Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, παρά ταύτα ο νομοθέτης τους αναθέτει σε ορισμένες περιπτώσεις μια μορφή προέγκρισης πράξεων επεξεργασίας από δημόσιους φορείς. Με αυτόν τον τρόπο ο εισαγγελέας πέραν του χειρισμού δεδομένων κατά την ποινική προδικασία και την κύρια διαδικασία στα ποινικά δικαστήρια έχει αναλάβει και την αρμοδιότητα να εκφέρει κρίση για το αν θα επιτραπεί η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες ή θα γίνει αποδεκτό αίτημα πολίτη για παροχή πρόσβασης σε διοικητικά έγγραφα που φυλάσσονται σε δημόσιες υπηρεσίες, παρά το γεγονός πως εμπεριέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτου προσώπου.

Στο πλαίσιο αυτό προς πληρέστερη κατανόηση του αντικειμένου της μελέτης θα αναλυθούν θεμελιώδη ζητήματα που άπτονται της θεματικής, όπως η θέση του εισαγγελέα στην ελληνική έννομη τάξη, το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει την προστασία των προσωπικών δεδομένων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο και το σύστημα που επιλέγεται για τη διασφάλιση αυτής της προστασίας, προτού εξεταστεί η δυνατότητα του εισαγγελικού λειτουργού σε ορισμένες περιπτώσεις να παρακάμπτει το ως άνω σύστημα και να επιτρέπει την επεξεργασία ακόμα και ιδιαίτερα ευαίσθητων πληροφοριών ατόμων από δημόσιους φορείς και ιδιώτες χωρίς μάλιστα τη δυνατότητα επέμβασης και εποπτείας της δραστηριότητάς του αυτής από την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα.

Ο ρόλος των εισαγγελικών αρχών στο σύστημα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα θα εξεταστεί υπό το πρίσμα των συνταγματικών διατάξεων, της νομολογίας του ΕΔΔΑ και πλήθους αποφάσεων και γνωμοδοτήσεων της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους και των Εισαγγελικών Αρχών, που διαμόρφωσαν βασικούς κανόνες και διευκρινήσεις για την επίλυση πρακτικών προβλημάτων, που ανέκυψαν κατά την εφαρμογή των νομοθετικών διατάξεων και διέπουν την άσκηση των συγκεκριμένων εισαγγελικών καθηκόντων. Η προσέγγιση του όλου ζητήματος περιλαμβάνει και την εξέταση των σχετικών με τα προσωπικά δεδομένα αρμοδιοτήτων του εισαγγελέα υπό το νέο νομοθετικό καθεστώς της προστασίας τους, που εισήχθη με τον Κανονισμό 2016/679, την Οδηγία 2016/680 και τον πρόσφατο Ν.4624/2019, αφού τα νομοθετήματα αυτά θα αποτελούν το πλαίσιο διαμόρφωσης της θεωρίας και της νομολογίας από εδώ και πέρα.

Κεφάλαιο Πρώτο: Το δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων

1.1. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων στην ελληνική έννομη τάξη

Το δικαίωμα του ατόμου στην προστασία των προσωπικών του δεδομένων κατοχυρώθηκε ρητώς για πρώτη φορά με τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 στο άρθρο 9^A, κατά το οποίο «καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως νόμος ορίζει». Ως ειδικότερη έκφανση του δικαιώματος ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος)¹ και του δικαιώματος προστασίας της ιδιωτικότητας του ατόμου (άρθρο 9 παρ. 1 του Συντάγματος), το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων εντάσσεται στην γενικότερη έννοια του δικαιώματος πληροφοριακής αυτοδιάθεσης του ατόμου, που αποτελεί το δικαίωμα του προσώπου να ελέγχει και να αποφασίζει για την κυκλοφορία των πληροφοριών που το αφορούν εκτός της ιδιωτικής του σφαίρας². Το γεγονός, πως η προστασία των προσωπικών πληροφοριών του ατόμου αποκτά ρητό συνταγματικό έρεισμα για πρώτη φορά το 2001 δε σημαίνει πως η ελληνική έννομη τάξη ήταν ξένη ως προς την προστασία του. Πριν την τελευταία συνταγματική αναθεώρηση είχε κυρωθεί από την Ελλάδα με το Ν.2068/1992 η Ευρωπαϊκή Σύμβαση 108/1981 «για την προστασία των ατόμων από την αυτοματοποιημένη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», ενώ και ο Ν.2251/1994 περιείχε προστατευτικές διατάξεις για την προστασία της ιδιωτικής ζωής του καταναλωτή³. Το βασικότερο, όμως, στάδιο σε επίπεδο κοινού νόμου στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπήρξε ο Ν.2472/1997, που προσάρμοσε την Οδηγία 1995/46 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα».

Ο Ν.2472/1997 αποτέλεσε για σχεδόν είκοσι χρόνια το νομικό πλαίσιο βάσει του οποίου διαπλάστηκε η νομολογία, η θεωρία και η πρακτική εφαρμογή της συνταγματικής επιταγής προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Το σύστημα που εφαρμόστηκε με το νόμο ήταν η καταρχήν θέσπιση απαγόρευσης της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων και η κατ' εξαίρεση θέσπιση γενικών κανόνων νομιμοποίησης της επεξεργασίας, η γενική εποπτεία από ένα ειδικό και ανεξάρτητο όργανο, την ΑΠΔΠΧ, που συστάθηκε με το Ν.2472/1997 και απέκτησε

¹ Σ. Βλαχόπουλος, Διαφάνεια της κρατικής δράσης και προστασία προσωπικών δεδομένων: τα όρια μεταξύ αποκάλυψης και απόκρυψης στην εκτελεστική εξουσία, εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα 2007, σελ. 61.

² Μ. Αυγουστιανάκης, Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, ΔτΑ 11/2001, σελ.680.

³ Π. Δαγτόγλου, Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, εκδόσεις Σάκκουλα 2012, σελ. 274.

συνταγματική κατοχύρωση με την συνταγματική αναθεώρηση του 2001, η πρόβλεψη δικαιωμάτων για το υποκείμενο της επεξεργασίας και θέσπιση κυρώσεων για τους παραβάτες⁴. Παράλληλα, προέβλεψε ως νόμιμες προϋποθέσεις κάθε επεξεργασίας ορισμένες θεμελιώδεις αρχές που εγγυώνται την προστασία των δεδομένων: την αρχή της ακρίβειας, την αρχή της νομιμότητας, την αρχή της διαφάνειας και της μυστικότητας και την αρχή της αναλογικότητας⁵. Θεμελιώδης διάκριση για το νομικό καθεστώς του Ν.2472/1997 υπήρξε η διάκριση των προσωπικών δεδομένων σε απλά και ευαίσθητα. Ο νομοθέτης κρίνοντας πως κάποια δεδομένα, που έχουν εκ φύσεως ιδιάζουσα ευαισθησία σε σχέση με θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες, χρήζουν ειδικής προστασίας, καθώς τυχόν αλόγιστη επεξεργασία τους δύναται να επιφέρει κινδύνους για αυτά τα δικαιώματα και τις ελευθερίες, οπότε προέβλεψε ένα αυστηρότερο σύστημα προστασίας με θέσπιση διαφορετικών λόγων άρσης του αδίκου επεξεργασίας σε σχέση με τα απλά δεδομένα και σύστημα προληπτικού διοικητικού ελέγχου μέσω υποχρέωσης παροχής άδειας από την ΑΠΔΠΧ κατά τη γνωστοποίηση της σύστασης του αρχείου επεξεργασίας.

Αναμφίβολα, ο Ν.2472/1997 και η Οδηγία 95/46 στην οποία βασίστηκε αποτέλεσαν σταθμό για το δίκαιο της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, όμως, η εξέλιξη της κοινωνίας και της τεχνολογίας που ακολούθησε από τα μέσα του 2000 έως και σήμερα υπήρξε τόσο ραγδαία, ώστε να απαιτείται ένα πιο σύγχρονο νομοθέτημα, που να συμβαδίζει καλύτερα με τις ανάγκες της εποχής. Στα πλαίσια αυτά στις 6/4/2016 ψηφίστηκε ο Κανονισμός 2016/679 «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ». Λόγω της νομικής φύσης του ως Κανονισμού δεν απαιτήθηκε η έκδοση ιδιαίτερης νομικής πράξης προσαρμογής από τα κράτη μέλη, με αποτέλεσμα ο ΓΚΠΔ να δεσμεύει άμεσα τα κρατικά όργανα, τις δημόσιες αρχές καθώς και όλα τα πρόσωπα, φυσικά και νομικά, που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του. Από την άλλη πλευρά, περιέχει αρκετές «ρήτρες ανοίγματος», επιτρέποντας στα κράτη μέλη την ευχέρεια να εξειδικεύσουν τους κανόνες του.

Ο ΓΚΠΔ παρότι επανέλαβε τις βασικές έννοιες της προστασίας των προσωπικών δεδομένων από το προϊσχύον νομικό καθεστώς προσέθεσε σημαντικές καινοτομίες προσπαθώντας να εξισορροπήσει την προστασία των προσωπικών δεδομένων του ατόμου με την ελεύθερη διακίνηση πληροφοριών ως αναγκαιότητα της σύγχρονης κοινωνίας. Εξάλλου, ο στόχος του ευρωπαϊκού νομοθέτη δεν υπήρξε η δημιουργία ενός απόλυτου δικαιώματος⁶ με την πλήρη απαγόρευση της επεξεργασίας και κυκλοφορίας δεδομένων αλλά η ενίσχυση του ελέγχου των

---

⁴ Μ. Αυγουστιανάκης, ο.π., σελ. 691-692, Κ. Χριστοδούλου Δίκαιο προσωπικών δεδομένων, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2013, σελ.43.

⁵ Κ. Χριστοδούλου, ο.π., σελ. 85-87.

⁶ Αιτιολογική Σκέψη 4 Κανονισμού 2016/679/ΕΕ.

δεδομένων από τα υποκείμενα τους μέσω της θέσπισης νέων δικαιωμάτων και επικαιροποίησης των παλαιών, της αύξησης των υποχρεώσεων των υπεύθυνων και εκτελούντων την επεξεργασία, της δημιουργίας ενός νέου θεσμού του υπεύθυνου προστασίας προσωπικών δεδομένων (DPO) και της θέσπισης αυστηρότερων κυρώσεων για τις παραβάσεις της νομοθεσίας⁷.

Μετά από σχεδόν τριετή αναμονή δημοσιεύτηκε στις 29/8/2019, ο Ν. 4624/2019 που καταργεί με ορισμένες εξαιρέσεις τον 2472/1997⁸, με αντικείμενο και σκοπό: α) την αντικατάσταση του νομοθετικού πλαισίου που ρυθμίζει τη συγκρότηση και λειτουργία της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, β) τη λήψη μέτρων εφαρμογής του Κανονισμού 2016/679 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και γ) την ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών⁹. Ο νέος νόμος πέραν του μέρους που αφιερώνει σε ρυθμίσεις για την ΑΠΔΠΧ, στις περισσότερες διατάξεις παραπέμπει στις ρυθμίσεις του ΓΚΠΔ και της Οδηγίας και μόνο στις ρυθμίσεις που προβλέπουν ρήτρες ανοίγματος¹⁰ για συμπλήρωση από το εθνικό δίκαιο προχωρά σε εξειδικεύσεις και ρυθμίσεις.

1.2. Οι βασικές έννοιες του δικαίου προστασίας προσωπικών δεδομένων

1.2.1. Τα προσωπικά δεδομένα και η επεξεργασία τους

Ως προσωπικά δεδομένα νοείται *«κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο, που αποτελεί το υποκείμενο των δεδομένων»* κατά ο άρθρο 4 παρ.1 του ΓΚΠΔ. Ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως π.χ. το

---

⁷ Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, «Τα νέα δικαιώματα για τους πολίτες βάσει του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων: μια πρώτη αποτίμηση και συνταγματική αξιολόγηση» σε ΕφημΔΔ 1/2017 σελ. 81.

⁸ Οι διατάξεις του Ν. 2472/1997 που θα παραμένουν σε ισχύ είναι οι διατάξεις της ορολογίας των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 2), η εξουσία του εισαγγελέα να δημοσιοποιεί προσωπικά δεδομένα υπόπτων και κατηγορούμενων για σοβαρά αδικήματα, οι διατάξεις για τις κάμερες του Δημοσίου για σκοπούς ασφάλειας (άρθρο 3), οι διατάξεις για το Μητρώο Προσώπων που δεν επιθυμούν τα δεδομένα τους να υποβάλλονται σε επεξεργασία για σκοπούς άμεσης πρόωθησης αγαθών και υπηρεσιών (άρθρο 13 παρ. 3), για την αντιμισθία και την πειθαρχική ευθύνη των μελών της Αρχής Προστασίας Δεδομένων και για τις διοικητικές κυρώσεις που αφορούν παραβίαση του νόμου στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες (Ν. 3471/2006).

⁹ Αιτιολογική Έκθεση Ν. 4624/2019, σελ. 1.

¹⁰ Ο ΓΚΠΔ χαρακτηρίζεται στην Αιτιολογική Έκθεση του Ν.4624/2019 ως "ατυπικό υβρίδιο" κανονισμού και οδηγίας, εξαιτίας της πρόβλεψης σε αυτόν άνω των 70 ρητρών ανοίγματος.

όνομα, η φωτογραφία, διεύθυνση κατοικίας, δεδομένα τοποθεσίας κ.α.¹¹. Ο ορισμός είναι, όπως και στο προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς παραμένει ευρύς προκειμένου να περιλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες που είναι συνδεδεμένες με ένα φυσικό πρόσωπο και να προστατεύονται αναλόγως. Δεδομένο προσωπικού χαρακτήρα, λοιπόν, συνιστά γενικά οποιαδήποτε πληροφορία μπορεί να οδηγήσει στην ταυτοποίηση ενός συγκεκριμένου ατόμου, επομένως στην έννοια εντάσσονται οντολογικές κρίσεις, πιθανολογήσεις ακόμα και ψευδωνυμοποιημένα ή ανώνυμα δεδομένα, υπό τη βασική προϋπόθεση πως μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την επαναταυτοποίηση του ατόμου¹².

Η διάκριση των προσωπικών δεδομένων σε απλά και ευαίσθητα διατηρείται στον Κανονισμό απλά με διαφορετική ορολογία. Πιο συγκεκριμένα, στο άρθρο 6 του Κανονισμού προβλέπονται οι νόμιμες βάσεις επεξεργασίας για τα απλά δεδομένα ενώ στο άρθρο 9 περιέχονται οι νόμιμες βάσεις επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων. Ως ειδική κατηγορία δεδομένων αντιμετωπίζονται στο άρθρο 10 ΓΚΠΔ και τα δεδομένα που αφορούν ποινικές καταδίκες και αδικήματα και τα σχετικά με αυτά μέτρα ασφαλείας, των οποίων η επεξεργασία βασίζεται στο άρθρο 6 παρ. 1 του Κανονισμού¹³ και διενεργείται *μόνο υπό τον έλεγχο επίσημης αρχής ή εφόσον η επεξεργασία επιτρέπεται από το δίκαιο της Ένωσης ή το δίκαιο κράτους μέλους το οποίο προβλέπει επαρκείς εγγυήσεις για τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των υποκειμένων των δεδομένων*. Αξίζει να σημειωθεί πως με το Ν. 4624/2019 διατηρούνται σε ισχύ ο ορισμός του άρθρου 2 περ.β' για τα ευαίσθητα δεδομένα εντός των οποίων περιλαμβάνονται και τα δεδομένα σχετικά με ποινικές δίωξεις και καταδίκες. Μια σημαντική διαφοροποίηση σε σχέση με τον Ν.2472/1997 είναι η κατάργηση της υποχρέωσης λήψης προηγούμενης άδειας από τη Αρχή για την επεξεργασία των ευαίσθητων δεδομένων. Ως αντίβαρο ο Κανονισμός προβλέπει άλλους μηχανισμούς προληπτικής προστασίας, όπως η εκτίμηση ανικτύπου, ο θεσμός του Υπευθύνου Προστασίας Δεδομένων, η υποχρέωση λήψης τεχνικών και οργανωτικών μέτρων κ.α.

1.2.2. Αντικειμενικό και υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής

Το πεδίο εφαρμογής, όπως οροθετείται με το άρθρο 2 του Κανονισμού, αφορά καταρχήν κάθε επεξεργασία αυτοματοποιημένη και μη, ενώ για την τελευταία αρκεί τα δεδομένα να

---

¹¹ Ι. Ιγγλεζάκης, Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Κανονισμός 2016/679), εκδόσεις: Interactive Books 2018 σελ. 24.

¹² Κ. Χριστοδούλου, ο.π., σελ. 13.

¹³ Β. Σωτηρόπουλος, Υπεύθυνος Προστασίας Δεδομένων, εκδόσεις Σάκκουλα 2017, σελ. 144.

περιλαμβάνονται ή να πρόκειται να περιληφθούν σε σύστημα αρχειοθέτησης¹⁴. Επεξεργασία δεδομένων συνιστά κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων σε αυτά τα δεδομένα, η οποία περιλαμβάνει πλήθος δραστηριοτήτων από τη συλλογή έως και τη διαγραφή τους. Στο ρυθμιστικό πλαίσιο του Κανονισμού περιλαμβάνεται επίσης και η επεξεργασία που προέρχεται τόσο από ιδιωτικούς όσο και από δημόσιους φορείς για πρώτη φορά ρητώς¹⁵, αφού συχνότατα ο δημόσιος φορέας επεξεργάζεται και συλλέγει δεδομένα πολιτών με ίδια ένταση με ιδιωτικούς φορείς, προκαλώντας παρόμοια διακινδύνευση για την ιδιωτική ζωή των υποκειμένων. Πάντως, στο ίδιο άρθρο αναφέρονται οι εξαιρέσεις από το πεδίο εφαρμογής, από τις οποίες την συγκεκριμένη μελέτη αφορά η επεξεργασία που διενεργείται από τις αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας και πρόληψης έναντι κινδύνων που απειλούν τη δημόσια ασφάλεια. Για αυτή την περίπτωση επεξεργασίας εφαρμογή έχει η Οδηγία 2016/680¹⁶ για την οποία θα γίνει λόγος αναλυτικά παρακάτω. Επομένως, ο Κανονισμός δε θα πρέπει να εφαρμόζεται σε δραστηριότητες επεξεργασίας για τους σκοπούς αυτούς. Έτσι, στα πλαίσια που η εισαγγελική αρχή αναλαμβάνει ή επιτρέπει την επεξεργασία δεδομένων σε συνεργασία με την αστυνομία για σκοπούς αντεγκληματικής πολιτικής οι προϋποθέσεις αυτής της επεξεργασίας καταρχήν υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας 2016/680.

Δικαιούχοι προστασίας είναι μόνο φυσικά πρόσωπα, επομένως δεν προστατεύονται από τις ρυθμίσεις του Κανονισμού νομικά πρόσωπα ή αποθανόντες, εκτός αν οι πληροφορίες που τους αφορούν αποτελούν συγχρόνως δεδομένα φυσικών προσώπων, οπότε εντάσσονται στο ρυθμιστικό πεδίο του ΓΚΠΔ. Τα πρόσωπα τα οποία μπορεί να εμπλέκονται στην επεξεργασία των δεδομένων είναι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, ο εκτελών την επεξεργασία, ο αποδέκτης των δεδομένων και ο τρίτος. Υπεύθυνος επεξεργασίας αποτελεί το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, η υπηρεσία ή άλλος φορέας που, μόνα ή από κοινού με άλλα, καθορίζουν τους σκοπούς και τον τρόπο αυτής της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Με αυτόν τον τρόπο, όταν οι διωκτικές αρχές διατηρούν αρχεία ή ανακοινώνουν δεδομένα σχετικά με υπόπτους ή κατηγορούμενους ή μια δημόσια υπηρεσία συγκεντρώνει αρχείο με έγγραφα και επιτρέπει την χορήγηση αντιγράφων διοικητικών εγγράφων σε πολίτες που περιέχουν προσωπικά δεδομένα λειτουργεί ως υπεύθυνη επεξεργασίας των δεδομένων αυτών. Ο υπεύθυνος

---

¹⁴ Κατά το άρθρο 4 παρ.6 του Κανονισμού σύστημα αρχειοθέτησης είναι «κάθε διαρθρωμένο σύνολο δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία είναι προσβάσιμα με γνώμονα συγκεκριμένα κριτήρια, είτε το σύνολο αυτό είναι συγκεντρωμένο είτε αποκεντρωμένο είτε καταναμημένο σε λειτουργική ή γεωγραφική βάση».

¹⁵ Λ. Μήτρου, Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, εκδόσεις Σάκκουλα 2017, σελ. 47.

¹⁶ Αιτιολογική σκέψη 19 Κανονισμού 2016/679/ΕΕ.

επεξεργασίας φέρει την ευθύνη της τήρησης των θεμελιωδών αρχών νόμιμης επεξεργασίας βάσει της αρχής της λογοδοσίας και οφείλει να λαμβάνει πλήθος μέτρων προκειμένου η δραστηριοποίηση του με τα δεδομένα να είναι σύμφωνη με τις αρχές αυτές. Οφείλει, επίσης, να συνεργάζεται με την εποπτική αρχή σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως όταν απαιτείται από τις περιστάσεις η προηγούμενη διαβούλευση του άρθρου 36 του Κανονισμού ή η γνωστοποίηση παραβίασης στα προσωπικά δεδομένα που διαχειρίζεται κατά το άρθρο 33. Ο υπεύθυνος της επεξεργασίας διακρίνεται από τον εκτελούντα την επεξεργασία, ήτοι το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, τη δημόσια αρχή, ή άλλο φορέα που επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα για λογαριασμό του υπευθύνου επεξεργασίας. Μια από τις καινοτομίες του Κανονισμού αποτελεί η επαύξηση της ευθύνης του εκτελούντος της επεξεργασίας, αφού υπόκειται και αυτός στην αρχή της λογοδοσίας (άρθρο 28). Ως αποδέκτης των δεδομένων ορίζεται το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, η δημόσια αρχή, ή άλλος φορέας στα οποία κοινολογούνται τα προσωπικά δεδομένα, ενώ ως τρίτος ορίζεται οποιοσδήποτε είναι εξουσιοδοτημένος να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, χωρίς να εμπίπτει στις έννοιες του υπευθύνου επεξεργασίας, του αποδέκτη ή του εκτελούντος την επεξεργασία.

1.2.3. Οι θεμελιώδεις αρχές της επεξεργασίας και τα δικαιώματα του υποκειμένου

Η προστασία των προσωπικών δεδομένων των υποκειμένων εξασφαλίζεται με την υποχρεωτική τήρηση των θεμελιωδών αρχών κατά την διαδικασία της επεξεργασίας, όπως αυτές καταγράφονται στο άρθρο 5 του Κανονισμού. Καταρχήν, η αρχή της νομιμότητας, αντικειμενικότητας και διαφάνειας επιβάλλει την επεξεργασία των δεδομένων βάσει των νομίμων προϋποθέσεων των άρθρων 6 και 9 του Κανονισμού και την τήρηση διαφανών και αντικειμενικών διαδικασιών για αυτή τη δραστηριότητα. Η αρχή του σκοπού επιβάλλει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να συλλέγει και να χρησιμοποιεί μόνο τα απαραίτητα δεδομένα για καθορισμένους, ρητούς και νόμιμους σκοπούς, καθώς και να απέχει από κάθε περαιτέρω επεξεργασία που εκφεύγει από τους αρχικούς σκοπούς συλλογής¹⁷. Η αρχή της ελαχιστοποίησης δεδομένων αποτελεί εκδήλωση της αρχής της αναλογικότητας, αφού επιβάλλει την επεξεργασία των δεδομένων μόνο όταν αυτά είναι πρόσφορα, αναγκαία και συναφή με τους σκοπούς για τους οποίους υποβάλλονται σε επεξεργασία. Με τη αρχή της ακρίβειας προβλέπεται η υποχρέωση τήρησης δεδομένων, ώστε να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα, ενώ με την αρχή της ακεραιότητας και εμπιστευτικότητας προβάλλεται η αναγκαιότητα επεξεργασίας των δεδομένων με λήψη μέτρων που τα καθιστούν ασφαλή. Στην προστασία των δεδομένων αποβλέπει και η

---

¹⁷ Αιτιολογική Σκέψη 50 Κανονισμού 2016/679/ΕΕ.

αρχή περιορισμού του χρόνου αποθήκευσης. Τέλος, σημαντικότερη αρχή αποτελεί η αρχή της λογοδοσίας του υπευθύνου της επεξεργασίας, η οποία συνιστά την κυριότερη έκφανση του συστήματος της αυτορρύθμισης που επιλέγει ο Κανονισμός για την προστασία των δεδομένων. Η αρχή της λογοδοσίας εξυπηρετείται μέσω διάσπαρτων ρυθμίσεων εντός του νομοθετικού κειμένου που περιλαμβάνουν ειδικότερες υποχρεώσεις του υπευθύνου επεξεργασίας, όπως η εκπόνηση μελέτης αντικτύπου (άρθρο 35), ο ορισμός υπευθύνου προστασίας δεδομένων (άρθρο 37), η προηγούμενη διαβούλευση (άρθρο 36), η εφαρμογή μέτρων ασφαλείας (άρθρο 32), η υιοθέτηση κωδίκων δεοντολογίας και μηχανισμών πιστοποίησης (άρθρα 40-43), η τήρηση αρχείων επεξεργασίας (άρθρο 30), η τήρηση των υποχρεώσεων κοινοποίησης της παραβίασης των δεδομένων (άρθρα 33-34). Η τήρηση των παραπάνω αρχών αποτελεί αναγκαστικό δίκαιο και οποιαδήποτε σχετική παραβίαση από τους υπόχρεους προστασίας των δεδομένων καθιστά παράνομη την επεξεργασία¹⁸.

Το προστατευτικό πλαίσιο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα συμπληρώνεται από την πρόβλεψη δικαιωμάτων του υποκειμένου σε σχέση με τα δεδομένα του που υποβάλλονται σε επεξεργασία, καθιστώντας ευχερέστερο τον έλεγχο των πληροφοριών της ιδιωτικής του σφαίρας¹⁹. Αρχικά, το δικαίωμα ενημέρωσης (άρθρα 13-14) ως έκφανση της αρχής της διαφάνειας σχετίζεται με την υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας να παρέχει στο υποκείμενο πληροφορίες σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή. Με το δικαίωμα πρόσβασης (άρθρο 15) το υποκείμενο δικαιούται να πληροφορείται από τον υπεύθυνο επεξεργασίας, για το αν τα προσωπικά του δεδομένα υφίστανται επεξεργασία αλλά και τους σκοπούς αυτής της επεξεργασίας, την κατηγορία των δεδομένων του που τίθενται σε επεξεργασία κ.α. Πολύ σημαντική για τη συγκεκριμένη μελέτη αποτελεί η κατ' άρθρο 15 παρ. 3 δυνατότητα του υποκειμένου να λαμβάνει αντίγραφο των δεδομένων του, που υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον υπεύθυνο επεξεργασίας. Έτσι, όταν ο διοικούμενος αιτηθεί στη Διοίκηση την παροχή αντιγράφων διοικητικού εγγράφου, το οποίο περιέχει προσωπικά του δεδομένα, η Διοίκηση, ως υπεύθυνος της επεξεργασίας είναι υποχρεωμένη να του παρέχει τα σχετικά αντίγραφα. Με τα δικαιώματα διόρθωσης διαγραφής και περιορισμού της επεξεργασίας (άρθρα 16-19) το υποκείμενο μπορεί να ζητήσει τη διόρθωση των πληροφοριών που το αφορούν, να επιτύχει τη διαγραφή τους κάτω από προϋποθέσεις ή έστω να περιορίσει την επεξεργασία αν δεν είναι δυνατόν ή επιθυμητό να πετύχει τη διαγραφή τους. Στο άρθρο 21 προβλέπεται το δικαίωμα εναντίωσης του υποκειμένου στην επεξεργασία των δεδομένων του, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, ενώ σε σχέση με την

¹⁸ Κ. Χριστοδούλου, ο.π., σελ. 85.

¹⁹ Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, εκδόσεις Σάκκουλα 2017, σελ.27.

αυτοματοποιημένη λήψη αποφάσεων που αφορούν το υποκείμενο προβλέπεται το δικαίωμά του στην μεσολάβηση ανθρώπινης παρέμβασης (άρθρο 22). Τον κύκλο των δικαιωμάτων του υποκειμένου κλείνει ένα καινούριο δικαίωμα, το δικαίωμα στη φορητότητα (άρθρο 20), που επιτρέπει στο υποκείμενο μεγαλύτερη επέμβαση στη δραστηριότητα της επεξεργασίας δεδομένων μέσω της λήψης των δεδομένων του από τον υπεύθυνο επεξεργασίας ή και της απευθείας διαβίβασης τους σε άλλον υπεύθυνο επεξεργασίας.

Κεφάλαιο Δεύτερο: Το νέο πλαίσιο προστασίας προσωπικών δεδομένων στην ποινική διαδικασία και ο εισαγγελέας

2.1 Η θέση του εισαγγελέα στην ελληνική έννομη τάξη

Ο εισαγγελικός θεσμός εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη με το υπ' αριθμ. 10/15-12-1828 ψήφισμα «περί διοργανισμού των δικαστηρίων», το οποίο αφορούσε τη σύσταση δικαστηρίων στο νεοπαγές ελληνικό κράτος και μεταξύ άλλων προέβλεπε την ύπαρξη συγκεκριμένου οργάνου ως «δημοσίου κατήγορου»²⁰. Ο ρόλος του εισαγγελέα μεταβλήθηκε με την πάροδο του χρόνου η εισαγγελική αρχή, όμως, συνυφασμένη με την απονομή της δικαιοσύνης από τα πρώτα χρόνια του ελληνικού κράτους παρέμεινε σταθερός πυλώνας για τη δικαιοσύνη και τη δημοκρατία. Από όργανο της εκτελεστικής εξουσίας στα πρώτα στάδια λειτουργίας του θεσμού και διαμεσολαβητής μεταξύ της εκτελεστικής και δικαστικής λειτουργίας ο εισαγγελέας μεταβλήθηκε σε ένα αμερόληπτο όργανο της Δικαιοσύνης²¹. Η θέση του εισαγγελέα μεταβλήθηκε με το Σύνταγμα του 1975 και είχε σαν αποτέλεσμα την ανεξαρτητοποίηση του θεσμού από τον εκάστοτε κυβερνητικό παράγοντα. Μέχρι την ψήφιση του Συντάγματος ο εισαγγελέας αποτελούσε το όργανο δια του οποίου η κυβέρνηση διαβίβαζε στα δικαστήρια τις επιθυμίες και απόψεις της, ελέγχοντας και εποπτεύοντας μέσω αυτού την απονομή της δικαιοσύνης²². Η υπηρεσιακή του εξάρτηση από την κυβέρνηση ήταν εντονότατη αφού ο Υπουργός Δικαιοσύνης διορίζε και έπαυε τους εισαγγελικούς λειτουργούς χωρίς κανένα περιορισμό ή κριτήριο. Ο εισαγγελέας εν τοις πράγμασι εξαρτώνταν από την εύνοια της κυβέρνησης με συνέπεια να

²⁰ Π. Δημόπουλος, Η εισαγγελία, σελ. 66.

²¹ Ν. Ανδρουλάκης, Θεμελιώδεις έννοιες της ποινικής δίκης, σελ. 69.

²² Χ. Αργυρόπουλος, Η συνταγματική θέση του εισαγγελέα, Το Σ.1/2008, σελ. 77, Ε. Φυτράκη, ΤοΣ 2/2008, σελ. 366.

λειτουργεί ως διάυλος κυβερνητικού παρεμβατισμού στον ευαίσθητο χώρο της δικαιοσύνης μέσω παραχωρήσεων προς την εκάστοτε Κυβέρνηση²³.

Στα άρθρα 87 επ. του Συντάγματος, που αφορούν την λειτουργία της δικαιοσύνης, αλλά και στις διατάξεις του Κώδικα Οργανισμού Δικαστηρίων και Κατάστασης Δικαστικών Λειτουργιών (Ν.1756/1988 ή ΚΟΔΚΔΛ) καθιερώνεται ο ρόλος που έχει ο εισαγγελέας σε μια σύγχρονη δημοκρατική Πολιτεία εντός ενός θεσμικού πλαισίου πλήρους προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας του από την εκτελεστική εξουσία. Ειδικότερα, εξομοιώνεται πλέον με δικαστή αφού συγκαταλέγεται πλέον μεταξύ των δικαστικών λειτουργών, χωρίς βέβαια να έχει δικαιοδοτική αρμοδιότητα. Η εισαγγελική αρχή είναι συγχρόνως και ανεξάρτητη και από τα δικαστήρια στα οποία λειτουργεί, έχει δε ως αποστολή την τήρηση της νομιμότητας, την διαφύλαξη των κανόνων της δημόσιας τάξης και την προστασία του πολίτη κατά το άρθρο 24 του ΚΟΔΚΔΛ. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους υπόκεινται μόνο στο Σύνταγμα και στους νόμους. Φυσικά, μια εκ των θεμελιωδών αρχών του εισαγγελικού θεσμού συνιστά η ιεραρχική του δομή, αφού υφίσταται ιεραρχική κλίμακα δομημένη ανά βαθμίδες λειτουργών, οπότε ο υφιστάμενος εισαγγελέας οφείλει να υπακούει και ελέγχεται από τον ανώτερο σε ιεραρχία εισαγγελέα²⁴. Στην κορυφή της ιεραρχίας βρίσκεται ο Εισαγγελέας του ΑΠ. Η ιεραρχική εξάρτηση των εισαγγελικών λειτουργών αποτελεί μια εκ των διαφοροποιήσεων στο καθεστώς των εισαγγελικών και των δικαστικών αρχών. Η ρήτρα, όμως, του άρθρου 24 παρ. 4 ΚΟΔΚΔΛ διασφαλίζει πως κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του ο εισαγγελέας εκφράζει τη γνώμη του και δρα αδέσμευτα υπακούοντας το νόμο και τη συνείδησή του. Τη σχέση μεταξύ της υποχρέωσης ιεραρχικής εξάρτησης και της ταυτόχρονης ελευθερίας γνώμης του εισαγγελέα επεξηγεί η ρύθμιση του άρθρου 19 παρ. 3 του νόμου, που απαγορεύει και τιμωρεί ως πειθαρχικό αδίκημα τυχόν οδηγίες, συστάσεις, νουθεσίες από ανώτερο ιεραρχικά εισαγγελικό λειτουργό προς υφιστάμενο του (εισαγγελικό λειτουργό) για ουσιαστικό ή δικονομικό θέμα που αφορά σε συγκεκριμένη υπόθεση. Διαπιστώνεται, λοιπόν, πως ο εισαγγελέας εξομοιώνεται με τους δικαστές ως προς το καθεστώς προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας διατηρώντας, όμως, και στοιχεία της διοικητικής οργάνωσης, ήτοι την ιεραρχική εξάρτηση των μελών της εισαγγελικής αρχής.

---

²³ <https://www.eisap.gr/?q=thesmos>

²⁴ Π.χ. στην περίπτωση του άρθρου 43 παρ. 3 του νέου ΚΠΔ (πρώην άρθρο 43 παρ.2), όπου ο εισαγγελέας εφετών υποχρεούται να παραγγείλει στον ιεραρχικά κατώτερό του εισαγγελέα πλημμελειοδικών τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης ή την κίνηση ποινικής δίωξης, ακόμα και αν ο τελευταίος έκρινε πως η υπόθεση έπρεπε να αρχειοθετηθεί.

2.2. Οι αρμοδιότητες του εισαγγελέα

Οι κυριότερες αρμοδιότητες της εισαγγελικής αρχής περιλαμβάνονται στο άρθρο 25 του ΚΟΔΚΔΛ και είτε αφορούν την ποινική διαδικασία με την μονοπωλιακή διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, την άσκηση της ποινικής δίωξης στο όνομα της πολιτείας και την μετέπειτα διεύθυνση της προανάκρισης, την παράσταση και η υποβολή προτάσεων στα δικαστικά συμβούλια και τα δικαστήρια, την άσκηση των ένδικων μέσων, την εκτέλεση των ποινικών αποφάσεων και την παροχή συνδρομής για την εκτέλεση εκτελεστών τίτλων, είτε σχετίζονται με ελεγκτικές αρμοδιότητες με την εποπτεία και τον έλεγχο των αστυνομικών αρχών αναφορικά με την πρόληψη και τη δίωξη των εγκλημάτων, την εποπτεία και τον έλεγχο των σωφρονιστικών καταστημάτων και τον έλεγχο των δημόσιων κατηγορών, των συμβολαιογράφων, των φυλάκων μεταγραφών, υποθηκών, νηολογίων, κτηματολογίων, υποθηκολογίων πλοίων και αεροσκαφών, των ληξιάρχων και των υπαλλήλων, επιμελητών και άμισθων δικαστικών επιμελητών καθώς και η προς αυτούς απεύθυνση παραγγελιών, οδηγιών και συστάσεων σχετικών με τα καθήκοντα τους, και τέλος οτιδήποτε άλλο ορίζει ο νόμος ως εισαγγελική αρμοδιότητα.

Περαιτέρω, στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου ρυθμίζεται η γνωμοδοτική αρμοδιότητα των εισαγγελικών αρχών για νομικά ζητήματα, που δεν έχουν εισαχθεί στα δικαστήρια και η απάντηση επί ερωτημάτων που τους απευθύνουν άλλοι εισαγγελικοί λειτουργοί, ανακριτικοί υπάλληλοι, δημόσιοι κατηγοροί, συμβολαιογράφοι, υπάλληλοι εισαγγελίας, φύλακες μεταγραφών, υποθηκών, κτηματολογίων, νηολογίων, υποθηκολογίων πλοίων και αεροσκαφών, ληξίαρχοι υπάλληλοι και επιμελητές και άμισθοι δικαστικοί επιμελητές για ζητήματα που αντιμετωπίζουν στην εκτέλεση των καθηκόντων τους. Επιπλέον, οι εισαγγελείς οφείλουν να απαντούν και σε ερωτήματα που τους απευθύνουν οι υπηρεσίες του δημοσίου και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή των ποινικών νόμων. Ειδικά, ο Εισαγγελέας του Αρείου Πάγου γνωμοδοτεί και σε νομικά ζητήματα γενικότερου ενδιαφέροντος, όπως θα διαπιστωθεί και παρακάτω στην παρούσα μελέτη.

Στην παράγραφο 3 περιγράφεται η αρμοδιότητα του εισαγγελέα για τη βεβαίωση της ιδιότητας και του γνησίου της υπογραφής άλλων εισαγγελικών λειτουργών, υπαλλήλων της εισαγγελίας τους και των άλλων προσώπων που προβλέπει το άρθρο 24 παρ. 5 περίπτ. β' του ΚΟΔΚΔΛ. Παράλληλα, έχει δικαίωμα να προχωρά σε συστάσεις προς φιλονικούντες πολίτες ώστε να αποφύγουν την τέλεση αξιόποινων πράξεων και να επιδιώξουν την ειρηνική επίλυση της διαφοράς τους. Τέλος, δικαιούται να παραγγέλλει σε υπηρεσίες του Δημοσίου να παραδίδουν έγγραφα ή να χορηγούν αντίγραφα σε αιτούντες πρόσβαση σε αυτά.

Παρατηρείται πως ο νομοθέτης επιφυλάσσει στον εισαγγελέα πλήθος αρμοδιοτήτων στο χώρο της απονομής της δικαιοσύνης που άλλοτε προσιδιάζουν σε δικαστή, άλλοτε σε διοικητικό όργανο και άλλοτε σε γνωμοδοτικό όργανο. Για παράδειγμα, η κατά το άρθρο 22 Α.Ν. 1539/1938²⁵ αρμοδιότητα του εισαγγελέα να ρυθμίζει προσωρινά αμφισβητήσεις για τη νομή των ακινήτων μεταξύ του Δημοσίου και ιδιωτών ομοιάζει με άσκηση δικαιοδοτικής εξουσίας, έστω και περιορισμένη, ενώ, σε ορισμένες περιπτώσεις δρα σαν διάδικός στην πολιτική δίκη²⁶, αφού πολλές αρμοδιότητες του εισαγγελέα προβλέπονται και από τον ΚΠολΔ²⁷. Στα πλαίσια, όμως, της παρούσας έρευνας θα εξεταστούν κυρίως οι αρμοδιότητες του εισαγγελέα που συγγέονται με την προστασία που προβλέπεται για τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα από την ελληνική και ευρωπαϊκή έννομη τάξη.

2.2.1. Ο ρόλος του εισαγγελέα στην ποινική προδικασία και τα προσωπικά δεδομένα

Ο εισαγγελικός λειτουργός έχει πληθώρα καθηκόντων, ο ρόλος του, όμως, είναι θεμελιώδης όσον αφορά την απονομή της ποινικής δικαιοσύνης. Όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, ο εισαγγελέας κατά την προδικασία της ποινικής δίκης αναλαμβάνει τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, την άσκηση της ποινικής δίωξης και την μετέπειτα διεύθυνση της προανάκρισης. Όλες αυτές οι δραστηριότητες έχουν σαν αποτέλεσμα τη δημιουργία του φακέλου της ποινικής δικογραφίας, που περιέχει όλα τα στοιχεία που συνελέγησαν από τις διωκτικές αρχές και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν για τη θεμελίωση της κατηγορίας στα δικαστικά συμβούλια και μετέπειτα στα ποινικά δικαστήρια. Τα εισαγγελικά αρχεία στην πράξη εμπεριέχουν πλήθος πληροφοριών που συλλέγονται είτε από άλλα όργανα της ποινικής διαδικασίας όπως τους προανακριτικούς υπαλλήλους ή τους ανακριτές είτε από τους ίδιους τους εισαγγελικούς λειτουργούς και βοηθούν στο εισαγγελικό έργο της δίωξης του εγκλήματος. Οι πληροφορίες αυτές συνδέονται με τους υπόπτους, με μάρτυρες ή τα θύματα του αδικήματος, επομένως, αποτελούν προσωπικά δεδομένα τα οποία στα πλαίσια της εισαγγελικής έρευνας τίθενται σε επεξεργασία, αφού συλλέγονται, αποθηκεύονται, διαβιβάζονται σε άλλα όργανα της ποινικής διαδικασίας, όπως πχ στους ανακριτές, στα δικαστήρια ή στα δικαστικά συμβούλια, ή ακόμα και ανακοινώνονται όπως θα δούμε παρακάτω. Η επεξεργασία αυτή, βέβαια, είναι απαραίτητη σε ένα κράτος δικαίου προκειμένου να εξυπηρετηθεί η ανεύρεση της ουσιαστικής αλήθειας και να απονεμηθεί

²⁵ Άρθρο 184 του Ν. 4389/2016, που επανέφερε την καταργημένη ρύθμιση, στην οποία ασκείται κριτική από Ε.Φυτράκη, σελ.376

²⁶ Τέτοιες περιπτώσεις σχετίζονται κυρίως με το οικογενειακό δίκαιο πχ κατά την αφαίρεση της γονικής μέριμνας (άρθρο 1532 Α.Κ.), την ακύρωση γάμου (1378 Α.Κ. και 607 επ. ΚΠολΔ)

²⁷ Κυρίως στα πλαίσια της εκουσίας δικαιοδοσίας

δικαιοσύνη στα πλαίσια της ποινικής δίκης²⁸. Για το λόγο αυτό και στο άρθρο 3§2 περ. β του Ν. 2472/97 θεσπιζόταν εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του νόμου για τα προσωπικά δεδομένα ως προς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά τη δικαιοδοτική λειτουργία, που κάλυπτε και τις ανωτέρω αρμοδιότητες του εισαγγελέα για την βεβαίωση εγκλημάτων²⁹. Βέβαια, η εξαίρεση αυτή αφορούσε ένα συγκεκριμένο κύκλο εγκλημάτων³⁰ με ιδιαίτερη απαξία για την κοινωνία άφηνε όμως περιθώρια ένταξης στην εξαίρεση και άλλων εγκλημάτων αφού δεν ήταν εμφανές αν η απαρίθμηση είναι περιοριστική ή ενδεικτική.

2.2.2. Το ρυθμιστικό πλαίσιο της Οδηγίας 2016/680 και του Ν.4624/2019

Κατά την αιτιολογική σκέψη 19 του ΓΚΠΔ, ο Κανονισμός δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε δραστηριότητες επεξεργασίας από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης έναντι των απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψής τους και της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων αυτών, δεδομένου πως υπάρχει ειδική ενωσιακή έννομη πράξη που ρυθμίζει τα ζητήματα αυτά. Πρόκειται για την Οδηγία 2016/680, λεγόμενη και “Αστυνομική Οδηγία”, που αποτελούσε μαζί με τον Κανονισμό τις νομοθετικές πράξεις του ενωσιακού νομοθέτη, με τις οποίες επιχειρήθηκε ο εκσυγχρονισμός των προϋποθέσεων προστασίας και επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων στον ενωσιακό χώρο. Επομένως, ο ενωσιακός νομοθέτης επέλεξε τη συνολική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, προβλέποντας ειδική νομοθεσία για την επεξεργασία δεδομένων από τις αστυνομικές αρχές και τις αρχές ποινικής δικαιοσύνης³¹. Ο νέος Ν. 4624/2019 πέρα από τα μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού, αποτελεί και πράξη ενσωμάτωσης της Οδηγίας και μάλιστα ο λόγος για την ταχύτητα, με την οποία ψηφίστηκε το νέο σχέδιο νόμου, έπεται από

---

²⁸ Υπ’ αριθμ. 5/2008 και 14/2007 Γνωμοδοτήσεις ΕισΑΠ, κατά τις οποίες η εγκληματική συμπεριφορά ενός ατόμου δεν μπορεί να υπάγεται στην έννοια των προσωπικών δεδομένων, παρεμποδίζοντας την δράση των δικαστικών αρχών

²⁹ Υπ’ αριθμ. 1/2018 Γνωμοδότηση ΕισΕφΘεσ διαθέσιμη:

http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomologia/%CE%93%CE%BD%CE%B4%CF%84%CE%95%CE%B9%CF%83%CE%95%CF%86%CE%98%CE%B5%CF%83%201_2018.htm

³⁰ Στο άρθρο 3§2 περ. β του Ν. 2472/97 θεσπίζεται εξαίρεση από το πεδίο εφαρμογής του νόμου ως προς την επεξεργασία που τελείται από τις δικαστικές- εισαγγελικές αρχές και τις υπηρεσίες που ενεργούν υπό την άμεση εποπτεία τους στο πλαίσιο της απονομής της δικαιοσύνης ή για την εξυπηρέτηση των αναγκών της λειτουργίας τους με σκοπό τη βεβαίωση εγκλημάτων, που τιμωρούνται ως κακούργηματα ή πλημμελήματα με δόλο και ιδίως εγκλημάτων κατά της ζωής, κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κατά της προσωπικής ελευθερίας, κατά της ιδιοκτησίας, κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων, παραβάσεων της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, επιβουλής της δημόσιας τάξης, ως και τελουμένων σε βάρος ανηλίκων θυμάτων.

³¹ Salami Emmanuel Akintunde, The Impact of Directive (EU) 2016/680 on the Processing of Personal Data by Competent Authorities for the Purposes of the Prevention, Investigation, Detection or Prosecution of Criminal Offences or the Execution of Criminal Penalties and on the Free Movement of Such Data on the Existing Privacy Regime (2017). Διαθέσιμο στον ιστότοπο SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2912449>

πολύ σύντομη δημόσια διαβούλευση, ήταν οι πιέσεις από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για άμεση ενσωμάτωση της Οδηγίας στην ελληνική έννομη τάξη³².

Έτσι, λοιπόν, στο κεφάλαιο Δ' και στα άρθρα 43 έως 79 βρίσκεται το νέο νομοθετικό πλαίσιο επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, το οποίο οφείλουν να τηρούν οι δημόσιες αρχές που είναι αρμόδιες για την πρόληψη, διερεύνηση, ανίχνευση ή δίωξη ποινικών αδικημάτων ή την εκτέλεση ποινικών κυρώσεων, περιλαμβανομένων της προστασίας από απειλές κατά της δημόσιας ασφάλειας και της αποτροπής τους, ως υπεύθυνοι επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα³³. Τέτοιες αρχές είναι οι δικαστικές (ποινικά δικαστήρια, συμπεριλαμβανομένων και των ανακριτών και πταισματοδικών) και εισαγγελικές αρχές και εν γένει οι αρχές επιβολής του νόμου (αστυνομία, λιμενικό σώμα, ελληνική ακτοφυλακή, Πυροσβεστικό Σώμα) καθώς και οι τελωνειακές αρχές και άλλες δημόσιες αρχές, όταν επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς παραπάνω σκοπούς³⁴. Οι νέες ρυθμίσεις έχουν ως στόχο την εξισορρόπηση μεταξύ της προστασίας των δικαιωμάτων για τα υποκείμενα των δεδομένων και της ανάγκης των διωκτικών και δικαστικών αρχών να επεξεργάζονται με μυστικότητα δεδομένα που τηρούν στις βάσεις τους κατά την διάρκεια της προδικασίας και της κύριας διαδικασίας της ποινικής δίκης, ώστε να μην παρακωλύεται η απονομή της δικαιοσύνης, η εξεύρεση της ουσιαστικής αλήθειας αλλά και η αντεγκληματική πολιτική του Κράτους, για αυτό το λόγο κατά τη ρύθμιση των αρχών της επεξεργασίας και των δικαιωμάτων των υποκειμένων υιοθετούν πιο ευέλικτες ρυθμίσεις σε σχέση με τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του Κανονισμού 679/2016³⁵. Οι νέες ρυθμίσεις αφορούν κάθε είδους επεξεργασία με ενδεικτικά αναφερόμενες τη συλλογή, την καταχώρηση, την χρήση, τη διάδοση κ.α., που πραγματοποιείται από τη δημόσια αρχή, η οποία έχει αρμοδιότητα για τη δραστηριότητα της ποινικής διαδικασίας που εξυπηρετείται από αυτήν την επεξεργασία. Όταν, λοιπόν, οι αρμόδιες αρχές επιτελούν επεξεργασία δεδομένων για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων λειτουργούν ως υπεύθυνοι της επεξεργασίας και η δραστηριότητα τους υπάγεται στο εφαρμοστικό πεδίο του Ν.4624/2019 και της Οδηγίας 2016/680.

---

³² Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ήδη παραπέμψει τη χώρα μας στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης με απειλούμενες κυρώσεις ύψους €5.287,50 για κάθε ημέρα καθυστέρησης: <https://www.kathimerini.gr/1035509/article/epikairothta/ellada/prostasia-twn-dedomenwn-h-eyrwpaikh-epitroph-parapempei-thn-ellada-sto-dikasthrio-ths-ee>

³³ Αιτιολογική Έκθεση Ν.4624/2019, σελ. 3.

³⁴ Αιτιολογική Έκθεση Ν.4624/2019 σελ. 33.

³⁵ Sajfert Juraj, Quintel Teresa, Data Protection Directive (EU) 2016/680 for Police and Criminal Justice Authorities (2017), Cole/Boehm GDPR Commentary, Edward Elgar Publishing, 2019, Forthcoming. Διαθέσιμο στο SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3285873>

Πρώτη δικλείδα ασφαλείας για το υποκείμενο των δεδομένων αποτελεί η υποχρεωτική τήρηση των γενικών αρχών του άρθρου 45, τα οποία αποτελούν τις ίδιες αρχές που προβλέπει και ο ΓΚΠΔ στο άρθρο 4³⁶, χωρίς την πρόβλεψη της αρχής της διαφάνειας, επιλογή που φανερώνει την αναγκαιότητα τήρησης της μυστικότητας της αντεγκληματικής δράσης των διωκτικών αρχών και της ποινικής προδικασίας. Διαφοροποίηση σε σχέση με τον Κανονισμό αποτελεί και το γεγονός πως δεν υπάρχει διάκριση νομίμων βάσεων επεξεργασίας για τα απλά και τα ευαίσθητα δεδομένα. Ειδική πρόβλεψη υπάρχει μόνο για την επεξεργασία ειδικών κατηγοριών δεδομένων, ήτοι αυτών που αποκαλύπτουν τη φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, ή τη συνδικαλιστική δράση, καθώς και την επεξεργασία γενετικών δεδομένων, βιομετρικών δεδομένων για την αποκλειστική ταυτοποίηση ενός φυσικού προσώπου ή δεδομένων που αφορούν την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή ή τον σεξουαλικό προσανατολισμό ενός φυσικού προσώπου. Στο άρθρο 46 παρ. 1 προβλέπεται ως αποκλειστική νόμιμη βάση επεξεργασίας ειδικών κατηγοριών δεδομένων η απόλυτη αναγκαιότητα για την ενάσκηση των καθηκόντων του υπεύθυνου επεξεργασίας ενώ η συγκατάθεση δεν αποτελεί νόμιμη βάση επεξεργασίας και στη παρ. 2 απαριθμούνται ενδεικτικά κατάλληλα μέτρα νομικού, οργανωτικού και τεχνικού χαρακτήρα, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται κατά την επεξεργασία. Τέτοιου είδους μέτρα συνιστούν η ψευδωνυμοποίηση ή η κρυπτογράφηση των δεδομένων, η ύπαρξη ειδικού κώδικα δεοντολογίας όταν η αρμόδια αρχή διαβιβάζει σε άλλη τα δεδομένα κ.α. Ως προς τα απλά δεδομένα στον εθνικό νόμο δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη πρόβλεψη νόμιμης βάσης επεξεργασίας τους, παρά το γεγονός πως στο άρθρο 8 της Οδηγίας 2016/680 η επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα είναι νόμιμη μόνο όταν είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος αρμόδιας αρχής για τους σκοπούς της ανίχνευσης-πρόληψης-δίωξης εγκλημάτων. Το κενό αυτό της εθνικής νομοθεσίας οφείλει να καλυφθεί συμπληρωματικά με τις διατάξεις της Οδηγίας στην οποία βασίστηκε, επομένως όλα τα υπόλοιπα δεδομένα που δεν ανήκουν στις ειδικές κατηγορίες του άρθρου 44 παρ. 1 περ. ιδ', ήτοι τα απλά δεδομένα, επεξεργάζονται νομίμως από τις αρμόδιες αρχές όταν πληρούνται οι γενικές αρχές του άρθρου 45 του Ν.4624/2019 αλλά και όταν η επεξεργασία τους είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που τους έχει ανατεθεί σε σχέση με τους αντεγκληματικούς σκοπούς του άρθρου 43 του Ν.4624/2019.

Επιπλέον, προβλέπονται για το οπλοστάσιο του υποκειμένου των δεδομένων τα δικαιώματα ενημέρωσης, πρόσβασης και διόρθωσης/διαγραφής, τα οποία στο πλαίσιο ποινικής έρευνας και διαδικασίας ασκούνται κατά το άρθρο 59 βάσει των διατάξεων του ΚΠΔ, του ΚΟΔΚΔΛ και ειδικών δικονομικών διατάξεων. Κατά το άρθρο 58 παρ. 1 η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα

---

³⁶ Νομιμότητα, περιορισμός του σκοπού, ελαχιστοποίηση δεδομένων, ακρίβεια, περιορισμός περιόδου αποθήκευσης, ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα, λογοδοσία.

παρέμβασης μετά από καταγγελία του υποκειμένου, όταν δικαστικές και εισαγγελικές αρχές επεξεργάζονται δεδομένα στο πλαίσιο της δικαστικής λειτουργίας και των δικαστικών καθηκόντων τους. Πάντως, στα άρθρα 66 και 67 προβλέπεται η συνεργασία του υπευθύνου επεξεργασίας με την ΑΠΔΠΧ αλλά και το προληπτικό μέτρο της προηγούμενης διαβούλευσης με την Αρχή. Πολύ σημαντική καινοτομία, που αξίζει να αναφερθεί είναι η κατ' άρθρο 47 οφειλόμενη στο μέτρο του εφικτού διάκριση των προσωπικών δεδομένων των πολιτών από τις διωκτικές αρχές ανάλογα με το αν είναι ύποπτοι, καταδικασθέντες, θύματα, μάρτυρες κ.τ.λ. Σε κάθε περίπτωση η κατηγοριοποίηση αυτή και η αντίστοιχη επεξεργασία οφείλει να λαμβάνει χώρα με σεβασμό στο τεκμήριο της αθωότητας, έτσι όπως κατοχυρώνεται από την ελληνική και ευρωπαϊκή νομολογία και νομοθεσία³⁷. Τέλος, προβλέπονται παρόμοιες υποχρεώσεις με τον Κανονισμό 679/2016 για τον υπεύθυνο επεξεργασίας, όπως η διενέργεια εκτίμησης αντικτύπου (άρθρο 65) η υποχρέωση λήψης τεχνικών και οργανωτικών μέτρων για την ασφάλεια και τη μυστικότητα των δεδομένων που τίθενται υπό επεξεργασία κατά το άρθρο 62 και η υποχρέωση γνωστοποίησης στην Αρχή τυχόν παραβίασης στα δεδομένα κατά το άρθρο 63.

2.2.3. Η υπαγωγή του εισαγγελέα στο νέο ρυθμιστικό πλαίσιο

Η ψήφιση του Ν.4624/2019, που περιέχει το πλέγμα των νέων ευρωπαϊκών νομοθετημάτων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, ήτοι τον Κανονισμό 2016/679 και την Οδηγία 2016/680 επιφέρει σημαντικές μεταβολές στην προστασία των προσωπικών δεδομένων και κατά την άσκηση των εισαγγελικών καθηκόντων κατά την ποινική προδικασία και την διαδικασία βεβαίωσης εγκλημάτων. Ενώ, δηλαδή, στο προηγούμενο νομοθετικό καθεστώς ο εθνικός νομοθέτης είχε εξαιρέσει, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, από το πεδίο εφαρμογής του Ν.2472/1997 την επεξεργασία δεδομένων από τις δικαστικές και τις εισαγγελικές αρχές και τις υπηρεσίες που εποπτεύονται από αυτές στο πλαίσιο της απονομής δικαιοσύνης ή κατά την λειτουργία τους ως προς τη βεβαίωση εγκλημάτων, με το άρθρο 3 παρ. 2 β', προκειμένου να άρει τυχόν εμπόδια που θα μπορούσε να προκαλέσει η εφαρμογή της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα στην απονομή της δικαιοσύνης και την καταπολέμηση του εγκλήματος, υπό το καθεστώς του Κανονισμού 2016/679 και της Οδηγίας 2016/680 κανένας πλέον δεν εξαιρείται από την εφαρμογή των προβλεπόμενων διατάξεων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Στο ρυθμιστικό πεδίο της Οδηγίας 2016/680 και του κεφαλαίου Δ' του Ν.4624/2019, λοιπόν, περιλαμβάνεται και η εισαγγελική αρμοδιότητα στο μέτρο που περιλαμβάνει δραστηριότητες επεξεργασίας δεδομένων για του σκοπούς της πρόληψης, διερεύνησης, ανίχνευσης ή δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων. Στο εξής οι αρμόδιες δικαστικές,

---

³⁷ Αιτιολογική Έκθεση Ν.4624/2019, σελ. 42 αλλά και Αιτιολογική σκέψη 31 της Οδηγίας 2016/680.

εισαγγελικές και προανακριτικές αρχές οφείλουν πλέον να συμμορφώνονται στις υποχρεώσεις τήρησης της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα και να επεξεργάζονται τα προσωπικά δεδομένα των υποκειμένων (υπόπτων, κατηγορουμένων, μαρτύρων, κ.λπ.) τηρώντας τις αρχές επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων και λαμβάνοντας τα αναγκαία μέτρα για την ικανοποίηση των δικαιωμάτων τους (ενημέρωσης, πρόσβασης, διόρθωσης, διαγραφής) υπό τους αναγκαίους βεβαίως περιορισμούς προκειμένου να αποφευχθεί η διακινδύνευση των σκοπών της ανάκρισης καθώς και η παρακώλυση ή παρεμπόδιση των σχετικών ερευνών και διαδικασιών. Φυσικά, τον έλεγχο αυτής της συμμόρφωσης δεν είναι δυνατόν με βάση τις αρχές της ανεξαρτησίας των εισαγγελικών αρχών και της διάκρισης των εξουσιών να διενεργεί η ΑΠΔΠΧ, για αυτό και κατά άρθρο 10 παρ. 5 και άρθρο 58 παρ. 1 του Ν.4624/2019 η δράση των εισαγγελικών αρχών στα πλαίσια της δικαστικής λειτουργίας και των δικαστικών καθηκόντων τους εξαιρείται από τον έλεγχο της Αρχής, ενώ κατά το άρθρο 8 παρ. 2 του ίδιου νόμου τα καθήκοντα ελέγχου του οριζόμενου ΥΠΔ δεν αφορούν τις δικαστικές και εισαγγελικές δραστηριότητες ως προς την πρόληψη, τη διερεύνηση, την ανίχνευση και τη δίωξη ποινικών αδικημάτων. Παρόλα αυτά, όμως, η καινούρια νομοθεσία παραβλέπει να θεσπίσει κάποιο εσωτερικό φορέα ελέγχου της επεξεργασίας που πραγματοποιείται από τις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές στο πλαίσιο της δικαστικής λειτουργίας και των δικαστικών καθηκόντων, αφήνοντας ένα κενό στην παροχή προστασίας των προσωπικών δεδομένων του ατόμου από τις ως άνω δραστηριότητες.

Κεφάλαιο Τρίτο: Η εισαγγελική διάταξη για δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες

3.1 Η δημοσιοποίηση στοιχείων από δημόσιους φορείς ως μέσο επίτευξης σκοπών δημοσίου συμφέροντος

Η δημοσιοποίηση προσδιοριστικών στοιχείων ατόμων που είναι σε θέση να αποκαλύψουν την ταυτότητα τους από δημόσιους φορείς επεξεργασίας αυτών των δεδομένων αποτελεί μια συχνή πρακτική στην ελληνική κοινωνία. Οι δημόσιοι φορείς, εξάλλου, επεξεργάζονται πλήθος απλών και ευαίσθητων δεδομένων πολιτών στα πλαίσια των δραστηριοτήτων και για σκοπούς προσδιορισμένους από το εύρος των καθηκόντων τους. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, δημόσιοι φορείς και υπηρεσίες προχωρούν στην ανακοίνωση προσωπικών δεδομένων πολιτών είτε μέσω των ΜΜΕ, είτε μέσω των διαδικτυακών τους τόπων, στο όνομα του δημοσίου συμφέροντος και της προστασίας της κοινωνίας. Έτσι, το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας έχει

απευθύνει ερώτημα προς την ΑΠΔΠΧ για τη νομιμότητα δημοσιοποίησης των ονομάτων “φυγόστρατων”³⁸, προτάσσοντας το δημόσιο συμφέρον, η ΑΑΔΕ δημοσιοποιεί λίστα μεγαλοοφειλετών του Δημοσίου και των ασφαλιστικών ταμείων για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής³⁹ και η Ελληνική Αστυνομία αναρτά στο διαδικτυακό της ιστότοπο ονόματα κατηγορουμένων, για λόγους προστασίας του κοινωνικού συνόλου και πρόληψης και καταστολής του εγκλήματος. Παρατηρείται, λοιπόν, πως η δημοσιοποίηση δεδομένων στο όνομα της ευημερίας της κοινωνίας ενέχει τότε προληπτική λειτουργία προς αποφυγή παράτυπων συμπεριφορών τότε επιλέγεται εν είδη ποινής για την τιμώρηση τέτοιου είδους συμπεριφορών⁴⁰. Πάντως, δε λείπουν και οι περιπτώσεις δημοσιοποίησης δεδομένων που δε σχετίζονται με παραβατικές ενέργειες, όπως η δημοσίευση των στοιχείων των χρηματοδοτών των πολιτικών κομμάτων για λόγους διαφάνειας στην πολιτική ζωή της χώρας⁴¹.

Για όλες τις παραπάνω περιπτώσεις η ΑΠΔΠΧ έχει κρίνει πως η θέσπιση νομοθετικών ρυθμίσεων βάσει των οποίων επιτρέπεται δημοσίευση δεδομένων συνιστά σημαντικό περιορισμό του δικαιώματος πληροφοριακού αυτοκαθορισμού του ατόμου, έτσι όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 9^Α του Συντάγματος, στο άρθρο 8 του ΧΘΔΕΕ, στο άρθρο 8 της ΕΣΔΑ. Για το λόγο αυτό όταν κλήθηκε να γνωμοδοτήσει για σχετικά ζητήματα συνόψισε τις προϋποθέσεις βάσει των οποίων είναι επιτρεπτή η δημοσιοποίηση δεδομένων ως μορφή περιορισμού του δικαιώματος πληροφοριακού αυτοκαθορισμού, έτσι όπως διαμορφώνονται κατά πάγια νομολογία του ΣτΕ και του ΕΔΔΑ. Καταρχήν, κατά το ΣτΕ οι περιορισμοί ατομικών δικαιωμάτων πρέπει να ορίζονται γενικώς και αντικειμενικώς με τυπικό νόμο ή κατόπιν ειδικής νομοθετικής εξουσιοδότησης με διάταγμα, να δικαιολογούνται από αποχρώντες λόγους δημοσίου συμφέροντος, να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού και να μη θίγουν τον πυρήνα του ατομικού δικαιώματος και να μην απονέμουν στη Διοίκηση ευρεία διακριτική ευχέρεια⁴².

Επιπλέον, το ΕΔΔΑ έχει δεχτεί κατά την ερμηνεία του άρθρου 8 παρ. 2 πως οποιαδήποτε επέμβαση στην ιδιωτική ζωή του ατόμου από τη δημόσια εξουσία πρέπει να προβλέπεται σε νόμο, που φέρει τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της προσβασιμότητας (accessibility) και της προβλεψιμότητας των συνεπειών του (foreseeability)⁴³. Η νομολογία αυτή απηχεί την αρχή της

³⁸ Υπ’ αριθμ. 6/2007 Απόφαση ΑΠΔΠΧ.

³⁹ Υπ’ αριθμ. 6/2017 Γνωμοδότηση ΑΠΔΠΧ και παλαιότερα επί του ζητήματος η υπ’ αριθμ. 4/2011 Γνωμοδότηση ΑΠΔΠΧ για τη δημοσίευση από το Υπουργείο Οικονομικών οφειλετών του δημοσίου.

⁴⁰ Λ. Μήτρου, Η δημοσιότητα της κύρωσης ή η κύρωση της δημοσιότητας, εκδόσεις Σάκκουλα (2012), σελ. 189, όπου η επιλογή της δημοσιότητας ως κύρωσης καλύπτει συχνά τη λειτουργική ανεπάρκεια της Διοίκησης

⁴¹ Σχετική η υπ’ αριθμ. 1/2018 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ, που δέχτηκε την επιβολή σχετικής υποχρέωσης για λόγους δημοσίου συμφέροντος υπό προϋποθέσεις.

⁴² Υπ’ αριθμ. 3665/2005 και 3037/2008 Αποφάσεις ΟλΣτΕ.

⁴³ Υπ’ αριθμ. 4/2011, 54/2011, 6/2017 Γνωμοδοτήσεις ΑΠΔΠΧ.

νομιμότητας, που διέπει τη δράση της δημόσιας διοίκησης, υπό την έννοια ότι η αρμοδιότητα των δημοσίων αρχών πρέπει να προβλέπεται από νόμο και να ασκείται σύμφωνα με το νόμο. Βασική προϋπόθεση κατά τη θέσπιση περιορισμών σε συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα αποτελεί η εφαρμογή των επιταγών της αρχής της αναλογικότητας καθώς το θεσπιζόμενο μέτρο πρέπει να είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νομοθέτη σκοπού δημόσιου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογο σε σχέση με αυτόν⁴⁴.

Προκειμένου, λοιπόν, να επιτραπεί από το κοινό νομοθέτη η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων, παρά το ότι αποτελεί σοβαρό περιορισμό του δικαιώματος του ατόμου για την προστασία του από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, θα πρέπει να προβλέπεται από διάταξη τυπικού νόμου, μετά από στάθμιση με το λόγο δημοσίου συμφέροντος⁴⁵ για τον οποίο ψηφίστηκε και υπό την προϋπόθεση πως αποτελεί αναλογικό μέτρο, που δε θίγει τον πυρήνα του δικαιώματος. Πυρήνα του συνταγματικού δικαιώματος, όπως έχει κρίνει η Αρχή⁴⁶ και όριο στη δράση του νομοθέτη αποτελούν η αρχή της θεμελίωσης της επεξεργασίας των προσωπικών δεδομένων στο νόμο, η αρχή του σκοπού, η αρχή της αναλογικότητας, η κατ' αρχήν απαγόρευση της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων, η κατοχύρωση δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων καθώς και η ανάθεση του ελέγχου των παραπάνω κανόνων σε ανεξάρτητη αρχή. Τυχόν, λοιπόν, περιορισμοί από τον κοινό νομοθέτη στο καθεστώς προστασίας των προσωπικών δεδομένων ελέγχονται από τα ελληνικά και ευρωπαϊκά δικαστήρια υπό το πρίσμα των ανωτέρω προϋποθέσεων για τη συμφωνία τους με την ΕΣΔΑ και το Σύνταγμα.

3.2. Ειδικά η δημοσίευση προσωπικών δεδομένων υπόπτων και κατηγορουμένων

Η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων προσώπων, που είτε βρίσκονται στη θέση κατηγορούμενου μετά από άσκηση ποινικής δίωξης είτε απλώς αποτελούν υπόπτους τέλεσης ποινικού αδικήματος, αποτελεί μια από τις συχνότερες μορφές ανακοίνωσης δυσμενών για το υποκείμενο των δεδομένων. Οι πληροφορίες που αφορούν διώξεις και καταδίκες και τα πρόσωπα που συνδέονται με αυτές διαχέονται μέσω των ΜΜΕ, ενώ προσωπικά δεδομένα δημοσιεύονται και από τις αστυνομικές αρχές μέσω ανακοινώσεων δια του Τύπου κατά την αναζήτηση υπόπτων τέλεσης εγκλημάτων ή ακόμα και μετά τη σύλληψη αυτών. Η πρακτική αυτή της δημοσιοποίησης

⁴⁴ Υπ αριθμ. 3031/2008, 2010/2010 Αποφάσεις ΟλΣτΕ.

⁴⁵ Λ. Μήτρου, ο.π., σελ. 125, Π. Δαγτόγλου, ο.π. σελ. 98.

⁴⁶ Αυτές, κατά την υπ' αριθμ. 1/2009 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ, είναι οι θεμελιώδεις αρχές του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων του άρθρου 9^Α, επαναλαμβανόμενες και στην υπ' αριθμ. 128/2012 Απόφαση ΑΠΔΠΧ.

από την Ελληνική Αστυνομία προσωπικών δεδομένων υπόπτων απασχόλησε την ΑΠΔΠΧ ήδη από το 2002⁴⁷.

Επί του ζητήματος, η Αρχή έκρινε πως καταρχήν είναι δυνατόν οι διωκτικές αρχές να ανακοινώσουν στοιχεία υπόπτων που καταζητούνται, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο προστασίας των προσωπικών δεδομένων του υποκειμένου, αλλά και τη σύλληψη αυτών των υπόπτων. Τα δεδομένα που αφορούν ποινικές δίωξεις ή καταδίκες αποτελούν βάσει του άρθρου 2 περ. β' του Ν.2472/1997 «ευαίσθητα δεδομένα», των οποίων η επεξεργασία επιτρέπεται κατ' εξαίρεση στην Αστυνομία, ως δημόσια αρχή, για την εξυπηρέτηση των αναγκών εγκληματολογικής πολιτικής⁴⁸. Ως προς την ανακοίνωση ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων των υπόπτων, όπως φωτογραφίες ή άλλα στοιχεία προσδιοριστικά της ταυτότητάς τους, εφόσον εξυπηρετεί το σκοπό της επεξεργασίας, ήτοι την διακρίβωση εγκλημάτων και την εφαρμογή μέτρων ασφαλείας, η δημοσιοποίηση καθίσταται νόμιμη, αφού ενεργείται εντός του νόμιμου σκοπού του αρχείου. Αντιθέτως, η δημοσιοποίηση δεδομένων μετά τη σύλληψη και την επίτευξη του σκοπού της επεξεργασίας, δηλαδή της σύλληψης του υπόπτου, δεν καθίσταται εξ' υπαρχής νόμιμη κατά την Απόφαση 67/2002 της Αρχής αλλά επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν ειδικοί και συγκεκριμένοι λόγοι⁴⁹.

Με την ανωτέρω απόφαση διευκρινίστηκε το πλαίσιο, εντός του οποίου ασκείται η δράση των διωκτικών αρχών, όταν αποφασίζουν τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων υπόπτων και συλληφθέντων. Ρητή νομοθετική διάταξη που να προβλέπει τη δημοσιοποίηση τέτοιου είδους δεδομένων δεν υπήρχε, παρά ταύτα η Αρχή δικαιολόγησε τη δραστηριότητα αυτή της αστυνομίας στα πλαίσια της επεξεργασίας για σκοπούς αντεγκληματικής πολιτικής, μετά από στάθμιση των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων και της αναγκαιότητας εξακρίβωσης και τιμώρησης των εγκλημάτων⁵⁰.

3.3. Η εισαγγελική διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β' εδαφ. β' του Ν.2472/1997

Όπως, αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο ο εισαγγελέας στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί από το νομοθέτη επεξεργάζεται προσωπικά δεδομένα υπόπτων και κατηγορουμένων κατά την πορεία της ποινικής διαδικασίας, πριν και έπειτα από τη βεβαίωση

⁴⁷ Υπ' αριθμ. 67/2002 Απόφαση ΑΠΔΠΧ

⁴⁸ Βάσει του άρθρου 7 παρ.2 στοιχείο ε' περ. ββ' του Ν.2472/1997.

⁴⁹ Κατά την υπ' αριθμ. 67/2002 απόφαση ΑΠΔΠΧ, τέτοιοι ειδικοί και συγκεκριμένοι λόγοι που επιτρέπουν τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων συλληφθέντος πρέπει να σχετίζονται με το σκοπό επεξεργασίας του αρχείου από την αστυνομία και αφορούν κυρίως την εξακρίβωση περαιτέρω στοιχείων για το έγκλημα, όπως π.χ. τυχόν ύπαρξη συνεργών κ.α.

⁵⁰ Δ. Ζωγραφόπουλος, Κεφάλαιο 16-Υποθέσεις δυσμενών δεδομένων σε Λ. Κοτσαλή, Προσωπικά Δεδομένα Ανάλυση-Σχόλια-Εφαρμογή, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2016, σελ. 311.

εγκλήματος. Με το άρθρο 8 του Ν. 3625/2007, με τον οποίο κυρώθηκε το «Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση του ΟΗΕ για τα δικαιώματα του παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία⁵¹» και τροποποίησε μεταξύ άλλων και το Ν. 2472/1997, προστέθηκε στο εισαγγελικό έργο μια περαιτέρω αρμοδιότητα σε σχέση με τα προσωπικά δεδομένα η κατά την κρίση του δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες. Προστέθηκε, λοιπόν, στο άρθρο 2 στοιχ. β' του Ν.2472/1997 το εδάφιο β', που μετά και την τροποποίηση που επήλθε με το άρθρο 79 Ν.4139/2013 έχει το εξής περιεχόμενο «Ειδικά για τα σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες δύναται να επιτραπεί η δημοσιοποίηση μόνον από την εισαγγελική αρχή για τα αδικήματα που αναφέρονται στο εδάφιο β' της παρ. 2 του άρθρου 3 με διάταξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών ή του Εισαγγελέα Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο. Η διάταξη πρέπει να είναι ειδικώς και πλήρως αιτιολογημένη, να προσδιορίζει τον τρόπο δημοσιοποίησης και το χρονικό διάστημα που θα διαρκέσει. Η δημοσιοποίηση αυτή αποσκοπεί στην προστασία του κοινωνικού συνόλου, των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων και προς ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των παραπάνω αδικημάτων. Κατά της εισαγγελικής διάταξης επιτρέπεται προσφυγή εντός 2 ημερών από τη γνωστοποίηση στον κατηγορούμενο ή κατάδικο ενώπιον του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Πρωτοδικών ή του Προϊστάμενου της Εισαγγελίας Εφετών, εάν η υπόθεση εκκρεμεί στο Εφετείο, ο οποίος αποφαινεται εντός 2 ημερών. Μέχρι να αποφανθεί ο αρμόδιος Εισαγγελέας απαγορεύεται η εκτέλεση της διάταξης και η δημοσιοποίηση δεδομένων. Κατ' εξαίρεση στα κακουργήματα των άρθρων 187, 187 Α και του 19ου Κεφαλαίου του Π.Κ. «εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής» η εισαγγελική διάταξη εκτελείται αμέσως, επικυρώνεται δε από τον προϊστάμενο της Εισαγγελίας Εφετών εντός είκοσι τεσσάρων ωρών, εφόσον αυτή έχει εκδοθεί από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών. Διαφορετικά η ισχύς της σχετικής διάταξης πάυει αυτοδικαίως με τη λήξη της προθεσμίας των είκοσι τεσσάρων ωρών. Οι διατάξεις των δύο προηγούμενων εδαφίων εφαρμόζονται αναλόγως και στις περιπτώσεις εγκλημάτων, των οποίων ο δράστης κρίνεται από τον αρμόδιο εισαγγελέα ιδιαίτερα επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ασφάλεια και διαφεύγει τη σύλληψη ή είναι αγνώστου διαμονής».

Με την ως άνω ρύθμιση ο εισαγγελέας αποκτά την αρμοδιότητα να επιτρέπει τη δημοσίευση προσωπικών δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες, που αφορούν τα εγκλήματα που περιέχει το άρθρο 3 παρ. 2 περ. β', δηλαδή εγκλήματα που τιμωρούνται ως κακουργήματα ή πλημμελήματα με δόλο και ιδίως εγκλήματα κατά της ζωής, κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής, κατά της προσωπικής ελευθερίας, κατά της

---

⁵¹ ΦΕΚ Α' 290/24.12.2007.

ιδιοκτησίας, κατά των περιουσιακών δικαιωμάτων, παραβάσεων της νομοθεσίας περί ναρκωτικών, επιβουλής της δημόσιας τάξης και όσων τελούνται σε βάρος ανηλικών θυμάτων. Οι εισαγγελικές αρχές προσδιόρισαν το πλαίσιο έκδοσης της εισαγγελικής διάταξης προς δημοσιοποίηση δεδομένων, δεχόμενες πως είναι επιτρεπτή τόσο η ανακοίνωση στοιχείων όπως όνομα, φωτογραφίες κλπ., για πρόσωπο που διώκεται βάση νομίμου διωκτικού εγγράφου ή στα πλαίσια του αυτοφώρου, τόσο και η ανακοίνωση της σύλληψης του προσώπου αυτού⁵². Σε αντίθεση, λοιπόν, με την απόφαση 67/2002 της Αρχής που μέσω ερμηνείας του νόμου για τα προσωπικά δεδομένα δέχτηκε την υπό προϋποθέσεις δυνατότητα της αστυνομίας να ανακοινώνει τη σύλληψη υπόπτων, οι νομοθετικές μεταβολές επέτρεψαν τη δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων σχετικά με ποινικές δίωξεις και καταδίκες για συγκεκριμένα εγκλήματα, με μοναδικό περιορισμό την υποχρεωτική ανάμειξη του εισαγγελέα στη διαδικασία.

3.3.1. Η ρύθμιση υπό το πλαίσιο της Οδηγίας 2016/680 και του Ν.4624/2019

Όπως εξετάστηκε στο δεύτερο κεφάλαιο, το πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού 2016/679 δεν περιλαμβάνει την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από αρμόδιες αρχές για τους σκοπούς της πρόληψης, της διερεύνησης, της ανίχνευσης ή της δίωξης ποινικών αδικημάτων ή της εκτέλεσης ποινικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της διασφάλισης έναντι των απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας και της πρόληψης τους και της ελεύθερης κυκλοφορίας των δεδομένων αυτών, αλλά για αυτού του είδους την επεξεργασία προβλέπεται η Οδηγία 2016/680, η οποία έχει εφαρμογή σε δικαστικές εισαγγελικές και διωκτικές αρχές στα πλαίσια επεξεργασίας δεδομένων για τους ως άνω σκοπούς.

Όσον αφορά ειδικά το ζήτημα της δημοσιοποίησης προσωπικών δεδομένων σχετικών με ποινικές δίωξεις ή καταδίκες η Οδηγία δεν περιέχει κάποια συγκεκριμένη πρόβλεψη και το ζήτημα φαίνεται να εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εθνικού νομοθέτη. Στο προηγούμενο, μάλιστα, σχέδιο νόμου⁵³ το οποίο βρισκόταν στο στάδιο της διαβούλευσης, υπήρχε ειδική πρόβλεψη για την ανακοίνωση και δημοσιοποίηση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο άρθρο 30, στο οποίο υπήρχαν ορισμένες βελτιώσεις σε σχέση με το παλαιό καθεστώς του Ν.2472/1994. Ειδικότερα, η δημοσίευση επιτρεπόταν υπό αυστηρότερες προϋποθέσεις, καθορίζονταν οι αρχές που θα μπορούσαν να ανακοινώνουν τα δεδομένα στη βάση εισαγγελικής διάταξης και προβλέπονταν εγγυήσεις ασφάλειας για το υποκείμενο των δεδομένων⁵⁴, χωρίς όμως συγκεκριμένη αναφορά ως

⁵² Υπ αριθμ.. 5/2008 ΕισΑΠ.

⁵³ Σχέδιο νόμου α' νομοπαρασκευαστικής επιτροπής: <http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=9301>.

⁵⁴ Κυρίως προσδιορίζονταν ένα αυστηρότερο χρονικό πλαίσιο της δημοσιοποίησης, που θα πραγματοποιούνταν μόνο για ορισμένο χρονικό διάστημα και για ορισμένο σκοπό. Μετά την εκπλήρωση του επιδιωκόμενου σκοπού ή μετά την παρέλευση του οριζόμενου χρονικού διαστήματος και αν δεν κρινόταν αναγκαία η παράτασή του, λαμβάνονταν

προς τα εγκλήματα για τα οποία θα ήταν επιτρεπτή η δημοσίευση. Το νέο σχέδιο νόμου, το οποίο εντέλει ψηφίστηκε ως Ν.4624/2019 δεν περιλαμβάνει αντίστοιχη ειδική ρύθμιση. Αντίθετα, το ζήτημα της δημοσιοποίησης δεδομένων κατόπιν εισαγγελικής διάταξης παραμένει υπό το ρυθμιστικό καθεστώς του 2472/1997, αφού στο άρθρο 84 του Ν.4624/2019 προβλέπεται η διατήρηση σε ισχύ μεταξύ άλλων και του άρθρου 2 του Ν. 2472/1997 και ειδικά του εδ. β' που αφορά τη δημοσίευση δεδομένων σχετικά με ποινικές δίωξεις και καταδίκες και την αποκλειστική αρμοδιότητα του εισαγγελέα σε σχέση με αυτά. Ταυτόχρονα, διατηρείται σε ισχύ, όπως προαναφέρθηκε, και το εδ. β' της παρ. 2 του άρθρου 3 Ν.2472/1997, που αναφέρει τα συγκεκριμένα αδικήματα για τα οποία επιτρέπεται η δημοσίευση στη βάση εισαγγελικής διάταξης.

Επομένως, όλο το σύστημα, που είχε διαμορφωθεί με τον Ν.2472/1997 και τις ακόλουθες τροποποιήσεις του για την εξουσία του εισαγγελέα να δημοσιοποιεί προσωπικά δεδομένα υπόπτων και κατηγορούμενων για σοβαρά αδικήματα, παραμένει ενεργό και με τον καινούριο νόμο, χωρίς μάλιστα τις διορθώσεις που είχαν προταθεί για τη στάθμιση μεταξύ των αναγκών της δίωξης ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων με την προστασία των δικαιωμάτων των προσώπων, με σεβασμό στα προσωπικά δεδομένα και το τεκμήριο αθωότητας. Η νομοθετική επιλογή να διατηρηθεί σε ισχύ το συγκεκριμένο άρθρο της προηγούμενης καταργηθείσας νομοθεσίας χωρίς καμία μεταβολή και συγκεκριμενοποίηση του περιεχομένου και των προϋποθέσεων του φαντάζει ακατανόητη, καθώς η ρύθμιση του άρθρου 2 περ. β' έχει επικριθεί εντόνως από τη θεωρία για ερμηνευτικές ασάφειες και ζητήματα συνταγματικότητας, τα οποία θα εξεταστούν αμέσως παρακάτω.

3.3.2. Κριτική της ρύθμισης:

3.3.2.1. Η ρύθμιση ως περιορισμός του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων

Η δυνατότητα των διωκτικών αρχών να ανακοινώνουν προσωπικά δεδομένα χωρίς τη συγκατάθεση των υποκειμένων τους αποτελεί μια μορφή περιορισμού στο συνταγματικό δικαίωμα προστασίας του ατόμου από την επεξεργασία και χρήση των προσωπικών του δεδομένων. Οι πληροφορίες αυτές αποτελούν στοιχεία της προσωπικότητάς του και με δεδομένο πως η εμπλοκή ενός προσώπου σε έρευνες για ποινικά αδικήματα και η σύλληψή του αποτελούν δυσμενείς πληροφορίες είναι λογικό το υποκείμενο να μην επιθυμεί τη δημοσιοποίηση τέτοιων

όλα τα μέτρα που είναι αναγκαία για την άρση της σχετικής δημοσιοποίησης όπως η αποανάρτηση από ιστοσελίδα της αρμόδιας αρχής. Επίσης, στο πλαίσιο της αποκατάστασης προσβολής της προσωπικότητας του κατηγορουμένου, προβλεπόταν ότι σε περίπτωση παύσης της ποινικής δίωξης ή αθώωσης, η αρμόδια αρχή που είχε προβεί στην αρχική ανακοίνωση ή δημοσιοποίηση προχωρούσε σε ανάλογη ανακοίνωση ή δημοσιοποίηση, εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων αντιτασσόταν σε αυτή.

πληροφοριών για τον ιδιωτικό του βίο, καθώς κάτι τέτοιο έχει τη δυνατότητα να επιφέρει ιδιαίτερος δυσμενείς επιπτώσεις στην κοινωνική και ιδιωτική του ζωή, η οποία σύμφωνα με το άρθρο 9 του Συντάγματος είναι απαραβίαστη⁵⁵. Προκειμένου να αιτιολογήσει την εισαγωγή του περιορισμού και την απομείωση του προστατευτικού πλαισίου που προσφέρει το Σύνταγμα στο υποκείμενο των δεδομένων, ο νομοθέτης προσφέρει σαν αντίβαρο το στόχο στον οποίο αποσκοπεί η ρύθμιση, γενικά την προστασία του κοινωνικού συνόλου αλλά και ειδικά των ανηλίκων, των ευάλωτων ή ανίσχυρων πληθυσμιακών ομάδων. Η επίκληση στο γενικό συμφέρον συμπληρώνεται από την ευχερέστερη πραγμάτωση της αξίωσης της Πολιτείας για τον κολασμό των συγκεκριμένων αδικημάτων. Η διάταξη αυτή, μαζί με την ρύθμιση του άρθρου 3 παρ. 2 εδ. β, συνιστά μια καθαρή εξαίρεση από την απόλυτη προστασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων υποκειμένων χάριν της προστασίας του γενικού συμφέροντος⁵⁶. Για αυτό το λόγο ανατέθηκε στον εισαγγελέα να κρίνει ad hoc αν πληρούνται οι εκ του νόμου προϋποθέσεις για τη δημοσίευση, αφού η μεσολάβηση εισαγγελικής διάταξης για να επιτραπεί η επεξεργασία ευαίσθητων δεδομένων από τις διωκτικές αρχές, λειτουργεί σαν εχέγγυο ορθής και δίκαιης κρίσης, βάσει του Συντάγματος και των νόμων, δεδομένου του κύρους που απολαμβάνει το εισαγγελικό λειτούργημα στην κοινωνία.

Στη θεωρία, πάντως διατυπώνονται έντονες επιφυλάξεις για τη συνταγματικότητα του περιορισμού στην προστασία των προσωπικών δεδομένων που εισάγει η ρύθμιση αλλά και σε σχέση με τη συμφωνία της προς την ΕΣΔΑ. Τα δεδομένα που αφορούν ποινικές διώξεις και καταδίκες αποτελούν ευαίσθητα δεδομένα κατά το άρθρο 2 του Ν.2472/1997 που παραμένει σε ισχύ με το νέο νόμο, επομένως, αναγνωρίζεται η ιδιάζουσα φύση τους και η υποχρέωση παροχής του δέοντος επιπέδου προστασίας προκειμένου να μην γίνονται αντικείμενο αλόγιστης επεξεργασίας. Εξάλλου, όπως τονίστηκε ο περιορισμός ενός δικαιώματος οφείλει να γίνεται με σεβασμό στο αναπαλλοιώτο του πυρήνα αυτού του δικαιώματος και σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Με βάση την αρχή της αναλογικότητας, μεταξύ του νόμιμου σκοπού στον οποίο στοχεύει ένας περιορισμός δικαιώματος και των αποτελεσμάτων αυτού του περιορισμού πρέπει να υπάρχει μια εύλογη σχέση⁵⁷. Κάθε, λοιπόν, μέτρο που εισάγει περιορισμούς σε συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα, όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οφείλει να είναι πρόσφορο για την επίτευξη του σκοπού για τον οποίο τέθηκε, αναγκαίο, με την έννοια της μη ύπαρξης ηπιότερου μέτρου για την επίτευξη του σκοπού και τέλος να μην είναι δυσανάλογη η σχέση της ωφέλειας

---

⁵⁵ Ν. Δημητράτος, Η δημοσιοποίηση δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, διαθέσιμο στο: http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/proswpika_dedomena/dhmosiopoish_dedomenon_N3625_2007_final.pdf σελ. 9.

⁵⁶ Ν. Δημητράτος, Η δημοσιοποίηση δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, ο.π., σελ 2 και Χ. Βακιρτζή, Προσωπικά δεδομένα και απονομή δικαιοσύνης, εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, σελ. 210.

⁵⁷ Π. Δαγτόγλου, ο.π., σελ.149.

που θα προκαλέσει το μέτρο και των αντίστοιχων αρνητικών συνεπειών εκ του περιορισμού του δικαιώματος.

Περαιτέρω, κατά την ερμηνεία του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ, το ΕΔΔΑ έχει δεχτεί πως στη στάθμιση του δικαιώματος του ατόμου στην ιδιωτική ζωή και στην διευκόλυνση διερεύνησης και κολασμού εγκλημάτων από τις διωκτικές και εισαγγελικές αρχές που εξυπηρετείται μέσω της δημοσίευσης στοιχείων, είναι δυνατόν να υπερισχύει η τελευταία, αρκεί η εσωτερική έννομη τάξη να προβλέπει κατάλληλες εγγυήσεις για την προστασία της ιδιωτικότητας του ατόμου από αυτή τη δημοσιοποίηση⁵⁸. Επίσης, σε σχέση με τον περιορισμό ατομικών δικαιωμάτων συλληφθέντων χάριν τήρησης της δημοσίας τάξης το ΕΔΔΑ έχει κρίνει ότι πρέπει να υφίσταται πραγματικός ή άμεσος και σοβαρός κίνδυνος για τη δημόσια τάξη, να απειλείται η συνέχεια της κοινωνικής ζωής και να επηρεάζεται το κοινωνικό σύνολο⁵⁹.

Από την άλλη πλευρά, υπάρχει και ο αντίλογος σε αυτές τις ανησυχίες που διατυπώθηκε κυρίως από τις εισαγγελικές αρχές. Ειδικότερα, υποστηρίχθηκε πως η προσπάθεια των διωκτικών αρχών να ανεύρουν το δράστη του εγκλήματος, ώστε να αποδοθεί δικαιοσύνη αποτελεί μέσο εμπέδωσης της τάξης και επικράτησης του αισθήματος ασφάλειας στην κοινωνία. Η δημοσιοποίηση ονομάτων και φωτογραφιών υπόπτων, εφόσον έχει αυτό το στόχο δεν συνιστά παράνομη επεξεργασία δεδομένων, αφού η καταπολέμηση της εγκληματικότητας και η ποινική αντιμετώπιση κακοποιών στοιχείων αποτελούν εκφάνσεις της συνταγματικής επιταγής του κράτους δικαίου⁶⁰. Περαιτέρω, με βάση τις ίδιες γνωμοδοτήσεις της Εισαγγελίας του ΑΠ «η εγκληματική συμπεριφορά του ατόμου ούτε εμπίπτει ούτε είναι δυνατόν να εμπίπτει στην έννοια των προσωπικών δεδομένων, ούτε καλύπτεται από αυτήν (...) τόσο η διάταξη του άρθρου 9^Α του Συντάγματος όσο και πολύ περισσότερο οι διατάξεις του Ν.2472/1997 δεν εκτείνονται στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας (...)». Το προφανές πρόβλημα που δημιουργείται από τέτοιου είδους ερμηνείες σχετίζεται με το ότι για να υποστηριχθούν πρέπει να εξαιρεθεί μια ομάδα πολιτών από τη συνταγματική προστασία του 9^Α.

Στον αντίποδα αυτής της άποψης, λοιπόν, γίνεται δεκτό⁶¹, πως το Σύνταγμα δεν εξαιρεί κανένα φυσικό πρόσωπο από την απόλαυση των δικαιωμάτων που κατοχυρώνει. Φορέας, επομένως, του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών του δεδομένων συνιστά και ο ύποπτος τέλεσης εγκληματικής πράξης αλλά και ο καταδικασθείς για αυτήν την πράξη. Εξάλλου, δε θα ήταν

⁵⁸ Ν. Δημητράτος, Η δημοσιοποίηση δεδομένων σχετικά με ποινικές δίωξεις ή καταδίκες, ο.π. , σελ.10

⁵⁹ Γ.Τσαούσης, Δημοσίευση προσωπικών δεδομένων συλληφθέντων: όταν η εισαγγελική αρχή υπερβαίνει τον προστατευτικό της ρόλο, ΕφημΔΔ/2014, σελ. 480.

⁶⁰ Αυτό υπήρξε το σκεπτικό της υπ' αριθμ. 5/2008 Γνωμοδότηση ΕισΑΠ αλλά και της υπ' αριθμ. 14/2008 Γνωμοδότησης ΕισΑΠ.

⁶¹ Λ. Μήτρου, ο.π. σελ 124-125 , Κ. Χρυσόγονος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2006, σελ. 53, Χ.. Βακιρτζή, ο.π., σελ.212.

σύμφωνο και με το πνεύμα του Συντάγματος και τα εχέγγυα μιας δημοκρατικής κοινωνίας να εξαιρεί άνευ ετέρου τα παραβατικά της μέλη από την απόλαυση δικαιωμάτων που απολαμβάνουν όλοι ανεξαιρέτως οι πολίτες της χώρας, παρά το γεγονός ότι για τη συμπεριφορά τους προβλέπεται άλλη ποινή. Αντιθέτως, θα μπορούσε να γίνει δεκτό πως το δικαίωμα του 9^Α Σ. είναι δεκτικό εισαγωγής νομοθετικών περιορισμών με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος μέσω της άσκησης αντεγκληματικής πολιτικής και του κολασμού των ποινικών αδικημάτων. Όπως, όμως, προαναφέρθηκε ο περιορισμός των δικαιωμάτων έχει ως όριο την προστασία του πυρήνα τους και κάθε σχετικό μέτρο του κοινού νομοθέτη πρέπει να ελέγχεται με βάση την αρχή της αναλογικότητας.

Καθίσταται φανερό πως προκειμένου να επιλυθεί η σύγκρουση της ρύθμισης με το άρθρο 9^Α Σ., κάθε διάταξη που περιορίζει την προστασία της πληροφοριακής αυτοδιάθεσης και της ιδιωτικότητας του ατόμου πρέπει να ερμηνεύεται συσταλτικά και να εφαρμόζεται μετά από έλεγχο αναλογικότητας του μέτρου ανά εφαρμοζόμενη περίπτωση. Για το λόγο αυτό ο εισαγγελέας, όταν καλείται να εφαρμόσει τη διάταξη για δημοσιοποίηση δεδομένων, οφείλει να αναλαμβάνει μεταξύ των άλλων και προστατευτικό ρόλο απέναντι στην επεξεργασία και ανακοίνωση των δεδομένων υπόπτων και κατηγορουμένων κατά την ποινική διαδικασία, σταθμίζοντας τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων με υπέρτερο δημόσιο συμφέρον και προβλέποντας εγγυήσεις για την προστασία της ιδιωτικότητας του ατόμου, όταν κρίνει το μέτρο απαραίτητο.

3.3.2.2. Ο ρόλος των εισαγγελικών αρχών στη δημοσιοποίηση δεδομένων και η σύγκρουση με τις αρμοδιότητες της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Οι τροποποιήσεις που επέφερε ο Ν.2472/1997 στο πεδίο προστασίας των προσωπικών δεδομένων προκάλεσαν αντιδράσεις⁶² και ως προς το νέο ρόλο που ανέλαβαν αποκλειστικά οι εισαγγελικές αρχές παραμερίζοντας την έως τότε αποκλειστική αρμοδιότητα επί σχετικών με τα προσωπικά δεδομένα θεμάτων που είχε ανατεθεί εκ του Συντάγματος στην ΑΠΔΠΧ. Μια εκ των ενστάσεων αφορά την, κατ' άρθρο 9^Α, συνταγματική επιταγή ανεξαρτησίας της αρχής που επεξεργάζεται και προστατεύει τα προσωπικά δεδομένα. Η ΑΠΔΠΧ αποτελεί πράγματι ανεξάρτητη αρχή εξοπλισμένη με τα θεσμικά προνόμια της λειτουργικής και προσωπικής ανεξαρτησίας ενώ ταυτοχρόνως δεν εποπτεύεται από την κυβέρνηση ή τη Διοίκηση, αλλά υπόκειται μόνο σε

---

⁶² Λ. Μήτρου, ο.π., σελ. 176 επ., Γ. Τσαούσης, ο.π., σελ. 480-482, Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Η δημοσιοποίηση φωτογραφιών οροθετικών εκδιδόμενων ως μέτρο για την προστασία της δημόσιας υγείας σε μια εθελουφλούσα κοινωνία, ΕφημΔΔ 4/2012, σελ.461.

κοινοβουλευτικό έλεγχο⁶³. Η εισαγγελική αρχή, από την άλλη πλευρά, είναι, όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, ανεξάρτητη δικαστική αρχή έχοντας κατά την κρατούσα άποψη την αντίστοιχη προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία με τους δικαστές, όμως συγχρόνως οι εισαγγελείς βρίσκονται σε θέση ιεραρχικής εξάρτησης⁶⁴ και υπάγονται ιεραρχικά στον Εισαγγελέα του Α.Π., ο οποίος διορίζεται από την κυβέρνηση. Κατά πόσο, συνεπώς, είναι σε θέση οι εισαγγελείς, βάσει διατάξεων του κοινού νομοθέτη, να χειρίζονται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και πολύ περισσότερο να κρίνουν επί της δημοσιοποίησής τους, όταν το ίδιο το Σύνταγμα έχει εμπιστευτεί την προστασία τους σε ειδικά συνεστημένη ανεξάρτητη αρχή;

Περαιτέρω, η καταλληλότητα του εισαγγελέα να αναλάβει ένα ευαίσθητο πεδίο της προστασίας προσωπικών δεδομένων μέσω περιορισμού των αρμοδιοτήτων της ανεξάρτητης αρχής αμφισβητείται⁶⁵ λόγω φόβων για εξάρτηση του εισαγγελέα από την εκτελεστική εξουσία, λαμβανομένης υπόψη και της ιδιαίτερης σχέσης του εισαγγελέα με τις αστυνομικές αρχές, ως επόπτη και ελεγκτή της δραστηριότητάς τους στα πλαίσια της εκ νόμου αποστολής του για τη διαφύλαξη της δημόσιας τάξης. Επιπλέον, προβληματικό στοιχείο αποτελεί και το ότι παρά την συνταγματική εξομοίωση των εισαγγελικών λειτουργιών με τους δικαστικούς λειτουργούς, ο εισαγγελέας δεν διαθέτει δικαιοδοτική εξουσία. Η δημοσιοποίηση, όμως, ποινικών διώξεων και καταδικών μπορεί να λάβει το χαρακτήρα κύρωσης, λόγω των αρνητικών συνεπειών που προκαλεί στην ιδιωτική και κοινωνική υπόσταση του υποκειμένου των δεδομένων αλλά τέτοιες κυρώσεις και ποινές ο εισαγγελέας ως μη δικαιοδοτούν όργανο δεν έχει αρμοδιότητα να επιβάλλει. Είναι προφανές, λοιπόν, πως το σύστημα του Ν.2472/1997 δημιουργεί ορισμένες ενστάσεις, αφ' ής στιγμής παραμερίζει την συνταγματικώς προβλεπόμενη ανεξάρτητη αρχή και αναθέτει αποφασιστικά καθήκοντα σε σχέση με την προστασία των προσωπικών δεδομένων στην εισαγγελική αρχή, που ούτε δικαιοδοτική εξουσία διαθέτει, ούτε άνευ επιφυλάξεων ανεξαρτησία προκειμένου να ανταποκριθεί στις συνταγματικές επιταγές για την προστασία των προσωπικών δεδομένων των υπόπτων και των κατηγορουμένων⁶⁶.

---

⁶³ Άρθρο 2 του Ν. 3051/2002.

⁶⁴ Ε. Φυτράκης, Ο εισαγγελέας και το κράτος δικαίου, ΤοΣ 2/2008, σελ.366.

⁶⁵ Χ. Αργυρόπουλος, Η συνταγματική θέση του Εισαγγελέα, ΤοΣ 2008, σελ. 86, Α. Τσιφτσόγλου, Δημόσια Ασφάλεια και Ιδιωτικότητα, εκδόσεις Σάκκουλα 2015, σελ. 189, Ε. Φυτράκης, ο.π., σελ. 373

⁶⁶ Κατά τη Α. Μήτρου, ο.π., σελ. 178, αυτού του είδους οι υπερεξουσίες του εισαγγελέα σε σχέση με τα προσωπικά δεδομένα ακόμα και μετά τη σύλληψη δε δικαιολογούνται από το σκοπό της ρύθμισης, αφού η τυχόν επικινδυνότητα του κατηγορουμένου για την κοινωνία μπορεί να αντιμετωπιστεί με εργαλεία του ΚΠΔ. π.χ. περιοριστικοί όροι, προσωρινή κράτηση.

3.3.2.3 Η δημοσιοποίηση της σύλληψης ως παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας

Θεμελιώδη αρχή του ποινικού δικαίου αποτελεί η αποδοχή ότι ο κατηγορούμενος θεωρείται και αντιμετωπίζεται ως αθώος έως ότου αποδειχθεί η ενοχή του. Το τεκμήριο αθωότητας απορρέει από την αρχή του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας (άρθρο 2 παρ.1 Σ.) και της προσωπικής ελευθερίας (5 παρ.3 Σ.), ενώ ρητά προβλέπεται στο άρθρο 6 παρ. 2 της ΕΣΔΑ. Υποχρέωση σεβασμού του τεκμηρίου αθωότητας οφείλουν πέραν των δικαιοδοτικών οργάνων και τα κρατικά όργανα και οι εισαγγελικοί λειτουργοί⁶⁷. Στο στάδιο πριν τη σύλληψη η ανακοίνωση πληροφοριών που αφορούν τον ύποπτο μπορεί να αιτιολογηθεί για τους σκοπούς εξιχνίασης του εγκλήματος και σύλληψης των υπευθύνων, μετά από στάθμιση από την εισαγγελική αρχή. Στην πράξη, βέβαια, οι περισσότερες ανακοινώσεις από την αστυνομία αφορούν τη σύλληψη ατόμων, με δημοσιοποίηση των φωτογραφιών και ευρεία κυκλοφορία τους στα Μ.Μ.Ε. Η αιτιολογία της δημοσιοποίησης προσωπικών δεδομένων σε αυτό το στάδιο σχετίζεται με τη διευκόλυνση του ανακριτικού έργου, την ανακάλυψη συνεργών ή και άλλων εγκλημάτων⁶⁸. Η δημοσιοποίηση, όμως, μετά από εισαγγελική διάταξη του ονόματος ή φωτογραφιών ή άλλων δεδομένων του συλληφθέντος συχνά προκαλεί την συγκέντρωση ευρείας αρνητικής δημοσιότητας στο πρόσωπο του υποκειμένου. Το γεγονός, μάλιστα, πως μεσολάβησε εισαγγελική διάταξη για να καταστεί γνωστή η σύλληψη αυξάνει τις πιθανότητες να θεωρηθεί εκ των προτέρων το υποκείμενο ένοχο από την κοινωνία και “δοκιμάζει” την αμεροληψία των δικαιοδοτικών αρχών με αποτέλεσμα την παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας, της αρχής μυστικότητας της ποινικής προδικασίας (άρθρο 241 ΚΠΔ) αλλά και της αξίωσης για δίκαιη δίκη.

Ένα επιπλέον ζήτημα που προκαλεί προβληματισμό σε σχέση με τη συμφωνία της ρύθμισης με το τεκμήριο αθωότητας, αφορά την ανάμειξη της εισαγγελικής αρχής και στην διαδικασία της κρίσης για προς τη δημοσιοποίηση των δεδομένων και στην όλη ποινική διαδικασία, είτε στην προδικασία είτε επί ακροατηρίου. Συγκεκριμένα, δε γίνεται να αγνοηθεί ο κίνδυνος επηρεασμού του εισαγγελέα, που θα παραστεί στο ακροατήριο και οφείλει να εκφέρει άποψη επί της ενοχής του, από τη διάταξη συναδέλφου του, που μετά τη σύλληψη του κατηγορουμένου διατάσσει ως αναλογικό μέτρο για τον ύποπτο και την επικινδυνότητα του προς την κοινωνία, το μέτρο της δημοσιοποίησης προσωπικών του δεδομένων⁶⁹. Δεδομένης, μάλιστα, της ύπαρξης καταδικαστικής απόφασης της Ελλάδας από το ΕΔΔΑ για παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας⁷⁰, ο εισαγγελέας οφείλει να εξετάζει το αν δικαιολογείται ad hoc το μέτρο της δημοσιοποίησης δεδομένων για την εξιχνίαση του εγκλήματος και την προάσπιση της δημόσιας

⁶⁷ Ν. Δημητράτος, ο.π., σελ. 13.

⁶⁸ Υπ' αριθμ. 1/2018 ΕισΕφΘεσ, Λ. Μήτρου, ο.π. σελ. 181, Γ.Ταούσης, ο.π., σελ.482

⁶⁹ Ο προβληματισμός στην Λ Μήτρου, ο.π., σελ.183.

⁷⁰ Υπόθεση Κώνστας κατά Ελλάδος, Απόφαση ΕΔΔΑ 24/5/2011.

τάξης και ασφάλειας, λαμβάνοντας υπόψη την επικινδυνότητα του εγκληματία και τη βαρύτητα του εγκλήματος από τη μία πλευρά και των δικαιωμάτων του συλληφθέντος σε ένα κράτος δικαίου από την άλλη πλευρά.

Η στάθμιση για το εισαγγελέα γίνεται ακόμα πιο περίπλοκη στην περίπτωση ιδιαίτερα απεχθών εγκλημάτων για την κοινή γνώμη⁷¹, όπου ο σεβασμός στο τεκμήριο της αθωότητας συγκρούεται με την ανάγκη της κοινωνίας να πληροφορείται για τα παραβατικά μέλη της για να προστατεύει τα πιο ευάλωτα. Η σύγκρουση αυτή βέβαια υφίσταται για κάθε είδους έγκλημα, όμως ειδικά στα εγκλήματα που αφορά η ρύθμιση αποτελεί δυσκολότερο έργο η στάθμιση μεταξύ του σεβασμού της ιδιωτικότητας του υπόπτου και της προληπτικής προστασίας πιθανών θυμάτων. Ο ύποπτος, φυσικά, για τέτοιου είδους εγκλήματα δεν παύει να είναι υποκείμενο δικαιωμάτων και ο χειρισμός των σχετικών ανακοινώσεων χρειάζεται αυξημένη προσοχή, δεδομένου του έντονου κοινωνικού στιγματισμού που ακολουθεί το πρόσωπο⁷².

Από την άλλη πλευρά, βέβαια, είναι πιθανό σε περιπτώσεις βαρύτατων εγκλημάτων αν το μέσο κριθεί πρόσφορο και αναγκαίο, ώστε να αποφευχθεί η παραβατική συμπεριφορά στο μέλλον μέσω της γενικοπροληπτικής λειτουργίας της δημοσιοποίησης των συλλήψεων ή να εξευρεθεί η πλήρης έκταση της εγκληματικής δράσης να δικαιολογείται η δημοσιοποίηση πληροφοριών του παραβάτη, στα όρια φυσικά της αρχής της αναλογικότητας και της πρόκλησης της ελάχιστης δυνατής ζημίας για τον ύποπτο. Πέραν της πιθανούς διευκόλυνσης της ανακριτικής διαδικασίας, μέσω της συλλογής αποδείξεων ή της αποκάλυψης συνεργών και περαιτέρω εγκληματικής δράσης, η δημοσιοποίηση πληροφοριών σχετικών με ποινικές διώξεις και καταδίκες ικανοποιεί κυρίως γενικοπροληπτική αντεγκληματική λειτουργία. Πολλές έννομες τάξεις, εξάλλου, έχουν υιοθετήσει πολύ πιο “παραβιαστικά” για τα προσωπικά δεδομένα συστήματα πληροφόρησης του κοινωνικού συνόλου που αφορούν κυρίως σεξουαλικούς παραβάτες⁷³. Στο στάδιο, πάντως, που επιτρέπεται η δημοσιοποίηση στην ελληνική έννομη τάξη, δηλαδή πριν την δίκη του κατηγορουμένου, ή ακόμα και πριν την παραπομπή του σε δίκη το υποκείμενο κινδυνεύει να διαπομπευθεί ως ένοχος και τυχόν αθώωσή του αργότερα να μην αρκεί να διορθώσει τις επιπτώσεις για την τιμή και την υπόληψη του ή ακόμα και τη σωματική του ακεραιότητα⁷⁴.

⁷¹ Σχετικά κυρίως με γενετήσια εκμετάλλευση και ασέλγεια σε ανήλικους, η καταπολέμηση των οποίων αποτέλεσε μεταξύ άλλων την «γενεσιουργό αιτία» της ρύθμισης του άρθρου 8 Ν. 3625/2007.

⁷² Ν. Δημητράτος, ο.π. σελ. 12.

⁷³ Στις ΗΠΑ συγκεκριμένα λειτουργούν sex offender registries, που αποτελούν βάσεις δεδομένων με καταγεγραμμένους αποφυλακισθέντες σεξουαλικούς παραβάτες με στοιχεία, όπως ονόματα, διευθύνσεις και παραμένουν ανοιχτά για το κοινό. Η συγκεκριμένη νομοθεσία σε επίπεδο πολιτειών έχει επικυρωθεί με αποφάσεις του Supreme Court των ΗΠΑ. Με πληροφορίες από Α.Μήτρου, σελ. 185.

⁷⁴ Η. Αναγνωστόπουλος, Η ποινική προστασία της προσωπικότητας έναντι των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, Τιμητικός Τόμος Αργυρίου Καρρά (επιμ. Α. Κοτσαλή/ Ν. Κουράκη/ Χρ. Μυλωνόπουλου), Αντ. Σάκκουλα 2010, σελ. 18.

3.3.3. Η δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων οροθετικών γυναικών και η απόφαση 128/2012 της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Η διάταξη για τη δημοσιοποίηση δεδομένων που εισήχθη με το Ν.3625/2007 εξετάστηκε και επικρίθηκε εντονότατα από τη θεωρία και ανθρωπιστικές οργανώσεις στα πλαίσια μιας υπόθεσης που απασχόλησε έντονα την ελληνική κοινωνία. Το 2012, μετά την ανακάλυψη οροθετικών εργαζομένων σε οίκους ανοχής στην Αθήνα, ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών Αθηνών μετά την άσκηση ποινικής δίωξης για βαριά σκοπούμενη σωματική βλάβη διέταξε τη δημοσίευση των ποινικών διώξεων και φωτογραφιών των κατηγορουμένων. Η δημοσίευση αυτή κρίθηκε πως εξυπηρετούσε την προστασία της υγείας του κοινωνικού συνόλου, την πραγμάτωση της αξίωσης της πολιτείας για κολασμό των αδικημάτων στην πραγματική τους έκταση και τέλος για την προτροπή των πελατών των κατηγορουμένων να υποβληθούν σε ιατρικές εξετάσεις και την αποφυγή διασποράς πανικού σε όλους όσους έχουν συνευρεθεί με εκδιδόμενες γυναίκες⁷⁵. Τα στοιχεία των οροθετικών γυναικών αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας και η υπόθεση απέκτησε ευρεία δημοσιότητα μέσω των ΜΜΕ. Το γεγονός είχε σαν αποτέλεσμα την εμπλοκή της Αρχής, μετά από καταγγελίες που κατέθεσαν ΜΚΟ και επί του ζητήματος⁷⁶ εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 128/2012 Απόφαση της ΑΠΔΠΧ. Η απόφαση αυτή εμπεριέχει διευκρινίσεις σχετικά με το κανονιστικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε με το άρθρο 8 του Ν.3625/2007 για τη δημοσιοποίηση στοιχείων κατηγορουμένων στη βάση εισαγγελικής παραγγελίας, πρότεινε βελτιστοποιήσεις του νομικού πλαισίου της δημοσιοποίησης, ενώ έκρινε και επί της αρμοδιότητάς της επί του θέματος σε σχέση με τις εισαγγελικές αρχές.

Η Αρχή δέχτηκε κατ' αρχήν πως η αρμοδιότητα της εισαγγελίας κατ' άρθρο 2 στοιχ.β' εδ.β' του Ν.2497/1997 εντάσσεται στο ευρύτερο πλαίσιο της απονομής δικαιοσύνης, έργο που το Σύνταγμα απονέμει στις δικαστικές και εισαγγελικές αρχές κατά τα άρθρα 87 επ. Τα δεδομένα που αποτέλεσαν αντικείμενο της δημοσίευσης προήλθαν από επεξεργασία του αρχείου αρμοδιότητας των εισαγγελικών αρχών στα πλαίσια προδικαστικής ποινικής διαδικασίας. Βάσει πολλαπλών διατάξεων⁷⁷ του Ν. 2472/1997 και του Ν.4624/2019 ο έλεγχος της Αρχής για

⁷⁵ Με στοιχεία από την Απόφαση 28/2012 ΑΠΔΠΧ, Δ. Ζωγραφόπουλο, ο.π., σελ. 313 και Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, ο.π., σελ. 459.

⁷⁶ Η Αρχή στην ίδια απόφαση έκρινε επίσης επί καταγγελίας ιδιώτη εκκρεμούς από το 2009 για δημοσιοποίηση δεδομένων σχετικά με ποινική δίωξη για πορνογραφία ανηλίκων του βάσει εισαγγελικής διάταξης, που αργότερα αθώωθηκε δικαστικώς και απάντησε σε ερωτήματα του Γενικού Γραμματέα Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, που αφορούσαν τη νομιμότητα της επεξεργασίας δεδομένων για διώξεις και αποφάνθηκε ως προς σχεδιαζόμενες νομοθετικές τροποποιήσεις του πεδίου προστασίας δεδομένων για παρόμοιες υποθέσεις.

⁷⁷ Το άρθρο 3 παρ.2 εδ.β', όπου αποκλείεται η εφαρμογή του Ν.2472/1997 στην επεξεργασία από δικαστικές και εισαγγελικές αρχές, το άρθρο 24 παρ.5, το οποίο απέκλειε τα δικαιώματα του υποκειμένου της επεξεργασίας των άρθρων 11,12,13 και το άρθρο 7^Α παρ. 1 περ. στ' που προέβλεπε την απαλλαγή των ως άνω αρχών από την υποχρέωση λήψης άδειας για δημιουργία και επεξεργασία αρχείου από την Αρχή. Στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο το άρθρο 3 παρ.2 εδ.β' παραμένει σε ισχύ, ενώ πρόβλεψη πως η Αρχή δεν έχει αρμοδιότητα στον έλεγχο των

παράνομη επεξεργασία δεδομένων δεν εκτείνεται και στην επεξεργασία που πραγματοποιούν οι ανεξάρτητες εισαγγελικές και δικαστικές αρχές, προκειμένου να εκπληρώσουν το εκ του Συντάγματος έργο τους. Κάτι τέτοιο θα παραβίαζε την αρχή διάκρισης των εξουσιών, αφού θα υπήγαγε τους ανεξάρτητους εισαγγελέις στον διοικητικό έλεγχο και την έγκριση της Αρχής. Αναγνωρίζεται, λοιπόν, αποκλειστική αρμοδιότητα της εισαγγελικής αρχής για την κρίση επί δημοσιοποίησης ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων αναφορικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες, αλλά ταυτόχρονα τονίζεται πως η επεξεργασία αυτή διέπεται από τις αρχές του Ν.2472/1997 (πλέον του ΓΚΠΔ και του Ν.4624/2019), και δεν εντάσσεται στο πεδίο εξαίρεσης από το νόμο που προβλέπει το άρθρο 3 παρ. 2 εδ.β'. Και ενώ αποδέχεται την αναρμοδιότητα της να επιληφθεί του ζητήματος και να ελέγξει τις εισαγγελικές διατάξεις έως προς τη συμφωνία τους με το νόμο και το Σύνταγμα, καταλήγει σε διευκρινήσεις προς τις εισαγγελικές αρχές σε σχέση με την εφαρμογή του άρθρου 9Α Σ και της αρχής της αναλογικότητας, προκειμένου οι διατάξεις για δημοσιοποίηση δεδομένων να μην προκαλούν στο υποκείμενο μη αναστρέψιμη βλάβη.

Ο έλεγχος που οφείλει κατά την απόφαση της Αρχής να διεξάγει ο εισαγγελέας πριν διατάξει το μέτρο, που περιορίζει το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων του ατόμου, θα πρέπει να είναι σύμφωνος με τις ειδικότερες εκφάνσεις της αρχής της αναλογικότητας. Αρχικά, πρέπει να κρίνεται αν η δημοσιοποίηση καθίσταται το κατάλληλο μέτρο που θα επιφέρει τον επιδιωκόμενο σκοπό της προστασίας του κοινωνικού συνόλου και του κολασμού του εγκλήματος για το οποίο ασκήθηκε η δίωξη. Επίσης, η χρήση του μέτρου της δημοσιοποίησης πρέπει να γίνεται με φειδώ, οπότε να εφαρμόζεται μόνο όταν τα δημοσιοποιούμενα προσωπικά δεδομένα είναι απολύτως αναγκαία και πρόσφορα για την επίτευξη των ανωτέρων σκοπών. Τέλος, το μέτρο δεν πρέπει να εφαρμόζεται όταν συνεπάγεται περισσότερα μειονεκτήματα για τα δικαιώματα του πολίτη, παρά πλεονεκτήματα για το δημόσιο συμφέρον, στο οποίο αποβλέπει. Οπότε, οφείλει ο εισαγγελέας να αποφεύγει πλεοναστικώς αναφερόμενα προσωπικά δεδομένα του υπόπτου εάν αρκούν στοιχεία σχετικά με τη δίωξή του, λαμβανόμενων υπόψη των επιπτώσεων που η ανακοίνωση έχει για υποκείμενα των δεδομένων. Καθίσταται, προφανές, από αυτές τις διευκρινήσεις που προσφέρει η Αρχή στην Εισαγγελία, πως οι εισαγγελικές διατάξεις για τη δημοσιοποίηση δεδομένων οροθετικών γυναικών δεν υπήρξαν αποτέλεσμα επιτυχημένης εφαρμογής της προστασίας του δικαιώματος του 9Α του Συντάγματος και της αρχής της αναλογικότητας.

Με στόχο την αποτελεσματικότερη εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και τον περιορισμό των συνεπειών που ενδέχεται να προκληθούν στα

δραστηριοτήτων δικαστικών και εισαγγελικών αρχών στα των καθηκόντων τους περιέχουν τα άρθρα 10 παρ. 5 και 58 παρ. 1. του Ν.4624/2019.

υποκείμενα η δημοσιοποίηση δεδομένων τους σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες στην απόφαση 128/2012 η Αρχή πρότεινε ορισμένες συμπληρώσεις στο τότε ισχύον νομοθετικό πλαίσιο. Βασική πρόταση ήταν η ανάληψη νομοθετικής πρωτοβουλίας ώστε α) να οριστεί η υποχρέωση να συνοδεύεται τη εισαγγελική διάταξη από ειδική και πλήρη αιτιολογία β) να οριστεί η υποχρεωτική αναφορά της διάταξης στον τρόπο και το χρόνο διαρκείας της δημοσιοποίησης προκειμένου να μην καταλείπονται περιθώρια διακριτικής ευχέρειας στις διοικητικές αρχές που θα την εφαρμόσουν και γ) να θεσπιστεί δυνατότητα άσκησης προσφυγής με ανασταλτικό αποτέλεσμα έναντι της διάταξης, προκειμένου αυτή να ελέγχεται και από ιεραρχικά προϊστάμενο εισαγγελέα. Οι παραπάνω προτάσεις της Αρχής λήφθηκαν υπόψη από τον νομοθέτη στην τροποποίηση που επήλθε στο Ν.2472/1997 με το άρθρο 79 του Ν.4139/2013⁷⁸.

3.3.3.1. Η επίκληση της δημόσιας υγείας ως λόγος περιορισμού του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων

Η υπόθεση των οροθετικών εκδιδόμενων γυναικών προκάλεσε έντονες συζητήσεις στη δημόσια ζωή για το αν η προστασία της δημόσιας υγείας που επικαλέστηκε η εισαγγελική διάταξη δικαιολογεί τη δημοσιοποίηση των δεδομένων των οροθετικών γυναικών. Το δικαίωμα στην υγεία προβλέπεται από το άρθρο 5 παρ. 5 εδ. α του Συντάγματος ως ατομικό δικαίωμα και στο άρθρο 21 παρ. 2 Σ ως κοινωνικό δικαίωμα. Ως προς το HIV/AIDS η ατομική φύση του δικαιώματος στην υγεία σχετίζεται με την υποχρέωση του κράτους να απέχει από επιβαρυντικές για την υγεία του ασθενούς ενέργειες και να αποτρέπει ενέργειες που μπορούν να προκαλέσουν τη διάδοση της ασθένειας, ενώ ως κοινωνικό δικαίωμα υγείας σχετίζεται με τις θετικές ενέργειες στις οποίες προβαίνει ο κρατικός μηχανισμός, ώστε να παρέχει υπηρεσίες υγείας στους νοσούντες αλλά και μέτρα πρόληψης διάδοσης του νοσήματος στον υπόλοιπο πληθυσμό⁷⁹.

Από την άλλη πλευρά τα δεδομένα υγείας, όπως και τα δεδομένα σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα⁸⁰ και απόρρητες ιατρικές πληροφορίες βάσει του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας (άρθρα 13-14 Ν.3418/2005). Ειδικότερα, όσον αφορά τον ιό HIV/AIDS, το γεγονός πως παραμένει ανίατη ασθένεια, πως μεταδίδεται μεταξύ άλλων μέσω σεξουαλικής επαφής και ο μέχρι πολύ πρόσφατα υψηλός δείκτης θνησιμότητας των θυμάτων του, έχουν την τάση “δαιμονοποίησης” των πασχόντων από την κοινωνία, αποκλεισμού και στιγματισμού τους. Ταυτόχρονα, αξίζει να σημειωθεί πως η χρησιμοποίηση

⁷⁸ Αιτιολογική Έκθεση του νόμου στο σελ. 19.

http://www.ministryofjustice.gr/site/LinkClick.aspx?fileticket=w_pvTvfyUYPc%3D&tabid=132

⁷⁹ Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, ο.π., σελ 463-464.

⁸⁰ Άρθρο 2 στοιχ. β' Ν.2472/1997, που διατηρείται σε ισχύ με το Ν.2472/2019.

ανθρώπων ως μέσων για την προστασία της υγείας του κοινωνικού συνόλου δεν συνάδει με την αρχή του σεβασμού της ανθρώπινης αξίας και αξιοπρέπειας που κατοχυρώνει το άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος. Η προστασία της κοινωνίας από μια τόσο σοβαρή μεταδοτική ασθένεια αποτελεί οπωσδήποτε καθήκον της πολιτείας και ενέχει μια βαρύτητα στη στάθμιση που κλήθηκε να κάνει η εισαγγελική αρχή, προτού λάβει την απόφαση για τη δημοσιοποίηση, όμως, το μέτρο της ανακοίνωσης των ονομάτων των οροθετικών μπορεί να φάνηκε κατάλληλο για την προαγωγή της δημόσιας υγείας⁸¹ τη δεδομένη στιγμή σίγουρα πάντως δεν αποτελούσε το λιγότερο επαχθές μέσο και δεν εναρμονιζόταν με τις συνταγματικές επιταγές του σεβασμού της ανθρώπινης αξίας και της αλληλεγγύης προς ευάλωτα και ασθενή μέλη της κοινωνίας.

Αντιθέτως, μια απλή ενημέρωση για το γεγονός της εύρεσης πολλών οροθετικών εκδιδόμενων στο κέντρο της Αθήνας, χωρίς να κατανομάζονται ή να φωτογραφίζονται οι ασθενείς, είναι πιθανό να δρούσε εξίσου αποτελεσματικά για την προστασία της κοινωνίας μέσω της προτροπής όσων έχουν συννευρεθεί με εκδιδόμενες γυναίκες χωρίς προφύλαξη να εξεταστούν⁸², ενώ η αξίωση της Πολιτείας για τον κολασμό των αδικημάτων, υπό τη μορφή της αποκάλυψης τυχόν τέλεσης περισσότερων όμοιων αδικημάτων, θα μπορούσε να επιτευχθεί με τα συνήθη ανακριτικά μέσα και ο τυχόν πανικός που θα προκαλούνταν στην κοινωνία, πέραν του ότι εξαιτίας της δημοσιότητας που έλαβε το ζήτημα και της σοβαρότητας της ασθένειας ήταν αναπόφευκτος, ίσως προέτρεπε σε εξετάσεις μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού και βοηθούσε στην ανακάλυψη ασθενών που θα μπορούσαν να λάβουν την κατάλληλη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Εξάλλου και το ΕΔΔΑ⁸³ σε σχετική υπόθεση με αποκάλυψη ιατρικών δεδομένων ατόμων από κρατικούς φορείς έκρινε πως οι αρχές οφείλουν να σταθμίσουν ορθά μεταξύ του δικαιώματος σεβασμού της ιδιωτικής ζωής και του σκοπού του εισαγγελέα να προστατεύσει τη δημόσια υγεία, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν ύπαρξη ηπιότερων μέσων από τη δημοσιοποίηση εμπιστευτικών προσωπικών δεδομένων. Συμπερασματικά, το μέτρο της δημοσιοποίησης ιδιαίτερα ευαίσθητων ιατρικών δεδομένων των οροθετικών γυναικών με εισαγγελική διάταξη δεν υπήρξε σύμφωνο με την αρχή της αναλογικότητας, αφού επικρίθηκε ως ακατάλληλο για τον επιδιωκόμενο σκοπό, ήταν ιδιαίτερα επαχθές ενώ υπήρχαν λιγότερες παραβιαστικές επιλογές από τις κρατικές αρχές και επέφερε αδικαιολόγητο βάρος στα υποκείμενα των δεδομένων, που ήλθαν αντιμέτωπα με τη διαπόμπευση, την κοινωνική κατακραυγή και την απομόνωση, στο όνομα της προστασίας της δημόσιας υγείας.

---

⁸¹ Αντίθετη άποψη σε Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, ο.π., σελ. 467, όπου ο φόβος της διαπόμπευσης του φορέα της ασθένειας θεωρείται πως δρα αποτρεπτικά για τη διενέργεια εξετάσεων, με αποτέλεσμα η δημόσια υγεία να μην ωφελείται από το μέτρο τη δημοσίευσης δεδομένων υγείας.

⁸² Δελτίο Τύπου της 10^{ης} Μαΐου 2012, Συνήγορος του Πολίτη

<https://www.synigoros.gr/resources/docs/20120510dt.pdf>

⁸³ ΕΔΔΑ 06/06/2013, Avilcina and others Vs Russia, διαθέσιμη στο:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-120071%22%5D%7D>.

Κεφάλαιο Τέταρτο: Η εισαγγελική παραγγελία για πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα

4.1. Το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα

Η ανάγκη των διοικουμένων για διαφάνεια της διοικητικής δράσης και πρόσβαση στη διοικητική πληροφορία αποτελεί έκφανση της αρχής της λαϊκής κυριαρχίας και της γενικής αρχής του διοικητικού δικαίου της φανεράς δράσης των διοικητικών οργάνων⁸⁴. Μέσο πραγμάτωσης της αρχής της διαφάνειας στην κρατική δραστηριότητα και επίτευξης του δικαιώματος του πολίτη στην πληροφορία είναι το δικαίωμα πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα. Το συγκεκριμένο δικαίωμα εξυπηρετεί και την ενάσκηση άλλων βασικών δικαιωμάτων των πολιτών, όπως το δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας του άρθρου 20 παρ.1 Σ. ή το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης μετά από διοικητική ενέργεια ή μέτρο που προκαλεί βλάβη στον διοικούμενο (άρθρο 20 παρ. 2 Σ. και άρθρο 6 του ΚΔΔιαδ). Η βασική του λειτουργία σχετίζεται κυρίως με τον έλεγχο της κρατικής δράσης μέσω της πρόσβασης των πολιτών σε πληροφορίες, προκειμένου να επιτυγχάνεται ευχερέστερα η συνδιαλλαγή του πολίτη με τη Διοίκηση.

Το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα κατοχυρώθηκε συνταγματικά στο άρθρο 10 παρ. 3 Σ. με την αναθεώρηση του 2001, καθώς έως τότε προβλεπόταν μόνο ως δικαίωμα πληροφόρησης στα δημόσια έγγραφα. Συγκεκριμένα, προβλέπεται το δικαίωμα αναφοράς της Διοίκησης προς τους πολίτες μέσω ανταποκρίσεως σε αιτήματα των διοικουμένων για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων. Αξίζει να σημειωθεί πως το συνταγματικό δικαίωμα αναφοράς συνδέεται με το άρθρο 5^A που ορίζει το δικαίωμα στην πληροφόρηση των πολιτών και την υποχρέωση του Κράτους να διευκολύνει την πρόσβαση στην Κοινωνία της Πληροφορίας. Η ρητή συνταγματική επιταγή του άρθρου 10 παρ. 3 συνάδει και με το κοινοτικό πνεύμα, για διαφάνεια στη δράση των οργάνων της Ε.Ε. Στην προσπάθεια δόμησης ενός κλίματος εμπιστοσύνης με τους ευρωπαίους πολίτες και μεταστροφής της αντίληψης των ευρωπαϊκών οργάνων ως σκιάδους, αντιδημοκρατικού κέντρου αποφάσεων⁸⁵ η δυνατότητα πρόσβασης στα έγγραφα θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. προβλέφθηκε στο άρθρο 15 παρ. 3 της ΣΛΕΕ αλλά και στο άρθρο 42 του ΧΘΔΕΕ. Το δικαίωμα του προσώπου να έχει πρόσβαση ειδικά στο φάκελο του, ως δικαίωμα χρηστής διοίκησης κατοχυρώνεται στο άρθρο 41 παρ.2 στοιχ.β' ΧΘΔΕΕ.

⁸⁴ Γ.Σκιαδαρέση, Το δικαίωμα του Πολίτη για γνώση των διοικητικών εγγράφων και η σχετική εισαγγελική αρμοδιότητα κατά τον οργανισμό δικαστηρίων, Ποιν.Χρον., Τόμος ΜΒ' 1992, σελ.95.

⁸⁵ Ε.. Πρεβεδούρου, Πρόσβαση στα έγγραφα και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με αφορμή πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Το Σ/2001, σελ.63.

Σε επίπεδο κοινής νομοθεσίας το δικαίωμα γνώσης των διοικητικών εγγράφων προβλέπεται από το άρθρο 16 Ν.1599/1986 και μεταγενέστερα συμπληρώθηκε με το άρθρο 5 Ν.2690/1999 (ΚΔΔιαδ), το οποίο προέβλεψε τη δυνατότητα πρόσβασης και σε ιδιωτικά έγγραφα που φυλάσσονται σε δημόσιες υπηρεσίες⁸⁶. Όπως κάθε άλλο δικαίωμα, η πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα επιτρέπεται κάτω από προϋποθέσεις και είναι δεκτικό περιορισμών χάριν δικαιωμάτων τρίτων και προστασίας απορρήτων του κράτους. Ειδικότερα, για τα δημόσια έγγραφα απαιτείται η συνδρομή ευλόγου ενδιαφέροντος προς γνώση και πρόσβαση⁸⁷, δηλαδή συμφέρον που προκύπτει, κατά τρόπο αντικειμενικό, από την ύπαρξη μιας συγκεκριμένης, προσωπικής εννόμου σχέσεως, συνδεδεμένης με το περιεχόμενο των διοικητικών στοιχείων στα οποία ζητείται η πρόσβαση και δεν νοείται απλώς το ενδιαφέρον κάθε πολίτη για την εύρυθμη άσκηση των γενικών καθηκόντων της Διοίκησης και την τήρηση των νόμων⁸⁸. Αντίθετα, για πρόσβαση σε ιδιωτικά έγγραφα απαιτείται η συνδρομή ειδικού έννομου συμφέροντος και τα έγγραφα πρέπει να σχετίζονται με υπόθεση του ενδιαφερομένου, εκκρεμή ή περαιωμένη⁸⁹. Ως προς τους περιορισμούς, τώρα, του δικαιώματος ο νόμος ορίζει πως καταρχήν δεν εφαρμόζεται για έγγραφα, που αφορούν την ιδιωτική ή οικογενειακή ζωή τρίτου ή απόρρητα (άρθρο 5 § 3 ΚΔΔ). Τέλος, ο νόμος αφήνει στη διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης τη χορήγηση ή μη εγγράφων που αναφέρονται στις συζητήσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, ή εγγράφων που η γνωστοποίησή τους είναι δυνατόν να δυσχεράνει ουσιωδώς την έρευνα δικαστικών, διοικητικών, αστυνομικών ή στρατιωτικών αρχών, σχετικά με την τέλεση εγκλήματος ή διοικητικής παράβασης (άρθρο 5 § 3 ΚΔΔ) και εγγράφων που σχετίζονται με δικαιώματα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας (άρθρο 5 § 4 ΚΔΔ).

4.2. Η εισαγγελική παραγγελία του Ν.1756/1988

Όπως, λοιπόν, αναφέρθηκε παραπάνω η αρχή της διαφάνειας της Διοίκησης και η εκπλήρωση αιτημάτων των πολιτών για πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα εξυπηρετείται μέσω του νομοθετικού πλέγματος των άρθρων 16 του Ν.1599/1986 και 5 του ΚΔΔιαδ. Όμως, ο νομοθέτης έκρινε πως η αξίωση των πολιτών δεν καλύπτεται αποτελεσματικά όταν η κρίση και η διακριτική ευχέρεια της Διοίκησης αποτελεί μονόδρομο για την ικανοποίηση του δικαιώματος πρόσβασης⁹⁰.

⁸⁶ Σύμφωνα, με άρθρου 5 παρ. 1 ΚΔΔιαδ διοικητικά έγγραφα είναι όσα συντάσσονται από τις δημόσιες υπηρεσίες ενώ εξ αντιθέτου προκύπτει ότι ιδιωτικά έγγραφα είναι όσα συντάχθηκαν από ιδιώτες, έχουν εισέλθει όμως σε Δημόσια Υπηρεσία, έχουν πρωτοκολληθεί και φυλάσσονται σε αυτήν.

⁸⁷ Έτσι σε υπ' αριθμ. 1397/1993, 841/1997, 205/2000, 1214/2000, 3130/2000 Αποφάσεις ΣτΕ και υπ' αριθμ. 310/2016, 34/2017 Γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ.

⁸⁸ Έτσι στην υπ. αριθμ. 1214/2000 απόφαση του ΣτΕ.

⁸⁹ Π. Δαγτόγλου, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, εκδόσεις Σάκκουλα 2014, σελ. 273.

⁹⁰ Γ.Σκιαδαρέσης, ο.π., σελ. 95.

Για το λόγο αυτό προσέθεσε στις εισαγγελικές αρχές μια επιπλέον αρμοδιότητα. Σύμφωνα, λοιπόν, με το άρθρο 25 παρ. 4 του Ν. 1756/1988 (ΚΟΔΚΔΛ) «ο Εισαγγελέας Πρωτοδικών δικαιούται να παραγγέλλει τις υπηρεσίες του δημοσίου, των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου των οργανισμών κοινής ωφελείας και όλων γενικά των επιχειρήσεων του δημόσιου τομέα, να παραδώσουν έγγραφα ή να χορηγήσουν αντίγραφα τους, όταν το ζητήσουν νομικά ή φυσικά πρόσωπα που έχουν δικαίωμα ή έννομο συμφέρον, εκτός αν πρόκειται για έγγραφα από αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 261 ΚΠΔ⁹¹». Η δυνατότητα, επομένως, των πολιτών για πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα εμπλουτίζεται με την ένταξη ενός επιπλέον μέσου, την εισαγγελική παρέμβαση μέσω εκδόσεως σχετικής παραγγελίας. Μάλιστα, η διάταξη αυτή προβλέφθηκε προκειμένου να συνεισφέρει στην επιτάχυνση της όλης διαδικασίας, αφού, σε περίπτωση άρνησης της Διοίκησης επί του αιτήματός του, ο πολίτης δε χρειάζεται να περιμένει, την έκβαση μιας κοστοβόρας και χρονοβόρας διοικητικής δίκης, προκειμένου να λάβει τα στοιχεία που χρειάζεται για τη διεκπεραίωση της υπόθεσης του⁹².

4.2.1. Η διαδικασία έκδοσης της εισαγγελικής παραγγελίας

Υπάρχει διχογνωμία για το αν ο διοικούμενος έχει τη δυνατότητα να απευθυνθεί εξ αρχής στον εισαγγελέα για τη χορήγηση εγγράφου ή πρώτα οφείλει να καταθέσει σχετικό αίτημα στην υπεύθυνη για τη φύλαξη του εγγράφου δημόσια υπηρεσία. Κατά μια άποψη⁹³, η εισαγγελική παραγγελία δεν προϋποθέτει την προηγούμενη υποβολή αίτησης στη Διοίκηση και ο αιτών μπορεί να επιλέξει όποια από τις δύο δυνατότητες εφάπτεται καλύτερα στις ανάγκες του ή μπορεί να κινήσει και τις δύο ταυτόχρονα. Κατά άλλη άποψη γίνεται δεκτό⁹⁴ πως μόνο μετά την άρνηση της Διοίκησης στην αίτηση να του χορηγηθούν αντίγραφα δημοσίων εγγράφων, ο αιτών έχει τη δυνατότητα να προσφύγει στον αρμόδιο Εισαγγελέα Πρωτοδικών, προκειμένου ο τελευταίος να ασκήσει την εκ του άρθρου 25 παρ. 1 εδ. β' του Ν. 1756/1988 (ΚΟΔΚΔΛ) αρμοδιότητά του. Υπέρ της δεύτερης άποψης τάχθηκε η υπ' αριθμ. 1/2017 Γνωμοδότηση της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών⁹⁵. Σε αυτήν διευκρινίζεται πως καταρχήν οι δημόσιες αρχές έχουν την εκ νόμου υποχρέωση να επιτρέπουν βάσει των όρων που θέτει το άρθρο 5 ΚΔΔιαδ την πρόσβαση

⁹¹ Πρόκειται για έγγραφα, που αφορούν διπλωματικό ή στρατιωτικό μυστικό, που ανάγεται στην ασφάλεια το Κράτους ή μυστικό, που σχετίζεται με το λειτουργήμα του υποχρέου ή το επάγγελμά του και δηλωθεί από αυτόν εγγράφως ως τέτοιο.

⁹² Γ. Σκιαδαρέσης, ο.π., σελ. 96, Ε. Φυτράκης, ο.π. σελ.377-378, υπ' αριθμ. 9227.2/03/29.09.2003 Πόρισμα Συνήγορου του Πολίτη.

⁹³ Ε. Λασκαρίδης, Το κλειδί της πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα: εισαγγελική παραγγελία ή άδεια ΑΠΔΠΧ; ΔιΜΕΕ 3/2012, σελ. 321, Ε. Φυτράκης, Η εισαγγελική παραγγελία χορήγησης εγγράφων, ΕφημΔΔ 2/2009, σελ.255.

⁹⁴ Γ. Σκιαδαρέσης, ο.π., σελ.96, υπ' αριθμ. 1/2005 Γνωμοδότηση ΕισΑΠ.

⁹⁵ Διαθέσιμη στο: <http://www.dsa.gr/sites/default/files/news/attached/gnomodothsheisaggeliasathinon.pdf>

κάθε αιτούντα στα διοικητικά ή ιδιωτικά έγγραφα, που φυλάσσουν στα αρχεία τους, χωρίς να χρειάζεται να έχει μεσολαβήσει εισαγγελική παραγγελία. Μετά την άρνηση της εκάστοτε αρχής δύναται ο πολίτης να στραφεί στον Εισαγγελέα με μια πλήρως ορισμένη έγγραφη αίτηση, που θα συνοδεύεται από την αρχική έγγραφη αίτηση χορήγησης εγγράφων προς τη δημόσια υπηρεσία που απευθύνθηκε και από την απορριπτική απάντηση αυτής της υπηρεσίας. Μόνο με αυτόν τον τρόπο αποκτά αρμοδιότητα ο Εισαγγελέας, ώστε να προχωρήσει σε έλεγχο της υπόθεσης.

4.2.2. Νομική φύση και δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας

Το ζήτημα της δεσμευτικότητας της εισαγγελικής παραγγελίας για τη διοικητική αρχή ενώπιον της οποίας ο πολίτης έχει ζητήσει την πρόσβαση στα έγγραφα αφορά την παρούσα μελέτη για τις περιπτώσεις τις οποίες το έγγραφο εμπεριέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Το κατά πόσο η Διοίκηση δεσμεύεται από την εισαγγελική παραγγελία χορήγησης εγγράφου, ακόμα και αν σε αυτό εμπεριέχονται προσωπικά δεδομένα ή απόρρητα του άρθρου 5 παρ. 3 ΚΔΔιαδ απαιτεί την εξέταση της νομικής φύσης της εισαγγελικής παραγγελίας. Οι σκέψεις που διατυπώνονται για τη φύση, τη δεσμευτικότητα και το περιεχόμενο της εισαγγελικής παραγγελίας διαφοροποιούνται σε σχέση με την αρχή που γνωμοδοτεί, καθώς για το ζήτημα έχουν αποφανθεί και η ΑΠΔΠΧ και οι Εισαγγελικές Αρχές αλλά και το ΝΣΚ.

Για τη φύση της εισαγγελικής παραγγελίας έχουν διατυπωθεί πολλές και διαφορετικές θεωρίες. Η αποδοχή κάθε θεωρίας σχετίζεται με την ένταση της δεσμευτικότητάς της εισαγγελικής παραγγελίας που θα αναλυθεί παρακάτω. Κατά την κρατούσα άποψη των εισαγγελικών αρχών⁹⁶ η εισαγγελική παραγγελία αποτελεί δικαστική διάταξη, δηλαδή έχει διφυή χαρακτήρα, εν μέρει αποτελεί ιδιότυπη πράξη διοικητικού χαρακτήρα και εν μέρει δικαστική διάταξη, προερχόμενη από δικαστικό λειτουργό ενεργούντα με την κατ' άρθρο 87 Σ. ιδιότητα του. Η ορθότητα της παραγγελίας αυτής ελέγχεται από ιεραρχικά ανώτερο εισαγγελέα στα πλαίσια της ιεραρχικής δομής της εισαγγελικής αρχής. Κατά δεύτερη μεμονωμένη άποψη⁹⁷, η εισαγγελική παραγγελία αποτελεί "ιδιότυπη πράξη διοικητικού χαρακτήρα", ελευθέρως ανακλητή, όμως, μια τέτοια παραδοχή βρίσκεται σε σύγκρουση με το άρθρο 89 παρ. 3 εδ. α' του Σ., κατά το οποίο «η ανάθεση διοικητικών καθηκόντων σε δικαστικούς λειτουργούς απαγορεύεται»⁹⁸. Κατά μια τρίτη άποψη η εισαγγελική παραγγελία είναι δικαστική απόφαση, επειδή στα πλαίσια της κατ' άρθρο

⁹⁶ Υπ' αριθμ. 4/2014 Γνωμοδότηση ΕισΑΠ και η πιο πρόσφατη υπ' αριθμ. 1/2017 Γνωμοδότηση Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών.

⁹⁷ Εγκύκλιος ΕισΑΠ 7/2007, <https://www.eisap.gr/sites/default/files/circulars/7-2007.pdf>

⁹⁸ Ε.Λασκαρίδης, ο.π., σελ. 321, Ε.Φυτράκη, Ο εισαγγελέας και το κράτος δικαίου, ΤοΣ 2/2008, σελ.379, υπ' αριθμ. 3/2009 Γνωμοδότηση ΑΠΔΠΧ, υπ' αριθμ. 501/2007 ΝΣΚ.

25 §4 Ν. 1756/1988 αρμοδιότητας ο εισαγγελέας λειτουργεί ως κυρίαρχο δικαιοδοτικό όργανο⁹⁹. Αυτή άποψη επικρίνεται διότι ναι μεν ο εισαγγελέας είναι κατά το Σύνταγμα δικαστικός λειτουργός όμως δεν έχει την αρμοδιότητα να εκδίδει δικαστικές αποφάσεις.

4.2.2.1. Η δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας ως δικαστικής διάταξης

Κατά την κρατούσα άποψη των Εισαγγελικών Αρχών¹⁰⁰ η δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας ως δικαστικής διάταξης εξαρτάται από δύο προϋποθέσεις: η παραγγελία πρέπει να είναι *επαρκώς αιτιολογημένη* και να μην συνιστά *απλό διαβιβαστικό έγγραφο* της σχετικής αιτήσεως του ιδιώτη προς τη δημόσια υπηρεσία, χωρίς ρητή έκφραση της γνώμης του Εισαγγελέα ως συντάκτη της εν λόγω παραγγελίας. Όταν, πληρούνται οι ως άνω προϋποθέσεις η Διοίκηση δεν έχει άλλη επιλογή και παρά την τυχόν διαφωνία της ως προς το ζήτημα της χορήγησης του εγγράφου, οφείλει να συμμορφωθεί με την εισαγγελική κρίση, επιτρέποντας στον αιτούντα την πρόσβαση, διαφορετικά ο υπάλληλος κινδυνεύει να έρθει αντιμέτωπος με ποινικές ευθύνες για απείθεια ή παράβαση καθήκοντος.

Σε σχέση με την ύπαρξη προσωπικών δεδομένων στο έγγραφο γίνεται δεκτό ότι οι εισαγγελείς δεν έχουν υποχρέωση να εξετάζουν αν τηρήθηκαν οι προϋποθέσεις της νομοθεσίας που ρυθμίζει την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων και ότι οι εισαγγελικές παραγγελίες για τη χορήγηση αντιγράφων είναι δεσμευτικές για την Διοίκηση, έστω και αν σε αυτά περιλαμβάνονται ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τρίτων πολιτών. Το επιχείρημα που χρησιμοποιήθηκε ήταν πως ο Ν.2690/1999 (ΚΔΔιαδ), αν και μεταγενέστερος του Ν.2472/1997, δεν περιέλαβε στις προβλεπόμενες εξαιρέσεις από το δικαίωμα πρόσβασης και τα προσωπικά δεδομένα¹⁰¹. Μάλιστα, στην υπ' αριθμ. 94/2001 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ την ανωτέρω σκέψη ακολουθεί το συμπέρασμα πως εάν πράγματι ο νομοθέτης επιθυμούσε τη θέσπιση περιορισμού που να αφορά στα προσωπικά δεδομένα, θα το όριζε ρητά ως εξαίρεση από το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα μαζί με τα άλλα απόρρητα που προβλέπει στον Ν.2690/1999.

Στο ζήτημα της σύγκρουσης αρμοδιοτήτων της ΑΠΔΠΧ και της εισαγγελικής αρχής, που δημιουργούνταν υπό το προηγούμενο καθεστώς με την πρόβλεψη προηγούμενης άδειας από την Αρχή προκειμένου να επιτραπεί η πρόσβαση του υποκειμένου στα δημόσια έγγραφα που

⁹⁹ Γ.Σκιαδαρέσης, ο.π., σελ. 95.

¹⁰⁰ Υπ' αριθμ. 1/2005 Εγκύκλιος ΕισΑΠ, υπ' αριθμ. 6/2006, 4/2014 Γνωμοδότησεις ΕισΑΠ και η πιο πρόσφατη Γνωμοδότηση 1/2017 Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών και η υπ' αριθμ. 1847/2017 Απόφαση του ΣτΕ στις οποίες αναφέρονται και οι προϋποθέσεις αυτής της δεσμευτικότητας.

¹⁰¹ Α. Αργυρός, Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα- χορήγηση αντιγράφων εγγράφων- εύλογο ενδιαφέρον –διαδικασία - αρχή διαφάνειας, διαθέσιμο: https://www.constitutionalism.gr/wp-content/uploads/2016/05/2016_%CE%91%CF%81%CE%B3%CF%85%CF%81%CF%8C%CF%82_%CE%AD%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1.pdf, σελ. 14-15.

περιείχαν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, οι εισαγγελικές αρχές δε δέχονταν τη δυνατότητα ανάμειξης της Αρχής. Επομένως, όταν υπάρχει εισαγγελική παραγγελία προς τη δημόσια υπηρεσία που επιτρέπει την πρόσβαση του διοικουμένου σε δημόσια έγγραφα, αυτή αποτελεί δεσμευτική δικαστική κρίση που δεν είναι δυνατόν, ούτε να υποκατασταθεί από γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ, ούτε μη ληφθεί υπόψη από τη δημόσια υπηρεσία στην οποία απευθύνεται¹⁰².

Επιπλέον, γίνεται δεκτό πως οι εισαγγελείς ως δικαστικοί λειτουργοί είναι επιφορτισμένοι με τη διαφύλαξη του Συντάγματος και των νόμων, επομένως κατά την άσκηση των καθηκόντων τους λαμβάνουν υπόψη τυχόν συγκρούσεις δικαιωμάτων και προχωρούν στην επίλυσή τους βάσει αξιολογικής στάθμισης μεταξύ τους, στα όρια της αρχής της αναλογικότητας και της υποχρέωσης απονομής δικαιοσύνης. Όταν, ανακύπτει, λοιπόν, σύγκρουση του δικαιώματος πρόσβασης στα έγγραφα με το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων κατά την άσκηση της αρμοδιότητας του άρθρου 25 §4 του Ν. 1756/1988 (ΚΟΔΚΔΛ), ο εισαγγελικός λειτουργός είναι κατάλληλος και αποκλειστικά αρμόδιος μετά από στάθμιση να εκφέρει κρίση, η οποία δεσμεύει τη Διοίκηση να επιτρέψει ή όχι την πρόσβαση στο έγγραφο. Επομένως, η διοικητική αρχή δεν χρειάζεται να λάβει την προηγούμενη άδεια της ΑΠΔΠΧ, όταν η εισαγγελική κρίση αφορά ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα και μοναδική δυνατότητα να αποτραπεί η πρόσβαση στο έγγραφο είναι η προσφυγή σε ανώτερο εισαγγελέα¹⁰³.

4.2.2.2. Η μη δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας

Η ΑΠΔΠΧ σε σειρά γνωμοδοτήσεων και αποφάσεων¹⁰⁴ δέχεται πως η εισαγγελική παραγγελία δεν είναι ούτε δικαστική απόφαση ούτε διοικητική πράξη. Ως εκ τούτου έχει δεσμευτικό χαρακτήρα προς έκδοση σύμφωνης με την παραγγελία διοικητικής απόφασης σχετικά με τη χορήγηση εγγράφου, μόνο στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του εισαγγελέα στην ποινική διαδικασία. Πιο συγκεκριμένα, η Διοίκηση οφείλει να συμμορφωθεί με το περιεχόμενο της εισαγγελικής παραγγελίας όταν με αυτή ζητούνται από τον εισαγγελέα έγγραφα λόγω άσκησης ποινικής δίωξης ή όταν αυτό προβλέπεται ειδικά από το νόμο. Έτσι στα πλαίσια της προκαταρκτικής εξέτασης, της προανάκρισης ή κύριας ανάκρισης, η αναζήτηση εγγράφων από τον Εισαγγελέα και τις ανακριτικές αρχές είναι νόμιμη και κρίνεται με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, οι οποίες ως ειδικές κατισχύουν του Ν. 2472/1997¹⁰⁵. Αυτό σημαίνει πως σε κάθε άλλη περίπτωση η εισαγγελική παραγγελία δεν είναι δεσμευτική για τη

¹⁰² Υπ' αριθμ. 4/2014 Γνωμοδότηση ΕισΑΠ.

¹⁰³ Γνωμοδότηση 1/2017 της Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών.

¹⁰⁴ Υπ' αριθμ. 79/2002, 3/2003, 3/2009 Γνωμοδοτήσεις ΑΠΔΠΧ και υπ' αριθμ 8/2003 και 27/2006. Αποφάσεις ΑΠΔΠΧ.

¹⁰⁵ Το ίδιο ισχύει και υπό το πλαίσιο του ΓΚΠΔ και του Ν.4624/2019.

Διοίκηση με την έννοια της συμμόρφωσης στο περιεχόμενό της αλλά αποτελεί δεσμευτική επιταγή προς διερεύνηση του αιτήματος του διοικουμένου για πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα. Ουσιαστικά η δημόσια υπηρεσία είτε θα υποχρεούται να απαντήσει στο αίτημα του διοικουμένου είτε θα υποχρεούται να το επανεξετάσει μετά από προηγούμενη άρνηση της¹⁰⁶. Τυχόν νέα άρνηση θα μπορεί ο αιτών να την προσβάλλει δικαστικά, αφού μόνο η δικαστική απόφαση μπορεί να υποχρεώσει τη Διοίκηση να επιτρέψει την πρόσβαση στο περιεχόμενο του εγγράφου.

Ως προς την αρμοδιότητα της ΑΠΔΠΧ στην όλη διαδικασία, η Αρχή έκρινε πως τυχόν προβληματισμός της Διοίκησης ως προς τη χορήγηση ή μη του εγγράφου που, περιέχει μεν απλά δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, μπορεί να επιλυθεί μέσω αποστολής σχετικού αιτήματος προς αυτήν. Η αρνητική απάντηση της Αρχής επί του αιτήματος δεσμεύει τη Διοίκηση να απαντήσει αρνητικά στο διοικούμενο, ενώ θετική κρίση επί του αιτήματος από την Αρχή επιτρέπει στην αρμόδια διοικητική αρχή να αποφασίσει για την αίτηση πρόσβασης, δεσμευόμενη από τα ζητήματα για τα οποία αποφάνθηκε η Αρχή. Αν δε τα δεδομένα τα οποία εμπεριέχονται στο έγγραφο που αιτείται ο πολίτης ανήκουν στην κατηγορία των *ευαίσθητων* δεδομένων, ο εισαγγελέας οφείλει να διαβιβάσει την αίτηση στη Διοίκηση επισημαίνοντας ότι αυτή υποχρεούται να ζητήσει την προηγούμενη άδεια της Αρχής, πριν απαντήσει στον αιτούντα κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 παρ.2 Ν.2472/1997. Η χορήγηση του εγγράφου κατά παραβίαση αυτής της διάταξης δύναται να επιφέρει τις προβλεπόμενες από τον ίδιο νόμο διοικητικές κυρώσεις για παράνομη επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Υπό το πλαίσιο του Κανονισμού 2016/679 η δημόσια υπηρεσία ως υπεύθυνος επεξεργασίας θα έχει την ευθύνη για την τήρηση των προϋποθέσεων και των αρχών της νομιμότητας της επεξεργασίας, άρα και προς τα ευαίσθητα δεδομένα δε θα χρειάζεται προηγούμενη άδεια της Αρχής, αλλά η δημόσια υπηρεσία εφαρμόζοντας τον Κανονισμό και σταθμίζοντας τα αντιτιθέμενα δικαιώματα θα κρίνει κατά περίπτωση τη χορήγηση ή την άρνηση της χορήγησης του εγγράφου με βάση το περιεχόμενο της αίτησης του διοικουμένου και το έννομο συμφέρον που αυτός επικαλείται.

4.2.2.3. Η σχετική δεσμευτικότητα της εισαγγελικής παραγγελίας

Επί του ζητήματος έχει γνωμοδοτήσει και το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, κάνοντας δεκτό¹⁰⁷ ότι η εισαγγελική παραγγελία πρόσβασης σε έγγραφα δεν είναι δεσμευτική για τη Διοίκηση όταν βασίζει την άρνηση στο αίτημα του διοικουμένου σε νομοθετική διάταξη. Αν η πρόσβαση δεν απαγορεύεται από ειδική διάταξη νόμου μπορεί να είναι δεσμευτική όταν α) είναι αιτιολογημένη, β) δεν αποτελεί απλή διαβίβαση αίτησης και γ) αφορά ειδικά τη συγκεκριμένη διοικητική πράξη.

¹⁰⁶ Ε. Λασκαρίδης, ο.π., σελ. 322.

¹⁰⁷ Ε. Φυτράκη, ο.π.,σελ. 379 και υπ' αριθμ. 877/1998, 710/1993, 96/1995, 94/2001, 430/2007 Γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ.

Η βασική θέση που επαναλαμβάνεται, πάντως, από το ΝΣΚ είναι ότι ο Εισαγγελέας δεν συνιστά δικαστήριο, και ως εκ τούτου στερείται του δικαιώματος να επιλύει διαφορά που έχει ανακύψει μεταξύ δημόσιας υπηρεσίας και ιδιώτη, σχετικά με την πρόσβαση του τελευταίου σε δημόσιο έγγραφο. Σε σχέση με το κατά πόσο πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τη Διοίκηση ο Ν.2472/1997, όταν υπάρχει εισαγγελική παραγγελία που επιτρέπει την πρόσβαση στο έγγραφο, το ΝΣΚ μετάβαλε τη στάση του και ενώ αρχικά συμφωνούσε με τις εισαγγελικές γνωμοδοτήσεις για τη μη εφαρμογή του Ν.2472/1997¹⁰⁸ πλέον στις γνωμοδοτήσεις του προτείνεται ο έλεγχος από τη Διοίκηση σε πρώτο βαθμό του επιτρεπτού της πρόσβασης κατά τον ΚΔΔιαδ και σε δεύτερο βαθμό ο έλεγχος της συμφωνίας με τις προϋποθέσεις της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα¹⁰⁹. Αυτή, εξάλλου, είναι και η στάση του ΝΣΚ όσον αφορά το ζήτημα της σύγκρουσης εφαρμοστέων νομοθεσιών για την εξυπηρέτηση του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα, όταν σε αυτά εμπεριέχονται προσωπικά δεδομένα τρίτου προσώπου, ζήτημα που θα αναλυθεί παρακάτω.

4.2.3 Η εισαγγελική παραγγελία και το σύστημα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα

Παρά το ότι η εισαγγελική παραγγελία εφαρμόστηκε ως λύση για τη διευκόλυνση του πολίτη στη διαδικασία συνδιαλλαγής με τις δημόσιες υπηρεσίες από τις οποίες ζητείται η παροχή πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα, η ρύθμιση του άρθρου 25 §4 του ΚΟΔΚΔΛ δέχεται επικρίσεις από τη θεωρία ως μη επιτυχημένο μέσο ρύθμισης της σχέσης του διοικουμένου με τις δημόσιες υπηρεσίες. Η βασική κριτική που ασκείται είναι ότι, ενώ η διαμεσολάβηση του εισαγγελέα θα έπρεπε να αντιμετωπίζεται ως έσχατο μέσο για την επίλυση διαφωνιών Διοίκησης και πολιτών, στην πράξη θεωρείται κανόνας αφού, είτε οι δημόσιες υπηρεσίες ζητούν από μόνες τους την προσκόμιση εισαγγελικής παραγγελίας¹¹⁰ όταν οι πολίτες ζητούν ενώπιόν τους πρόσβαση σε δημόσιο έγγραφο, είτε οι πολίτες γνωρίζοντας την ευθυνοφοβία που διέπει την ελληνική δημόσια διοίκηση, προτιμούν να απευθυνθούν απευθείας στον εισαγγελικό λειτουργό, ώστε να εξοπλίσουν το αίτημά τους προς τη δημόσια υπηρεσία με το κύρος της εισαγγελικής κρίσης. Ειδικά, όταν το έγγραφο αφορά προσωπικά δεδομένα η Διοίκηση είναι αρμόδια¹¹¹ και πιο κατάλληλη να προβεί στις σταθμίσεις συμφερόντων και δικαιωμάτων των εμπλεκόμενων, αφού έχει πλήρη γνώση του περιεχομένου των εγγράφων, που φυλάσσονται στα αρχεία της σε αντίθεση με τον εισαγγελέα

¹⁰⁸ Υπ' αριθμ. 94/2001 ΝΣΚ, όπου γινόταν δεκτό πως ο Ν. 2472/1997 για την προστασία των προσωπικών δεδομένων είχε διαφορετικό αντικείμενο από το ΚΔΔιαδ που ρύθμιζε την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα, επομένως δεν τυγχάνει εφαρμογής όταν ελέγχεται το επιτρεπτό της πρόσβασης.

¹⁰⁹ Ενδεικτικά αναφέρεται η υπ' αριθμ. 441/2013 Γνωμοδότηση του ΝΣΚ, όπου δεν επιτράπηκε η χορήγηση για περαιτέρω χρήση εγγράφων με περιεχόμενο απλά δεδομένα χωρίς προηγούμενη συγκατάθεση του υποκειμένου.

¹¹⁰ Ε. Φυτράκη, Η εισαγγελική παραγγελία χορήγησης εγγράφων, σελ. 252.

¹¹¹ Υπ' αριθμ. 727/2001 και 125/2001 Γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ.

που καλείται να κρίνει επί της αίτησης χωρίς να έχει μελετήσει τα διοικητικά έγγραφα στα οποία ζητείται η πρόσβαση, αφού διαδικασία επικοινωνίας με τη δημόσια υπηρεσία δεν προβλέπεται και ακόμα και αν προβλεπόταν ο εισαγγελέας δεν θα προλάβαινε να εξετάσει εις βάθος την πληθώρα αιτήσεων που υποβάλλονται από τους πολίτες¹¹². Με αυτόν τον τρόπο, όμως, ούτε η επιτάχυνση της διαδικασίας πρόσβασης εξυπηρετείται, ούτε τα δεδομένα που εμπεριέχονται σε δημόσια έγγραφα προστατεύονται επαρκώς.

Από την άλλη πλευρά, η ασάφεια που υπάρχει ως προς την εφαρμογή της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα, την εμπλοκή της Αρχής και το βαθμό δεσμευτικότητας της εισαγγελικής παραγγελίας, η οποία εντείνεται με την υποστήριξη διαφορετικών λύσεων επί αυτών των θεμάτων από τις Εισαγγελικές Αρχές, την ΑΠΔΠΧ και το ΝΣΚ είναι λογικό να προκαλεί ανασφάλεια στο δημόσιο υπάλληλο, που καλείται να απαντήσει στην αίτηση του διοικουμένου. Υπό το φόβο, μάλιστα, ποινικών και διοικητικών κυρώσεων σε περίπτωση που, είτε δεν υπακούσει στην εισαγγελική παραγγελία εφαρμόζοντας τη νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα, είτε παραβιάσει τη νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα θεωρώντας απολύτως δεσμευτική την εισαγγελική παραγγελία, είναι λογικό να ζητάει συχνότατα την συνδρομή της Αρχής¹¹³ ή να επιδιώκει τη μεσολάβηση εισαγγελικής παραγγελίας, για να νομιμοποιηθεί η χορήγηση των εγγράφων.

Υπό αυτήν την οπτική η σύνδεση της εισαγγελικής παραγγελίας με την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα φαίνεται να δημιουργεί περισσότερα προβλήματα από όσα επιλύει, αφού αυξάνει το φόρτο εργασίας των εισαγγελικών λειτουργών, που καλούνται να αναλάβουν μια καθαρά διοικητική αρμοδιότητα, δεν διευκολύνει στην πράξη το δικαίωμα πρόσβασης των πολιτών στα δημόσια έγγραφα καθώς εντείνει τις ήδη υπάρχουσες δυσλειτουργίες της δημόσιας διοίκησης και περαιτέρω εντείνει τον κίνδυνο παράνομης επεξεργασίας των δεδομένων τρίτων που εμπεριέχονται στο δημόσιο έγγραφο, καθώς ο εισαγγελέας κατά την κρίση του δεν υποχρεούται να γνωρίζει το περιεχόμενο του εγγράφου, ούτε τις ενστάσεις της Διοίκησης, απλώς κρίνει επί των στοιχείων που περιέχει η αίτηση του πολίτη που επιθυμεί την πρόσβαση.

---

¹¹² Ε. Φυτράκη, ο.π., σελ.255.

¹¹³ Υπ' αριθμ. 6/2013 Γνωμοδότηση της ΑΠΔΠΧ, όπου αναφέρεται η πληθώρα ερωτημάτων σε σχέση με την πρόσβαση πολιτών σε δημόσια έγγραφα, που απευθύνουν δημόσιες υπηρεσίες προς την Αρχή.

4.3 Η σύγκρουση του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων με το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα

Αρχικά, κοινό σημείο των δύο αυτών δικαιωμάτων αποτελεί το ότι υιοθετήθηκαν ως απόρροια μιας σύγχρονης προσέγγισης ως προς τη λειτουργία του Κράτους¹¹⁴. Η δυνατότητα ευρείας συμμετοχής του πολίτη στην άσκηση των κρατικών λειτουργιών μέσω της άσκησης ελέγχου στη δημόσια διοίκηση και η ικανότητα του να οριοθετεί τις πληροφορίες που σχετίζονται με το πρόσωπό του και καθίστανται γνωστές στο περιβάλλον, αποτελούν απαραίτητες ρυθμίσεις για μια εκσυγχρονισμένη δημοκρατική Πολιτεία, που ανταποκρίνονται στην εξέλιξη της κοινωνίας και την αντιμετώπιση νέων προκλήσεων. Ωστόσο, προκαλείται προβληματισμός για το ποιά δικαίωμα θα υπερισχύσει όταν το αίτημα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα ενός πολίτη θίγει το δικαίωμα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα άλλου πολίτη, στις περιπτώσεις που αυτά τα δεδομένα αποτελούν περιεχόμενο του αιτούμενου εγγράφου. Ως ισοδύναμα συνταγματικώς κατοχυρωμένα δικαιώματα δεν είναι δυνατόν εκ των προτέρων να κατισχύει το ένα έναντι του άλλου. Θα πρέπει, λοιπόν, να εξετάζεται σε κάθε περίπτωση η αποφυγή της σύγκρουσης με πρακτική εναρμόνιση των δύο δικαιωμάτων και όταν η ταυτόχρονη ικανοποίηση και των δύο δικαιωμάτων δεν είναι δυνατή, η κρίση για τον περιορισμό του ενός από το άλλο θα πρέπει να κρίνεται με ad hoc στάθμιση των δύο δικαιωμάτων που συγκρούονται. Την επίλυση της σύγκρουσης, πάντως, δεν βοηθάει ιδιαίτερα το γεγονός πως και σε επίπεδο κοινού δικαίου τα δικαιώματα ρυθμίζονται από τυπικά ισοδύναμες νομοθεσίες, που δεν προβλέπουν κάποια αναφορά στην οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της μιας από την άλλη¹¹⁵. Επί του ζητήματος του εφαρμοστέου κανόνα δικαίου, όταν ζητείται πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα, που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, έχουν συνταχθεί πλήθος γνωμοδοτήσεων από την ΑΠΔΠΧ και το ΝΣΚ προκειμένου να απαντηθούν τα ερωτήματα των δημοσίων υπηρεσιών ενώπιον των οποίων ζητείται πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα από τους διοικουμένους.

Προτού αναλυθούν οι θέσεις που έχουν διαμορφωθεί επί του ζητήματος αξίζει να σημειωθεί πως η σχέση των δύο νομοθεσιών δεν είναι πάντα αντιθετική. Ειδικότερα, στην περίπτωση που ο διοικούμενος αιτείται την παροχή εγγράφου με περιεχόμενο προσωπικά του δεδομένα, δεν τίθεται θέμα σύγκρουσης, αφού βασικό δικαίωμα του υποκειμένου αποτελεί το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα του¹¹⁶. Μάλιστα, υπάρχει και η άποψη που δε δέχεται αντίθεση της νομοθεσίας για τα

¹¹⁴ Α. Βενέρης, Η πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα υπό το πρίσμα της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σελ.370, Σ. Βλαχόπουλος, Πρόσβαση στα Δημόσια Έγγραφα σε : Κοτσαλή Λεωνίδα – Μενουδάκο Κωνσταντίνο, Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2018, σελ. 42.

¹¹⁵ Σ. Βλαχόπουλος, Διασφάλιση της κρατικής δράσης και προστασία προσωπικών δεδομένων, σελ. 96, όπου γίνεται λόγος για νομοθετικό δυαδισμό.

¹¹⁶ Βλαχόπουλος Σπύρος, Πρόσβαση στα Δημόσια Έγγραφα σε : Κοτσαλή Λεωνίδα – Μενουδάκο Κωνσταντίνο, Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, σελ. 45.

προσωπικά δεδομένα με το δικαίωμα πρόσβασης αλλά συμπλήρωση των προϋποθέσεων αυτής της πρόσβασης¹¹⁷. Εξάλλου, η νομοθεσία που αφορά τα προσωπικά δεδομένα δεν έχει ως στόχο την απαγόρευση κυκλοφορίας και επεξεργασίας τους απλώς προσδιορίζει τις προϋποθέσεις που αυτή θα είναι επιτρεπτή, οριοθετώντας ένα αυστηρότερο πλαίσιο προστασίας των δεδομένων σε σχέση με τις εξαιρέσεις που προβλέπει ο ΚΔΔιαδ όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα. Προς την κατεύθυνση της αλληλοσυμπλήρωσης των νομοθεσιών τείνουν και οι γνωμοδοτήσεις της ΑΠΔΠΧ και προσφάτως του ΝΣΚ, ενώ η ίδια λύση φαίνεται να προωθείται και από τη νέα νομοθεσία προστασίας προσωπικών δεδομένων, όπως θα εξεταστεί παρακάτω.

4.3.1 Η θέση της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Η ΑΠΔΠΧ προσπάθησε να επιλύσει την περίπτωση της σύγκρουσης των δύο δικαιωμάτων στην υπ' αριθμ 6/2013 γνωμοδότηση της και σε μία προσπάθεια να περιορίσει τις αιτήσεις από τις δημόσιες υπηρεσίες που δυσκολεύονταν να αποφασίσουν ποιά νομοθεσία θα εφαρμόσουν στην κρίση τους για τα αίτημα πρόσβασης σε δημόσια έγγραφα, θέσπισε βασικούς κανόνες διακρίνοντας τις προϋποθέσεις πρόσβασης για τα απλά και τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα.

Ως προς τα απλά δεδομένα, όταν δεν υπάρχει συγκατάθεση του υποκειμένου, το άδικο της επεξεργασίας αίρεται αφού στο άρθρο 5 παρ. 2 περ. β' του Ν.2472/1997 προβλεπόταν πως η επεξεργασία είναι νόμιμη όταν «είναι αναγκαία για την εκπλήρωση υποχρεώσεως του υπεύθυνου επεξεργασίας, η οποία επιβάλλεται από το νόμο ...». Εφόσον, λοιπόν, το άρθρο 5 ΚΔΔιαδ υποχρεώνει τη Διοίκηση στη συγκεκριμένη επεξεργασία, προκειμένου να πληρωθεί το πραγματικό του δικαιώματος πρόσβασης, η επεξεργασία από το εκάστοτε διοικητικό όργανο νομιμοποιούνταν μέσω του άρθρου 5 παρ. 2 περ. β' και από εκεί και πέρα η κρίση του διοικητικού οργάνου για το αν θα παρέχει πρόσβαση στον αιτούντα λάμβανε χώρα κάτω από τις προϋποθέσεις και τους περιορισμούς που θέτει ο ΚΔΔιαδ¹¹⁸.

Σε σχέση με τα *ευαίσθητα* δεδομένα, η Αρχή απαίτησε για τη χορήγησή τους προηγούμενη άδειά της κατ' άρθρο 7 παρ. 2 Ν.2472/1997. Λόγο άρσης του αδικού της επεξεργασίας στην περίπτωση αυτή θεωρήθηκε πως συνιστά το στοιχ. γ' του ως άνω άρθρου, το οποίο επέτρεπε την επεξεργασία μόνο όταν είναι *αναγκαία για την υπεράσπιση δικαιώματος ενώπιον δικαστηρίου ή πειθαρχικού οργάνου... υπό την προϋπόθεση ότι το διακυβεύόμενο συμφέρον του τρίτου υπερέρχει ή*

¹¹⁷ Λ. Μήτρου, Προστασία προσωπικών δεδομένων: Ένα νέο δικαίωμα, σε Πρακτικά Συνεδρίου: Το νέο Σύνταγμα (επιμ. Δ. Τσάτσος/Ευ. Βενιζέλος/Ξ. Κοντιάδης), εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλας 2001, σελ. 103.

¹¹⁸ Προϋποθέσεις, όπως εξετάστηκαν παραπάνω και έχουν διαμορφωθεί νομολογιακά, είναι η συνδρομή ευλόγου ενδιαφέροντος για τα δημόσια έγγραφα και η συνδρομή ειδικού έννομου συμφέροντος για τα ιδιωτικά έγγραφα, ενώ οι περιορισμοί σχετίζονται με τη διαφύλαξη απορρήτων και την προστασία της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής.

τουλάχιστον προστατεύεται ειδικώς από το δίκαιο παράλληλα με το συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων, τηρουμένων των αρχών της προσφορότητας, αναγκαιότητας και αναλογικότητας. Αφού, λάμβανε χώρα η συγκεκριμένη κρίση της Αρχής και η απόφαση ήταν θετική, μπορούσε η Διοίκηση να προβεί στον έλεγχο των προϋποθέσεων του άρθρου 5 ΚΔΔιαδ., προκειμένου να επιτραπεί στο διοικούμενο εντέλει η πρόσβαση στα έγγραφα.

4.3.2. Η θέση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Ενώ, η ΑΠΔΠΧ επιχείρησε να οριοθετήσει το πεδίο εφαρμογής των δύο δικαιωμάτων με συνεφαρμογή των δύο νομοθεσιών το ΝΣΚ αρχικώς δεχόταν πως ο ΚΔΔιαδ έχει διαφορετικό ρυθμιστικό αντικείμενο από το Ν.2472/1997 και εξ αυτού του λόγου εφαρμόζεται αποκλειστικά όταν κρίνεται η πρόσβαση σε έγγραφα με περιεχόμενο προσωπικά δεδομένα¹¹⁹. Ειδικότερα, κατά το σκεπτικό αυτό ο Ν.2472/1997 ρυθμίζει την προστασία των προσωπικών δεδομένων από την αλόγιστη επεξεργασία ενώ, το άρθρο 5 ΚΔΔιαδ αφορά τις περιπτώσεις που ο αιτών επιθυμεί απλώς την πρόσβαση στα έγγραφα, χωρίς να ενδιαφέρεται για τα δεδομένα. Αντιθέτως, στις περισσότερες περιπτώσεις στοχεύει μέσω των εγγράφων να προασπίσει νόμιμα συμφέροντά του. Η άποψη αυτή δέχτηκε κριτική¹²⁰ διότι είναι πιθανό τα δεδομένα αυτά να του είναι απαραίτητα προκειμένου να διεκδικήσει τα έννομα συμφέροντά του (π.χ. εν διαστάσει σύζυγος, αιτείται υπηρεσιακά δεδομένα του συζύγου της προκειμένου να τα χρησιμοποιήσει σε αγωγή διατροφής). Πολύ περισσότερο, για την εφαρμογή των προστατευτικών ρυθμίσεων για τα προσωπικά δεδομένα αρκεί το αντικειμενικό γεγονός της επεξεργασίας των δεδομένων, χωρίς να έχει σημασία η πρόθεση του αιτούντα και το αν ενδιαφέρεται για τα προσωπικά δεδομένα του εγγράφου.

Η θέση αυτή του ΝΣΚ μεταβλήθηκε με μεταγενέστερες αποφάσεις¹²¹, καθώς έγινε δεκτό πως οι νομοθεσίες είναι δυνατόν να εφαρμόζονται συμπληρωματικά η μια προς την άλλη. Είναι δυνατόν, δηλαδή, να εφαρμόζεται σε πρώτο στάδιο το άρθρο 5 ΚΔΔιαδ και αν προκύπτει στη συγκεκριμένη περίπτωση λόγος εξαιρέσης από την υποχρέωση χορήγησης του εγγράφου κατά την παράγραφο 3 του ως άνω άρθρου, να μην συντρέχει λόγος εφαρμογής του Ν.2425/1997. Αν όμως δε συντρέχει λόγος εξαιρέσης από τον ΚΔΔιαδ, ο έλεγχος πρέπει να περιλαμβάνει και τις ρυθμίσεις του 2472/1997, οπότε αν η χορήγηση του εγγράφου δεν επιτρέπεται από τον τελευταίο, απορρίπτεται και η αίτηση του διοικουμένου. Κατά την εξέταση του αιτήματος υπό το πρίσμα

¹¹⁹ Υπ' αριθμ. 121/2002, 16/2003, 92/2004 Γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ.

¹²⁰ Σπυρίδων Β. Βλαχόπουλος, Διασφάλιση της κρατικής δράσης και προστασία προσωπικών δεδομένων, σελ.106-107.

¹²¹ Ολομ ΝΣΚ 209/2005, ΝΣΚ 70/2006, ΝΣΚ 310/2016.

των διατάξεων του 2472/1997, η Διοίκηση οφείλει να εφαρμόζει την αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή να εξετάζει αν η αιτούμενη πρόσβαση στο έγγραφο ως μέτρο περιορισμού ατομικού δικαιώματος είναι πρόσφορο, αναγκαίο και αν υπερέχει προφανώς του δικαιώματος του υποκειμένου των δεδομένων.

4.3.3. Η πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα με τον Κανονισμό 2016/679

Ο ενωσιακός νομοθέτης αντιλαμβανόμενος τη συγκρουσιακή σχέση του δικαιώματος πρόσβασης στη διοικητική πληροφορία και του δικαιώματος προστασίας των προσωπικών δεδομένων στο άρθρο 86 και την αιτιολογική σκέψη 154 του ΓΚΠΔ φαίνεται να προτάσσει την εναρμόνιση των δύο δικαιωμάτων αφού ρυθμίζει πως *«Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε επίσημα έγγραφα που κατέχει δημόσια αρχή ή δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας για την εκπλήρωση καθήκοντος που εκτελείται προς το δημόσιο συμφέρον μπορούν να κοινοποιούνται από την εν λόγω αρχή ή φορέα σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται η δημόσια αρχή ή ο φορέας, προκειμένου να συμβιβάζεται η πρόσβαση του κοινού σε επίσημα έγγραφα με το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει του παρόντος κανονισμού»*. Εκ της ρυθμίσεως, όμως, αυτής δεν προκύπτει κάποια επιλογή μέσω επίλυσης της σύγκρουσης εκτός από την αιτιολογική σκέψη 4, όπου γίνεται λόγος για την αναγκαιότητα σταθμίσεως του δικαιώματος στην προστασία προσωπικών δεδομένων με εργαλείο την αρχή της αναλογικότητας. Αντίθετα η εύρεση της “χρυσής τομής” ανάμεσα τους φαίνεται να επαφίεται στον εθνικό νομοθέτη¹²². Πάντως, όπως και στο εθνικό δίκαιο, ο ενωσιακός νομοθέτης αντιμετωπίζει ως ισοδύναμα τα δικαιώματα πληροφόρησης και σεβασμού των προσωπικών δεδομένων, δεχόμενος πως το τελευταίο δεν είναι απόλυτο αλλά είναι δεκτικό περιορισμών, προκειμένου να εξυπηρετείται και η εφαρμογή άλλων θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών.

Πάντως, η θέση σε ισχύ του Κανονισμού επέφερε μεταβολές στο νομοθετικό πλαίσιο βάσει του οποίου κρινόταν η σύγκρουση του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα με το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Υπό το πρίσμα της Γνωμοδότησης 6/2013 της Αρχής ως προς την πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα που περιέχουν απλά δεδομένα, αυτή ως μορφή επεξεργασίας είναι επιτρεπτή μόνο όταν συντρέχει η περίπτωση κάποιας νομιμοποιητικής βάσης του άρθρου 6 παρ. 1 του Κανονισμού. Νομιμοποιητική βάση αποτελεί η περίπτωση γ’ του άρθρου 6 παρ. 1, βάσει του οποίου η επεξεργασία είναι νόμιμη όταν “η επεξεργασία είναι

---

¹²² Σ. Βλαχόπουλος, Πρόσβαση στα Δημόσια Έγγραφα σε: Κοτσαλή Λεωνίδα – Μενουδάκου Κωνσταντίνου, Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, σελ 45.

*απαραίτητη για τη συμμόρφωση με έννομη υποχρέωση του υπευθύνου επεξεργασίας*¹²³. Η ρύθμιση του άρθρου 5 ΚΔΔιαδ προβλέπει τέτοιου είδους έννομη υποχρέωση της υπηρεσίας στην οποία φυλάσσονται τα δημόσια έγγραφα που εμπεριέχουν προσωπικά δεδομένα τρίτου και η υπηρεσία ως υπεύθυνος επεξεργασίας αυτών των δεδομένων οφείλει να συμμορφωθεί με το περιεχόμενο της νομοθετικής ρύθμισης. Εφόσον, λοιπόν, έχει ανευρεθεί νόμιμη βάση της επεξεργασίας η Διοίκηση προχωρά στην εξέταση του αιτήματος πρόσβασης του διοικούμενη βάσει των διατάξεων του ΚΔΔιαδ. Επομένως, το ζήτημα της σύγκρουσης των δικαιωμάτων για την περίπτωση των απλών δεδομένων επιλύεται με παρόμοιο τρόπο με αυτόν του προηγούμενου νομοθετικού καθεστώτος του 2472/1994.

Η βασική διαφοροποίηση επέρχεται στην περίπτωση που το έγγραφο στο οποίο ζητείται πρόσβαση από τον αιτούντα περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τρίτου. Επειδή, το σύστημα της προηγούμενης αδειοδότησης ως προϋπόθεση για τη νομιμότητα της επεξεργασίας καταργήθηκε με τον Κανονισμό, το όλο βάρος της κρίσης για τη νομιμότητα της επεξεργασίας επαφίεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας και ως προς τα απλά και ως προς τα ευαίσθητα δεδομένα. Επομένως, για νομιμότητα της επεξεργασίας ευαίσθητων δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αποφασίζει ο ίδιος ο υπεύθυνος της επεξεργασίας όταν πληρούται τουλάχιστον μία εκ των νομίμων βάσεων του άρθρου 9 του Κανονισμού, ενώ σαν αντιστάθμισμα της καταργημένης υποχρέωσης προηγούμενης αδειοδότησης από την ανεξάρτητη αρχή προβλέπονται προστατευτικά εργαλεία, όπως η εκτίμηση αντικτύπου (άρθρο 35), η προηγούμενη διαβούλευση με την αρμόδια εποπτική αρχή (άρθρο 36), ορισμός υπευθύνου προστασίας δεδομένων (άρθρο 37).

Στην περίπτωση, λοιπόν, που ζητείται η πρόσβαση σε έγγραφο που περιέχει ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα, υπό το νέο νομοθετικό πλαίσιο η δημόσια υπηρεσία που φυλάσσει το έγγραφο, ως υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να ελέγξει αν πληρούται κάποια προϋπόθεση του άρθρου 9 που να επιτρέπει κατ' εξαίρεση την πρόσβαση του τρίτου στο έγγραφο με περιεχόμενο ευαίσθητα δεδομένα. Τέτοια νομοθετική βάση θα μπορούσε να αποτελεί η περίπτωση του άρθρου 9 παρ. 2 περ. στ' που νομιμοποιεί την επεξεργασία, όταν αυτή είναι *απαραίτητη για τη θεμελίωση, άσκηση ή υποστήριξη νομικών αξιώσεων*. Βέβαια, για τη χορήγηση των ευαίσθητων δεδομένων δεν αρκεί μόνο η θεμελίωση σε μια εκ των εξαιρέσεων του άρθρου 9 του Κανονισμού, αλλά η όλη δράση της Διοίκησης ως υπευθύνου επεξεργασίας απλών και ευαίσθητων δεδομένων, θα πρέπει επιπλέον να γίνεται σύμφωνα τις γενικές αρχές επεξεργασίας του άρθρου 5 του

---

¹²³ Κατά τον Α. Βενέρη, ο.π., σελ. 372 στην περίπτωση της πρόσβασης σε έγγραφα που περιέχουν απλά δεδομένα είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί ως νομιμοποιητική βάση επεξεργασίας και η περίπτωση του άρθρου 6 παρ. 1 περ. στ', που επιτρέπει τη στάθμιση συμφερόντων του τρίτου με το συμφέρον του υποκειμένου των δεδομένων που τίθενται σε επεξεργασία μέσω της χορήγησης πρόσβασης στο έγγραφο.

Κανονισμού¹²⁴. Συγκριτικά με την απόφαση 6/2013 υπό το πρίσμα των νέων διατάξεων του Κανονισμού αποκλειστική αρμοδιότητα για τη χορήγηση πρόσβασης σε δημόσιο έγγραφο με ευαίσθητα δεδομένα, έχει λοιπόν η δημόσια υπηρεσία, που υποχρεούται πρώτα να προβεί σε έλεγχο των νόμιμων προϋποθέσεων του άρθρου 9 και έπειτα, αν κρίνει πως πληρούται κάποια περίπτωση που επιτρέπει την πρόσβαση στα ευαίσθητα δεδομένα τρίτου, να προχωρήσει σε έλεγχο του αιτήματος του διοικουμένου σύμφωνα με το άρθρο 5 ΚΔΔιαδ. Φαίνεται, δηλαδή να αντικαθίσταται το σύστημα προηγούμενης αδειοδότησης της Αρχής, με ένα σύστημα ελέγχου και στάθμισης από την ίδια τη δημόσια υπηρεσία, σε σχέση με αυτό άλλωστε προβλέπεται κατ' άρθρο 37 ο ορισμός υπευθύνου προστασίας δεδομένων σε δημόσιους φορείς και αρχές που επεξεργάζονται δεδομένα.

Πάντως, σε πρόσφατη Γνωμοδότηση του ΝΣΚ¹²⁵, επανέλαβε τις ως άνω σκέψεις τονίζοντας πως το βάρος απόδειξης συμμόρφωσης με τις διατάξεις του Κανονισμού το φέρει η δημόσια υπηρεσία ως υπεύθυνος της επεξεργασίας. Γίνεται μάλιστα δεκτό πως ανάλογα με το σκοπό που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος για το έγγραφο στην αίτησή του, ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να διερευνήσει τον τρόπο με τον οποίο θα επέλθει η μικρότερη δυνατή επέμβαση στα προσωπικά δεδομένα που εμπεριέχονται στο έγγραφο. Είναι, λοιπόν δυνατόν, σε περίπτωση που δεν ενδιαφέρουν τον αιτούντα τα δεδομένα αυτά αλλά μόνο το υπόλοιπο περιεχόμενο του εγγράφου να γίνει ανωνυμοποίηση των προσωπικών δεδομένων καθώς και απαλοιφή οποιασδήποτε περαιτέρω πληροφορίας, η οποία είναι ικανή να οδηγήσει έστω και σε έμμεση αποκάλυψη των δεδομένων αυτών¹²⁶, ως μορφή επίλυσης της σύγκρουσης του δικαιώματος πληροφόρησης και του δικαιώματος προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

4.3.4 Οι σχετικές ρυθμίσεις του Ν.4624/2019

Ο εθνικός νομοθέτης επέλεξε να περιλάβει ειδική ρύθμιση για την πρόσβαση του κοινού σε έγγραφα στο Κεφάλαιο Γ' του Ν. 4624/2019, που περιλαμβάνει τα συμπληρωματικά μέτρα εφαρμογής του ΓΚΠΔ. Στο άρθρο 42 παρ. 1 ορίζεται ότι *«Η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 5 του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από φορείς του δημόσιου τομέα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 1 του ανωτέρω Κώδικα, καθώς και των λοιπών διατάξεων που αφορούν στη χορήγηση εγγράφων από τον εκάστοτε φορέα ή αρχή ή υπηρεσία παραμένει ανεπηρέαστη, όταν περιεχόμενο των εγγράφων αυτών αποτελούν δεδομένα*

¹²⁴ Α. Βενέρης, ο.π., σελ. 373-374.

¹²⁵ Υπ' αριθμ. 7/2019 Γνωμοδότηση ΝΣΚ, που αφορούσε την περίπτωση διαβίβασης δεδομένων μεταξύ δημοσίων υπηρεσιών, εμπεριείχε, όμως, διευκρινήσεις για τον τρόπο που επιλύεται η σύγκρουση του δικαιώματος πρόσβασης με το δικαίωμα προστασίας προσωπικών δεδομένων.

¹²⁶ Αυτή η λύση στις υπ' αριθμ. 77/2015 και 88/2015 Γνωμοδοτήσεις ΑΠΔΠΧ.

προσωπικού χαρακτήρα». Η συγκεκριμένη πρόβλεψη, κατά την άποψη της γραφούσας, τέθηκε ως εξειδίκευση της ενωσιακής εντολής του άρθρου 86 του Κανονισμού 2016/679 για εναρμόνιση του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα και του δικαιώματος προστασίας προσωπικών δεδομένων. Σε αντίθεση με τον Ν.2472/1997, που δεν περιείχε καμία αναφορά στις σχετικές διατάξεις του ΚΔΔιαδ, εδώ γίνεται ρητή αναφορά χωρίς όμως να διευκρινίζεται η σχέση των δύο νόμων. Τα έγγραφα, λοιπόν, που περιλαμβάνουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που χορηγούνται από φορείς του δημόσιου τομέα χορηγούνται σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται από τον ΚΔΔιαδ¹²⁷. Αυτό φυσικά δε μπορεί να σημαίνει πως οι ρυθμίσεις του Κανονισμού και του Ν.4624/2019 δεν λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία που προηγείται της χορήγησης του εγγράφου από τη δημόσια υπηρεσία, αφού κάτι τέτοιο θα έπρεπε να προβλέπεται ρητά ως πεδίο εξαίρεσης από το νέο νόμο. Αντιθέτως, το άρθρο 42 φαίνεται να προτείνει την εφαρμογή και των δύο νομοθετικών ρυθμίσεων, ήτοι του άρθρου 5 ΚΔΔιαδ για την πρόσβαση στα δημόσια έγγραφα και του Κανονισμού για την προστασία των προσωπικών δεδομένων, όταν καλείται η Διοίκηση να απαντήσει σε σχετικό αίτημα πολίτη. Είτε γίνει, λοιπόν, δεκτή η άποψη που προτείνει το ΝΣΚ για τον έλεγχο σε πρώτο στάδιο των προϋποθέσεων του άρθρου 5 ΚΔΔιαδ και αν δεν συντρέχει λόγος εξαίρεσης, σε δεύτερο στάδιο, έλεγχο στη νομοθεσία για τα προσωπικά δεδομένα, είτε η θέση της Αρχής για την εύρεση κατά πρώτον νόμιμης βάσης επεξεργασίας με εφαρμογή του Κανονισμού 2016/679 από τη Διοίκηση και έπειτα έλεγχο των προϋποθέσεων του άρθρου 5 ΚΔΔιαδ, το αποτέλεσμα παραμένει πως με το άρθρο 42 του Ν.4624/2019 η Διοίκηση συνεχίζει να υποχρεούται στις υποχρεώσεις της τήρησης του νομοθετικού πλαισίου του Κανονισμού ταυτόχρονα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 5 ΚΔΔιαδ προκειμένου να επιτρέψει την πρόσβαση σε δημόσιο έγγραφο που εμπεριέχει προσωπικά δεδομένα.

Κεφάλαιο Πέμπτο: Συμπεράσματα

Το δίκαιο για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα διήλθε μιας ουσιαστικής μετάβασης από ένα εθνικό νομικό πλαίσιο με κεντρικό γνώμονα την προστασία του υποκειμένου των δεδομένων σε ένα ενιαίο ευρωπαϊκό πλέγμα νομοθετημάτων, όπου η προστασία των δεδομένων του υποκειμένου εξισορροπείται από την αναγκαιότητα της κυκλοφορίας της πληροφορίας σε διεθνή κλίμακα και του δικαιώματος πρόσβασης των πολιτών σε αυτήν¹²⁸. Εντός

¹²⁷ Αιτιολογική Έκθεση Ν.4624/2019, σελ. 31.

¹²⁸ Φ. Παναγοπούλου-Κουτνατζή, Ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, εκδόσεις Σάκκουλα 2017, σελ. 22-23.

αυτού του μεταβαλλόμενου πεδίου εξετάστηκαν αρμοδιότητες του εισαγγελικού λειτουργού που σχετίζονται εντόνως με το δίκαιο προστασίας προσωπικών δεδομένων. Οι εισαγγελικές αρχές, εξάλλου, λόγω της εμπλοκής τους στην ποινική διαδικασία και της συνεργασίας τους με τις διωκτικές αρχές, είναι αρμόδιες για το χειρισμό προσωπικών δεδομένων, που συλλέγονται και χρησιμοποιούνται προς διευκόλυνση του έργου απονομής δικαιοσύνης. Κρίνοντας πως αυτές οι δραστηριότητες από τις εισαγγελικές και τις διωκτικές αρχές έχουν καίρια σημασία για τη διασφάλιση της τάξης και την εμπέδωση της ασφάλειας στην κοινωνία ο εθνικός νομοθέτης επέλεξε να εξαιρέσει από το πεδίο εφαρμογής του Ν.2472/1997 την επεξεργασία δεδομένων που έχει ως σκοπό τη βεβαίωση ορισμένων εγκλημάτων με το άρθρο 3 παρ.2 περ. β'. Ο ΓΚΠΔ παρότι δεν εξείρεσε από το πλαίσιο εφαρμογής της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων τη δικαιοδοτική λειτουργία εντός της οποίας εντάσσονται και αρμοδιότητες των εισαγγελικών αρχών, προέβλεψε πως όσον αφορά το πεδίο επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν την πρόληψη, την ανίχνευση εγκλημάτων και την άσκηση ποινικών διώξεων δε θα έχουν εφαρμογή οι δικές του ρυθμίσεις, αλλά οι ειδικές ρυθμίσεις της Οδηγίας 2016/680. Η Οδηγία, πράγματι, καταλαμβάνει μέρος του έργου των εισαγγελικών αρχών δημιουργώντας ένα νέο πλαίσιο στη διαχείριση δεδομένων των προσώπων που εμπλέκονται στην ποινική έρευνα και προδικασία εκ μέρους των εισαγγελέων και των αστυνομικών αρχών μεταξύ άλλων. Η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2016/680 στο εθνικό δίκαιο με το Ν.4624/2019 αναμένεται να μεταβάλλει τα έως τώρα ισχύοντα στην προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα κατά την επεξεργασία τους από τις εισαγγελικές αρχές, προωθώντας ένα συγκεκριμενοποιημένο με κανόνες και αρχές πλαίσιο επεξεργασίας δεδομένων. Όμως, η απουσία πρόβλεψης οποιασδήποτε εποπτείας της τήρησης της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα από εισαγγελικούς και δικαστικούς λειτουργούς δημιουργεί ένα κενό στο καινούριο πλαίσιο προστασίας δεδομένων, που θα μπορούσε να καλυφθεί με την πρόβλεψη ενός ειδικού τριμελούς οργάνου αποτελούμενο από δικαστές, με εμπειρία στο πεδίο προστασίας των προσωπικών δεδομένων, που θα αναλάβει το έργο της εποπτείας των εισαγγελικών και δικαστικών αρχών κατά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Ο εισαγγελέας βέβαια δε λειτουργεί μόνο ως υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων, αντίθετα απευθείας εκ του νόμου 2472/1997 αναλαμβάνει κατά το άρθρο 2 στοιχ. β' εδαφ. β' την αρμοδιότητα κρίσης επί της δημοσιοποίησης προσωπικών δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις και καταδίκες από τις διωκτικές αρχές. Το ζήτημα της εισαγγελικής διάταξης προς δημοσιοποίηση προσωπικών δεδομένων εξετάστηκε εκτενώς καθότι αποτελεί μια ρύθμιση που επικρίθηκε εντόνως από τη θεωρία ως αντίθετη στο Σύνταγμα και την ΕΣΔΑ, ενώ ταυτόχρονα τίθεται πολύ συχνά σε εφαρμογή από τις εισαγγελικές αρχές. Με τη νομοθετική αυτή πρόβλεψη ο

εισαγγελέας λαμβάνει επί της ουσίας το ρόλο που εκ του Συντάγματος επιτελεί η ΑΠΔΠΧ και σταθμίζοντας την εξυπηρέτηση του γενικού συμφέροντος με τον περιορισμό των δικαιωμάτων υπόπτων και κατηγορουμένων για συγκεκριμένα εγκλήματα επιτρέπει τη δημοσίευση δεδομένων. Λαμβάνοντας υπόψη γνωμοδοτήσεις της ΑΠΔΠΧ, της κρατούσας αρνητικής γνώμης της θεωρίας και της αποτυχίας εφαρμογής της διάταξης σε μια υπόθεση που επηρέασε βαθύτατα την ελληνική κοινωνία η πρακτική εφαρμογή της ρύθμισης συχνά αποδεικνύεται αλυσιτελής και αναιτιολόγητη από τις περιστάσεις. Το γεγονός πως κατά αυτή την αρμοδιότητα του, όπως και κατά την αρμοδιότητά του ως συμμετόχου στην απονομή της δικαιοσύνης, ο εισαγγελικός λειτουργός δεν ελέγχεται από την ΑΠΔΠΧ, ταυτόχρονα με την απουσία πρόβλεψης εποπτικού οργάνου για τις ως άνω αρμοδιότητες από Ν.4625/2019 δημιουργεί μια ανασφάλεια για το επίπεδο προστασίας των δεδομένων που τίθενται σε επεξεργασία για αυτού του είδους τις δραστηριότητες. Σε κάθε περίπτωση, όμως, η απουσία ελέγχου δεν είναι δυνατόν να σημαίνει πως το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων του κατηγορούμενου μπαίνει σε δεύτερη μοίρα χάριν της διευκόλυνσης του εισαγγελικού έργου για την τιμώρηση του εγκλήματος, την προστασία του κοινωνικού συνόλου και γενικότερα την εξυπηρέτηση της αντεγκληματικής πολιτικής της Πολιτείας. Το πρόσωπο που εγκληματεί παραμένει κοινωνός των δικαιωμάτων που του προσφέρουν η εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία και κάθε σκέψη περί αντιθέτου επικρίνεται ως αντίθετη όχι μόνο στο Σύνταγμα αλλά και τις θεμελιώδεις αρχές που πρεσβεύει η ελληνική δημοκρατία και κοινωνία. Βέβαια, επειδή η διάταξη ορίστηκε για να επιτρέπει τη δημοσίευση δεδομένων και ως μέσο γενικοπροληπτικού χαρακτήρα για την αποφυγή συγκεκριμένων εγκλημάτων που αφορούν ευαίσθητες κοινωνικές ομάδες δεν είναι δυνατόν να απορριφθεί a priori η χρησιμότητά της για την πρόληψη ή την εξιχνίαση ιδιαίτερα ειδεχθών εγκλημάτων. Όμως, επειδή η σύνδεση συγκεκριμένων προσώπων με τέτοιου είδους εγκλήματα έχει σαν συνέπεια το στιγματισμό τους από την κοινωνία και σε ορισμένες περιπτώσεις συνιστά παραβίαση του τεκμηρίου αθωότητας, με τον τρόπο που αντιμετωπίζεται ο ύποπτος από τις κρατικές αρχές και τα ΜΜΕ, προτείνεται πέραν της προσεκτικής εξέτασης παραμέτρων, όπως η επικινδυνότητα του εγκληματία ή η βαρύτητα της εγκληματικής πράξης, να εφαρμόζονται στην πράξη από τον εισαγγελέα η στάθμιση συμφερόντων και δικαιωμάτων βάσει της αρχής της αναλογικότητας, ώστε το μέτρο της ανακοίνωσης να εφαρμόζεται με φειδώ. Δεδομένου πως και η διάταξη του άρθρου 2 στοιχ. β' εδαφ. β' παραμένει σε ισχύ με το νέο Ν.4624/2019 χωρίς να θεσπίζεται κάποια βελτίωση, προτείνεται η ψήφιση τροποποιήσεων, προκειμένου να διασφαλίζεται καλύτερα η προστασία των δεδομένων των υποκειμένων, όπως η συγκεκριμενοποίηση του πεδίου δράσης των εισαγγελικών και διωκτικών αρχών όσον αφορά την ανακοίνωση δεδομένων και η πρόβλεψη περισσότερων εγγυήσεων για την προστασία των δικαιωμάτων του υποκειμένου.

Στο τελευταίο κεφάλαιο αναλύεται η αρμοδιότητα του εισαγγελέα να παραγγέλλει στη Διοίκηση την πρόσβαση αιτούντος σε δημόσια έγγραφα. Το ζήτημα της εισαγγελικής παραγγελίας εντάσσεται στην γενικότερη προβληματική της σχέσης του δικαιώματος πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα με το δικαίωμα προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Η ύπαρξη πολλαπλών νομοθεσιών που αφορούν την πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα μαρτυρεί την πρόθεση του νομοθέτη να καταστήσει ευχερή την πρόσβαση του πολίτη στη δημόσια πληροφορία. Το πρακτικό, όμως, αποτέλεσμα του ισχύοντος νομικού πλαισίου δε φαίνεται να δικαιώνει τις νομοθετικές επιλογές. Αντίθετα, η πρόσβαση του πολίτη στα διοικητικά έγγραφα ρυθμίζεται από ένα πολυδαίδαλο νομικό πλαίσιο αντιτιθέμενων δικαιωμάτων και πολλαπλών νομοθεσιών που διεκδικούν εφαρμογή, εντός του οποίου η πρόβλεψη της εισαγγελικής παραγγελίας ως λύσης περισσότερο περιπλέκει παρά εξυπηρετεί την κατάσταση. Παρά το ότι έχει εκδοθεί πλήθος γνωμοδοτήσεων από τις Εισαγγελικές Αρχές, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους και την ΑΠΔΠΧ, προκειμένου να επιλυθούν οι πρακτικές δυσκολίες, η έλλειψη συμφωνίας μεταξύ τους σε βασικά ζητήματα, όπως η εφαρμογή της νομοθεσίας για τα προσωπικά δεδομένα για την κρίση επί της πρόσβασης, η εμπλοκή της ΑΠΔΠΧ στην όλη διαδικασία, το είδος της δεσμευτικότητας της εισαγγελικής παραγγελίας για την αρμόδια υπηρεσία, συντείνουν στη δημιουργία ασάφειας και ανασφάλειας δικαίου. Στην πράξη οι δημόσιες υπηρεσίες αποφεύγουν να απαντήσουν στα αιτήματα των πολιτών και προτιμούν την επίλυση των προβλημάτων που προκύπτουν από τον εισαγγελέα, ο οποίος καλείται να αντικαταστήσει τη Διοίκηση και να εκφέρει κρίση για έγγραφα το περιεχόμενο των οποίων συχνά δεν του είναι γνωστό. Με αυτόν τον τρόπο πάσχει η προστασία των προσωπικών δεδομένων ατόμων που περιέχονται στα διοικητικά έγγραφα, καθυστερεί η όλη διαδικασία εις βάρος του αιτούντα και το δικαίωμα πρόσβασης στη δημόσια πληροφορία καθίσταται ανενεργό. Από την άλλη πλευρά, βέβαια, η σύγκρουση των αρμοδιοτήτων της εισαγγελικής αρχής και της ΑΠΔΠΧ, που προϋπήρχε στο προηγούμενο νομικό καθεστώς, φαίνεται να άρεται με τη θέση σε ισχύ του Κανονισμού και του Ν.4624/2019, που επιτάσσουν αρμονική συνεφαρμογή των διατάξεων για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και του διατηρούμενου πλαισίου πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα. Για την καλύτερη εξυπηρέτηση αυτής της επιταγής απαιτείται *de lege ferenda* η ενιαία ρύθμιση του νομικού πλαισίου πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα με τέτοιο περιεχόμενο, που να καθίσταται σύμφωνο με την ισχύουσα νομοθεσία για την προστασία προσωπικών δεδομένων και να προβλέπει ειδικούς μηχανισμούς επίλυσης της σύγκρουσης των αντικρουόμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων μεταξύ πολιτών και Διοίκησης.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΑ

- Η. Αναγνωστόπουλος, Η ποινική προστασία της προσωπικότητας έναντι των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας σε: Τιμητικό Τόμο Αργυρίου Καρρά (επιμ. Λ. Κοτσαλή/ Ν. Κουράκη/ Χρ. Μυλωνόπουλου), Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2010
- Ανδρουλάκης Νικόλαος, Θεμελιώδεις έννοιες της Ποινικής Δίκης, Εκδόσεις Π.Ν. Σάκκουλα 2012
- Βακιρτζή Χρυσούλα, Προσωπικά δεδομένα και απονομή δικαιοσύνης, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2018
- Βλαχόπουλος Σπυρίδων, Διαφάνεια της κρατικής δράσης και προστασία προσωπικών δεδομένων: τα όρια μεταξύ αποκάλυψης και απόκρυψης στην εκτελεστική εξουσία, Εκδόσεις Αντ.Ν. Σάκκουλα Αθήνα – Κομοτηνή 2007
- Βλαχόπουλος Σπυρίδων, Πρόσβαση στα Δημόσια Έγγραφα σε: Κοτσαλή Λεωνίδα – Μενουδάκο Κωνσταντίνο, Γενικός Κανονισμός για την Προστασία των Προσωπικών Δεδομένων, Νομική Διάσταση και Πρακτική Εφαρμογή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2018
- Δαγτόγλου Πρόδρομος, Ατομικά Δικαιώματα, Εκδόσεις Σάκκουλα 2012
- Δαγτόγλου Πρόδρομος, Γενικό Διοικητικό Δίκαιο, Εκδόσεις Σάκκουλα 2014
- Δημόπουλος Παναγιώτης, Η εισαγγελία, Εκδόσεις Σάκκουλα 2004
- Ζωγραφόπουλος Δημήτρης, Ο έλεγχος της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα σε δημοσιοποιήσεις δυσμενών δεδομένων: Οι υποθέσεις των «φυγόστρατων», των συλληφθέντων από τις Αστυνομικές Αρχές και των οφειλετών του ΕΟΔΕΑΠ σε: Κοτσαλή Λεωνίδα, Προσωπικά Δεδομένα, Ανάλυση – Σχόλια – Εφαρμογή, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα 2016
- Ιγγλεζάκης Ιωάννης, Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων (Κανονισμός 2016/679), Εκδόσεις Interactive Books 2018
- Μήτρου Λίλιαν, Η δημοσιότητα της κύρωσης ή η κύρωση της δημοσιότητας, τ. 24 στη σειρά Δίκαιο και Κοινωνία στον 21ο αιώνα, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2012
- Μήτρου Λίλιαν, Ο Γενικός Κανονισμός Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, Εκδόσεις Σάκκουλα 2017
- Μήτρου Λίλιαν, Προστασία προσωπικών δεδομένων: Ένα νέο δικαίωμα, σε Πρακτικά Συνεδρίου: Το νέο Σύνταγμα (επιμ. Δ. Τσάτσος/Ευ. Βενιζέλος/Ξ. Κοντιάδης), Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα 2001
- Νούσκαλης Γεώργιος, Ποινική προστασία προσωπικών δεδομένων: Η νομολογιακή συμβολή στην ερμηνεία βασικών όρων, Εκδόσεις Σάκκουλα 2005
- Σωτηρόπουλος Βασίλης, Υπεύθυνος προστασίας δεδομένων εργαλειοθήκη για τον νέο θεσμό σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, Εκδόσεις Σάκκουλα 2017
- Τσιφτσόγλου Άννα, Δημόσια ασφάλεια και ιδιωτικότητα, το αποτύπωμα μιας διεγκυστινίδας, Εκδόσεις Σάκκουλα 2015
- Παναγοπούλου – Κουτνατζή Φερενίκη, Ο Γενικός Κανονισμός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων 679/2016/ΕΕ, εκδόσεις Σάκκουλα 2017
- Χρυσόγονος Κωνσταντίνος, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα, Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη 2006

ΑΡΘΡΑ

Αυγουστιανάκης Μιχαήλ, Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων. Προβλήματα και αντιμετώπιση από το δίκαιο, ΔτΑ 2001, 673

Αργυρόπουλος Χριστόφορος, Η Συνταγματική θέση του εισαγγελέα, ΤοΣ 2008, 77

Αργυρός Αντώνης, Πρόσβαση σε δημόσια έγγραφα- χορήγηση αντιγράφων εγγράφων- εύλογο ενδιαφέρον –διαδικασία - αρχή διαφάνειας, διαθέσιμο στο: https://www.constitutionalism.gr/wp-content/uploads/2016/05/2016_%CE%91%CF%81%CE%B3%CF%85%CF%81%CF%8C%CF%82_%CE%AD%CE%B3%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%B1.pdf,

Βενέρης Αντώνης, Η πρόσβαση στα διοικητικά έγγραφα υπό το πρίσμα της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, σε ΔΙΜΕΕ 3/2017, 369

Δημητράτος Νικόλαος, Η δημοσιοποίηση δεδομένων σχετικά με ποινικές διώξεις ή καταδίκες, διαθέσιμο στο:

http://www.nchr.gr/images/pdf/apofaseis/proswpika_dedomena/dhmosiopoishh_dedomenon_N3_625_2007_final.pdf

Λασκαρίδης Εμμανουήλ, Το Κλειδί της Πρόσβασης στα Διοικητικά Έγγραφα: Εισαγγελική Παραγγελία ή Άδεια Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, ΔΙΜΕΕ 3/2012, 314

Πρεβεδούρου Ευγενία, Πρόσβαση στα έγγραφα και προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, με αφορμή πρόσφατες νομολογιακές εξελίξεις και νομοθετικές πρωτοβουλίες στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Το Σ/2001, σελ.63

Σκιαδαρέσης Γεώργιος, Το δικαίωμα του πολίτη για γνώση των διοικητικών εγγράφων και η σχετική εισαγγελική αρμοδιότητα κατά τον Οργανισμό Δικαστηρίων, ΠοινΧρ 1992, 95

Τσαούσης Γεώργιος, Δημοσίευση προσωπικών δεδομένων συλληφθέντων: όταν η εισαγγελική αρχή υπερβαίνει τον προστατευτικό της ρόλο, ΕφημΔΔ/2014, 478

Παναγοπούλου – Κουτνατζή Φερενίκη, Η δημοσιοποίηση φωτογραφιών οροθετικών εκδιδόμενων ως μέτρο για την προστασία της δημόσιας υγείας σε μία εθελουφυλούσα κοινωνία, ΕφημΔΔ 2012, 459

Παναγοπούλου – Κουτνατζή Φερενίκη, Τα νέα δικαιώματα για τους πολίτες βάσει του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων: μια πρώτη αποτίμηση και συνταγματική αξιολόγηση, ΕφημΔΔ 1/2017, 81

Φυτράκης Ευτυχί, Ο εισαγγελέας και το κράτος Δικαίου, ΤοΣ 2008 σελ. 351

Φυτράκης Ευτυχί, Η εισαγγελική παραγγελία χορήγησης εγγράφων, ΕφΔΔ 2009 σελ.136

Salami, Emmanuel, The Impact of Directive (EU) 2016/680 on the Processing of Personal Data by Competent Authorities for the Purposes of the Prevention, Investigation, Detection or Prosecution of Criminal Offences or the Execution of Criminal Penalties and on the Free Movement of Such Data on the Existing Privacy Regime (2017), διαθέσιμο στο SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2912449>

Sajfert Juraj and Quintel Teresa, Data Protection Directive (EU) 2016/680 for Police and Criminal Justice Authorities (2017). Cole/Boehm GDPR Commentary, Edward Elgar Publishing, 2019, Forthcoming, διαθέσιμο στο SSRN: <https://ssrn.com/abstract=3285873>

Προστασία των δεδομένων: Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παραπέμπει την Ελλάδα στο Δικαστήριο της Ε.Ε, (25.7.2019), διαθέσιμο στο:

<https://www.kathimerini.gr/1035509/article/epikairothta/ellada/prostasia-twn-dedomenwn-h-eyrwpaikh-epitroph-parapempei-thn-ellada-sto-dikasthrio-ths-ee>

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

Αποφάσεις ΑΠΔΠΧ:

https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,15453&_dad=portal&_schema=PORTAL

Γνωμοδοτήσεις ΑΠΔΠΧ:

https://www.dpa.gr/portal/page?_pageid=33,120923&_dad=portal&_schema=PORTAL

Γνωμοδοτήσεις ΕισΑΠ:

<https://www.eisap.gr/?q=consultations>

Εγκύκλιοι ΕισΑΠ:

<https://www.eisap.gr/?q=circulars>

Γνωμοδοτήσεις ΝΣΚ:

http://www.nsk.gr/web/nsk/anazitisi-gnomodoteseon?p_p_id=nskconsulatories_WAR_nskplatformportlet&p_p_lifecycle=0&p_p_stat e=normal&p_p_mode=view&p_p_col_id=column-4&p_p_col_pos=2&p_p_col_count=3

Νομολογία:

<http://www.dsanet.gr/1024x768Auth.htm>

Αποφάσεις ΕΔΔΑ:

<https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22documentcollectionid%22:%5B%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22%5D%7D>

Δημόσια Διαβούλευση α' νομοπαρασκευαστικής επιτροπής Ν.4624/2019:

<http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=9301>

Δημόσια διαβούλευση β' νομοπαρασκευαστικής επιτροπής Ν.4624/2019:

<http://www.opengov.gr/ministryofjustice/?p=10582#comments>

Δελτίο Τύπου της 10^{ης} Μαΐου 2012, Συνήγορος του Πολίτη:

<https://www.synigoros.gr/resources/docs/20120510dt.pdf>

Πορίσματα Συνηγόρος του Πολίτη:

<https://www.synigoros.gr/?i=stp.el.porismata>